

BUSETULI, UNTU

GWĀBŪNA KIYABO II

 Nhobwike fiyo ukuya nkati kangi ulubunju ulu. Une ninogonaga itolo mumo fikuti amatalala aga... Lilino, kangi linga uswe twāli mu Colorado, ilitalala ili āngāli likuya naloli litōfu kangi lyalusyoya, nu kuya kifuki malongo-mana kusi kwa zelo, kangi ugwe gwābagile uku, *pyuu*, ukupūta bo ulo, nu kubuka mpaka ku lufumbi. Kangi ikyēne āngali kikuya lūlo m'mapepo gōsa mbutali. Lōli lilino, bo kuno, mu iki ukusōka... lumo lwa pakati, pakati pa mabuyo, lilino ikyēne kikuya naloli kitime kangi kymatipa, kangi kibibi, kangi—kangi ikyēne itolo kikuboneka ngati ukuti une—une ngunyonywa une nābagile itolo ukupululukila kula, ukukilania mu Arizona, nukugūlila mpaka akabalilo ka bulēnge kakwisa kangi polelo ukugomokela.

² Umo momūmo twesa tukuya ni fipungo, na majelemusi ni findu lilino itolo lambalala pa mfu kangi ikyēne kisa kūma kangi polelo ukwēngelūka, kangī ukūma kangī polelo ukwēngelūka. Kangi ikyo kikwisa Mmwanya kangī uswe tukutūya ikyo nkati, nu kwega ifilonda fyapammilo, imitu-imibabe, ni fyakubaba na mabubabe. Kangi, mwe, mwe, ko kabalilo kaki, bo buyo buki.

Loli kilipo i Kisu ukukinda i kisōko,
Ulu abēne bikubilikila ikyo kinyāfu bwīla,
Kangi uswe itolo tukufika i Kiloboko kila nu
bufumusye bwa lwītiko;
Yumo pa yumo uswe tukukaba ikipata kila,
Pala ukwitugasya ni fisitakufwa,
Ilisiku limo abēne bisakukuba amabāngala ga
golidi gala kuli ugwe na une.

³ Uko ko kūko uswe tukubūka ku Kāya ukwītūgāsya akabalilo kala, bule ikyēne? Ilyo lyo lisiku ili uswe tukulōndésya.

⁴ Lilino, ikilo kya mmayolo une naloliloli nālikyēlīle ifimanyisyo ifinunu fila ni findu ifi une nāpilīke ukufuma ku bakundwe bāngu. Ali kugu u Pat Tyler, ngimba umwene ali nkati ulubunju ulu? Pat, o, une ngākubwēne ugwe gwitūgésye palapala pala ukuya nywamu bo būmi kangī kabili-kosa gwakipeligwa. Kangi—kangi une—une ngākubwēne ugwe gwitūgésye pala. Akabalilo kākwānda une nālīmo siku na Pat... nāpilīke Pat ikuyoba; Une naloliloli nālikyēlīle kila, une nsisimikisye uswe twesa twābombile.

⁵ Kangi polelo u nkundwe unnini uyu ikupa ubuketi bwa moto bula ubwa bulumbilili apa ikyo naloli kyāpilikisigwāga ngati indusu ya makina yikutūsulila. U nkūdwe yumo, une nālyāgēne

nu mwēne, ukufuma ku Ohio. Ngimba umwēne ali apa ulubūnju ulu? Pabuyobumo apa? Nkundwe Neville ayobilepo isya umwēne ukuya mbibimbibi fīyo ikutusalila.

⁶ Polelo Nkundwe J. T. Parnell. Kangi—kangi une ngwinogona abene bakāfikilèmo siku kwa Nkundwe Beeler. Kangi ngimba umwene yo, Nkundwe Parnell apa? Nkundwe Parnell, Nkundwe Beeler? Une ngaya nsisimikisye, une ninogonaga une numbwene Nkundwe Beeler.

⁷ Imuli isi, iki kyo...Akabalilo kako abene bikuyenga i nyumba imbya, une ngusūbila abēne bikutēndeka i kīndi ikikīndāne, panandi kikīndāne. Iki kyo kyākwānda kila, kyākwēgelelāpo. Kangi polelo uswe tukukabamo siku yimo imbya, fiki, uswe tukulonda iyene mbukindane panini ukufuma ku iki; ugwe ukabagila ukuketa; Une nīganile kuli i kipānga ukuyēngigwa mu luko lwa kubilama ukusuluka bo *ulu*, i kilūndilo. Ugwe kukēta mulamula ukutalula mu kilundilo kyāko akabalilo kōsa. Kangi polelo fiyofiyō mu ngomano sya kumany'indumbula, ugwe ubagile itolo ukubuka ukusyungutula. Muketile, ukupīmba ifyēne palapala ukusyungutula bo ulu, kulakula kunyuma na nkyēni. Kangi polelo, napāpo linga ugwe ubagile ukuya ni balakoni innini ukwīsa pānja, ikyēne kinunupo.

⁸ Nkundwe Littlefield, linga Billy ali apa, ālingōlile une nkilo kangi umwēne ikutuma indīngānio sya kiyūmba kila une nāsayilile kula, iki aba arakiteki...Nkundwe Wood, ikyēne kyāhōmbigwe, une ngusūbila, amadola bamia bahano itolo kuli u arakiteki ukulaba ikyēne lōsa. Kangi umwēne—umwēne ikutuma ikyo nu ntengo na fyōsa ifya fīndu na kilikyosa fibili-mbupapate-fina kangi bulibe-mbupapate-bulibe iki kikubūka ni kyēne. Kangi umwēne ikutuma ikyēne kwa uswe, kangi ikulōnda ukwīsa; kangi āyōbile umwēne isa kubūka ku bāndu ba matapwa na fyōsa bo ifyo nu kukēta linga umwēne akabagila ukubēga abēne ukutēndeka u—u butumulo bomūmo abēne bābōmbile pa yāke. Ikitēmba ikimogi fiyo, kikaya ikinywāmu fiyo mma, lōli ikyēne kyo buyēnge ubumogi.

⁹ Popāpo une nālimbūlile umwēne, une ndinkuti, “Une—une nisakupa ikyo ku bakyūngahela na badiakoni nakalinga itolo bo ugwe kutuma kwa Billy kāngi—kāngi polelo uswe twisa kubaleka abēne bakēte ububōmbēlo bwa bo bwīngi nki abēne babagile ukuyanafyo ukwānda ukuyēnga.”

¹⁰ Umwēne alinkuti, “Akabalilo kāko ugwe kubōmba, une ngwīsa, fwāla aba ovalolo kangi itolo syāla palapalpa na ugwe ukukīndāmo akabalilo kala.” Nkundwe Littlefield yo yumo nyāmbāla gwaipyāna, nyāmbāla gwaipyana, nnunu fīyo.

¹¹ Lilino, ngimba umwe mwesa mukwipilika mpaka ku kyene, ukwanda i Kyinja Ikipya lilino? Amen! Bukaga mulamula panja mu Kyinja Ikipya. Uswe tukulōnda ukwānda ikyēne mbutalusye, ukubōmbēla u Ntwa. Balinga basumwike pa

lubunju ulu nukupalisya Umwene pa kyinja kyaiyolo kang'i na fyosa ifi ikyene kyasansyaga, nu kunsūma Umwēne, "Ibwa i fyakunyuma"? Popāpo, uswe twābōmbile ku lubafu lwa kitala akabalilo kāko uswe twāsumwike, kang'i polelo ukwisa ku kigemo kang'i kuko bwila ikigemo ikinini kya kikolo, abene bikwibungania ukusyungutula i mesa nu kwiputa.

¹² Kang'i polelo uswe akabalilo kosa tukugela ukukitendeka ikyene ulwiho ulwa kwiputa ulwa kilo bo uswe tukāli ukubuka nkitala. Une ndinakyo, ikyo, ukufuma pāpo une ikyākwānda nāpindwike. Ukusumuka ndubunju lumu, kang'i ukwene kutitu nyo kang'i kwākifūniēnie fiyo kuli une ukwenda, une—ne ngamanya kūko une ngubuka. Lōli linga une itolo ngunsuma Umwēne ukwēga ikiboko kyāngu nukundongolēla une ukukīnda mu lisiku.

¹³ Polelo une ngukumbukila, itolo ukukilania ulukindi apa, akabalilo kako une nāli itolo ndumiana ntubwa, Billy Paul ali kifuki fyinja fitatu mbukusi, pamo fina, kang'i uswe twitugalaga itolo ukukilania ulukindi. Kang'i ikilo kimo umwene alondaga ukunwa kwa misi, kang'i agene gali panja mu kyūmba-kyabupiyilo, u nteko mu ndobo. Kang'i une ndinkuti... O, une nāli nkatale fiyo, une nāfumile pakubōmba nubukafu ilisiku lyosa kang'i nālūmbilile sinda gwa kilo. Kang'i—kang'i umwene alinkuti, "Tata, une—ne ngulonda ukunwa."

¹⁴ Kang'i une ndinkuti, "Billy, itolo bukaga mulamula mu bupiyilo pala, ikyene kili pa kigemo ikinini." Une ndinkuti...

¹⁵ Umwene alinkusumuka, alinkugūsa amaso gake, nukuketa ukukinda mula, umwene alinkuti, "Tata, une ngutula ukubuka." Muketile?

¹⁶ Kang'i une ndinkuti, "Ena, ikyo kyo... ikyene kyo kyosa kinunu." Une ndinkuti, "Itolo bopa kīndililaga, luuki, kang'i ega ukunwa. Tata akatele fiyo." Itolo ubutali ubunini, kifuki ku dirisha lila.

Kang'i umwene—umwene alinkuti, "Loli une ngutula ukubuka, bāba." Muketile?

¹⁷ Mulimōsa, une ndinkusumuka mmwanya nu mwīnitu unnīni. Kang'i ndinkufikila kula nukwēga ubukolelele bwa kiboko kyāngu, kang'i ikyēne kyāli kīndu kinunu; uswe tukālyēndile amakato mana pamo mahano mpaka umwēne ātikile ikibōnde kūko Meda āsingwile i kipālo, kang'i pa kapātu ka linoliyamu, kang'i umwe mumenye mūmo ikyēne kiyīlile. Kang'i umwēne alinkutēndēka itolo ubwītabānio, lōli une nālinakyo ikiboko kyāke, kang'i polelo umwēne itolo ākamēte une ikyo nubukamate bunywāmupo. Kang'i polelo une ndinkwima pala pakayabo kanini, kang'i une ndinkwinogona, "Kyala, uko ko kutalusya." Muketile? "Une ndikulōnda ukutēndēka ilikato limolyēne kisita Ugwe ukukolelela ikiboko kyāngu, panongwa yakuti une ngamanya akabalilo

kāko une nguyaga pakutelemuka.” Umwe muketile? “Kangi akabalilo kosa aka une mbagile ukwipilika Ikyako ikinywamu, ikiboko kyamaka kikukamata ikyangu, une mmenye Ugwe kungolelelaga une ntubalilo twa bwāngu. . .” Muketile?

¹⁸ Polelo une ngugela ukutendeka ulwiho lwa ikyo, uku—uku kyunga ikiboko kyangu mu Kyake. Kangi utubalilo tumo une mbombile ifindu ifi fyabonekaga fisekesye mmaso gangu gene, ifindu bo ifyo ifi fikuboneka fihēsya fiyo ku bwīnogonelo bwa būndu; lōli linga uswe itolo tukukileka ikyēne pakyēne, une ngukyāgānia ikyēne kyāli kindu kyēne iki kyābagile ukubōmbigwa ukuya kitalusye.

¹⁹ Umwe mumenye, ifindu ifi fitikuboneka papapa apa, linga Kyala ikukulongosyaga ugwe mu fyene, ifyēne fisakuyaga palapala panja apa pabuyobumo, umwe muketile, panongwa yakuti Umwēne amenye akalōngolelo. Popāpo, ukukēta ukuti Umwēne yo lyītu lyōsa ipyāna likutisye, kangi kyōsa uswe tukufūmbwa kangi tukupāsyā kili mwa Umwēne, polelo unko uswe tulibikaga palubafu kilikyosa ikingi palubafu pa Umwene nukukolelela ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka.

²⁰ Uswe twālisibīle ukwīmba ulwīmbo apa, une ngapilika ulwēne lwīmbigwe nkabalilo katali. Lilino, une ngabagila ukwimba kangi balipo. . . Une ndikwinogona balipo abahesya balibōsa na uswe. Polelo une. . . Iyo yo nongwa une ngugēla inyimbo innini isi, umwe mumenye, panongwa yakuti une itolo nkiganile ikyene. Kangi Gene, linga ugwe kukileka iki kibukege ukukinda mu tepi yila panja pa kilundilo! Twālisibile ukwimba ulwimbo ulunini apa:

Akabalilo kīswīle nifyakwānduka ifyēngo,
Nakimo pa kīsu ikisitakugūtīgwa kibagīle
ukwīma.

Yēnga isūbīlo syinu pa findu Fyasyēpwa,
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!

Balinga umwe mupilikemo siku ulwimbo? O, une nduganile ulwene, bule umwe? Unko uswe tugēle ilinandi lya ikyene:

Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!
Yēnga isūbīlo syinu pa findu Fyasyēpwa,
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!

Unko uswe tugele ilinandi:

Akabalilo kāko injila yītu yimalike,
Kangi kwa Kyala uswe twāli babwanaloli,
Akēlu kangu akamulike akāya kāko mu
Lwīmīko,

Umoyo gwāko unyākiligwe gwisakukēta!

Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!

Yēnga isūbīlo syinu pa findu Fyasyēpwa,
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!

²¹ Unko uswe twīme lilino itolo ku miniti ku lwīpúto, linga ugwe ubagīle, akabalilo kākō uswe tukufyusya limo mwa maboko gītu kwa Kyala nukwimba ikyo kangi:

Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!
Yēnga isūbīlo syinu pa findu Fyasyēpwa,
Umilila ku kiboko kya Kyala ikisitakwānduka!

Ukunyonywa mma ifyuma ifyaitolo ifya kīsu
iki,
Ifi mbibimbibi fiyo fikubola,
Yēnga isūbīlo syinu pa findu Fyasyēpwa,
Ifyēne fitisakukilaniamo siku!

²² Tāta Gwakumwanya, bo uswe tukwīma, Ntwa, uswe itolo twīganīle ukwīmba inyīmbo syaiyolo sila, isyēne sikubūka kubutali pāsi mbusolofu mu fiyapo fyankati fya ndūmbūla yītu nu kutwala panja ubulinganie bwa lugano lwitu kwa Ugwe, u Kyala gwabumi. Kangi bo uswe twāfyūsīsyē ifiboko fyītu, Ntwa, ulubunju ulu, ikyēne kyāli panini kikūmbusyo ukuti “Kolelela amaboko gītu, Ntwa.” Bomūmo une nāyobelāga isya Billy Paul, mūmo fikuti umwēne ākamēte ku kiboko kyāngu, umwēne āngālī agwile linga ikyēne kikālī ukuti une nānkolelelāga umwēne. Kangi, O Kyala, ngimba kalinga aka uswe angali tugwile linga Ugwe ukākolelelile ikiboko kyitu! Ukwīnogōna mūmo fikuti umwēne, kisita māma, ukuya mwāna unnini... kangi mūmo fikuti... mūmo ukusuluka ukukīndāmo u būmi, ukuti imisebwe igi umwēne āfumile pakwēga, āngālī agogīgwe iyolo fīyo, lōli kyālipo i Kiboko ikikulumba iki kibagīle ukufikila kūko i kyāngu kikābagīle ukufikila, nu kwēga ubukolelelo. Lilino, uswe tukupalisya fiyo panongwa ya ikyo.

²³ Nhobwike fiyo ukumanya, Ntwa, ukuti akabalilo kako uswe tukwipilika u moyo gwitu gukupaguka ukufuma mu mbili ugu, ukuti pala kikālī kilipo i kiboko iki uswe twābagīle ukufukila nu kukolelelako, kisa kutulōngolēla uswe ukukilania ikisoko. Uswe tukukupalisya Ugwe panongwa ya findu ifi, ubusisimikisi ubu, ubusisimikisi ubusāngalusye ubu uswe tuli nabo, i Ngimu ya moyo, iyi yikukyūnga uswe bīkitike bo uswe tukwēnda ukukilania ubwēndo ubu pamo ukwēlēla pa nsebwe-unywāmu unsisya gwa būmi.

²⁴ Kangi uswe tukusuma, Tāta, ukuti mūmo u mwāti āyobīle, “U mpīna, kangi unkūdwe untitimile, ikukēta ubwīyīmike bwītu (pa nkyēni), ikukēta ikyēne, isa kwēga indūmbūla kāngi, pamo ukuya nkifu kāngi nu kugela kāngi”; tumenye ukuti u Kyala umwīkutisye-mōsa, linga uswe tukwītābānia pamo ukugwa, ikiboko Kyāke ikikulumba kili pala ukututula uswe. Ilipyana Lyake lifwene.

²⁵ Lilino uswe tukusuma, Kyala, ukuti uswe twisa, ulubunju ulu, ukwanda Ikyinja Ikipya ukufuma mu nyimbo nu kwimba nu kusangaluka, kangu tumenye ukuti Kyala isakulongolelaga uswe pasi ukwisila mu njila ya bumi kangu ukukilania ikisoko kya bufwe, ukubuka mu Kisu ikifingigwe kila. Amaso gitu gikuketa ukukilania ifisoko fyakwisila ifya Yoradani ulubunju ulu, ukufika kuko ifibanja fya—fya kijani ni fibanja fya mbindipindi-bwila kikukula, kangu uswe tukusuma, Kyala, ukuti imyoyo gyitu gisa kukolaga imboniboni yila kangu nasiku ukwitikisya ikyene ukuya kiholomboke. Ilisiku limo akabalilo kako uswe tukufimbilisigwa ukwisa ku kisoko kila kuko umwene ikukilania, ukuti, bo yu Eliya ugwa iyolo, u Nselekesye gwa Kyala gwisu kutika i soko sya bufwe kangu uswe twisa kwenda ukukilania kisita lutende. Tupaga ikyene, Ntwa.

²⁶ Tutula uswe bo uswe tukusegelela i Lisyu Lyako. O Ntwa, une ngusuma ukuti u Mbepo Mwikemo Gwako isakupakaga i Lisyu aga. Uswe naloliloli tukafwanapo ukugamanyisya agene, komma ukuya mmanyisi. Uswe tumenye ukuti injila yene iyi uswe tubagile ukumanya Ikyene kyo panongwa ya Mmanyisi unkulumba yula ukwisa nu kwega u Bwake—Bwake ubuyo bwa bwitugale mu ndumbula syitu, kangi—kangi ukutola aminogonelo gitu mu njila ya luko lumu (kangi aminogono gitu) mpaka uswe tuku...Umwene isakusanusya a Masimbo Amikemo kwa uswe. Uswe nubusisya tukusubila pa ikyo.

²⁷ Kangu inogona isya ikyene, Kyala, o, bo buswigisye buki ukuti u Tata ugwabumi bo lula, yula aali gwa...ubo bo bupapigwe bulabula bwa Syepwa, ubu bukusuluka ku bandu aba bikufwa nu kututula uswe, kangi angali ikutwala i Lisyu Lyake nu kupa Ilyene nkanwa ni ndumbula syitu ni mbulukutu ukuti uswe tubagile ukupilika Ilyene nu kuyabumi, ukututabula uswe ukufuma ku kigune iki uswe tukali nakyo nakimo ikyakubomba ni kyene kikwisa, Tata, panongwa yakuti ikyene kyabombigwe nu luko lwa bundu kangi uswe twe fimela fya bala—bala babili bakwanda. “Kangu uswe tupapigwe mu mbibi, tubumbigwe mu butulwanongwa.” Loli u Kyala ungolofu kangi ugwabumi amenye ukuti uswe tukaali nakyo nakimo ikyakubomba na ikyo, loli apelile injila ya kubopelako nukutupa uswe ulusako ulwa kwisa. Mumo uswe tusangalwike uswe tufikile ku Nyumba ya Tata!

²⁸ Uswe tukusuma lilino, ukuti Ugwe kusayaga ikipanga kyitu apa, Nkundwe Neville, untimi gwitu—gwitu unkifu, ugwambombo Gwako ugwakwiyufya. Uswe tukwiputula abadiakoni na bakyungafyuma bitu, ukuti Ugwe kwisakubapaga abene ikyinja ikikulumba ukukinda iki abene bali nakyo. Tupaga ikyene, Ntwa. Bapaga abene ubumi ubutali. Kasyaga abene, Ntwa, abene bo babombi Bako. Baliyaga abene bwila bakifu pa buyo bwa mbombo. Sayaga abapasi, aba—aba mbakasya, abana Bako abapala aba bikwisa ku nyumba

iyi. Kyalā, uswe tukwīyobela u moyo gwa kilikyosa kya ifyene ifi fikukilania ikipālo kya nyumba iyi. Uswe tukwīyobela ikyene kuli Ugwe, Ntwa. Tutula uswe ukuya balumbilili bo aba bisakutwala i Lisyu lipepe fiyo kangī lyābwanaloli fiyo, ukwīsila mwa Mbepo Mwikemo, ukuti abēne bisa kunyonywāga ukuya bo Ugwe, Ntwa. Pāga ikyēne. Bumbulusyāga ababine na bonywa aba bikwīsa nkati. Kangī mōsa ukusyungutila ikisu, tupaga ikyene mu nyumba yiliyosa iya Kyala.

²⁹ Kubumalikisyo, akabalilo kako Ugwe umalile, Ntwa, uswe tuli ingilaga mfifigo Fyako, ukwitugasya pasi ku mēsa ya Kyala, nu kulya nu kwitugasya palikimo ukukinda mu ngulilo insitakumalika. Mpaka akabalilo kala, uswe tuli yaga nu bukafu na maka, ubuhofu, ubusāngulufu, amaka nu bubagilili, ni sayo sya Mbepo Mwikemo ukutulongsyā uswe. Uswe tukusuma mu Ngamu ya Yeso. Amenī. Mulitugasya.

³⁰ Une ngupālisyā kala akanunu akīm̄bilo ulubūnju ulu. Ikyo... Une itolo nāfikilemo mula, nkabalilo, nguyoba ku mwinangu unnunu, Nkundwe Skaggs, kangī—kangī Nkundwe Gene kunyuma kula, kangī unkundwe uyungi pa kifigo; mpaka une itolo ndinkufika ku kupilika akayabo ka akene, lōli akēne kīsāga nkati pa lilōnge kamogi fiyo.

³¹ Ngimba umwe mwēsa mukwīkyēla bulebule u Busetuli? Kyōsa kanunu? Une ngwītika ikilūndiko kyōsa bo ndindwāna gwāngu unnini, Sarah, kunyuma kula, ikyēne kisile ukuya “nyāndūko” kwa une, ikyēne kyo itolo—ikyēne kyo itolo nyāndūko ukubūka ukwāndisya kangī ukwāndisya. Umwe mumenye, une ngunyonywa uswe itolo twālī na lilino mpaka ukufwana na Mariki pamo Epulelo, itolo ukubika ikyēnda ikikulumba ikinywāmu ukukilania kunyuma kuno kangī itolo ukwīsa ukusuluka nkabalilo ka pamusi nu kusimba lōsa fila ififwāni ni kilabe kyōsa, kangī itolo ukufyūsya ifyēne mmwanya na pāsi ngati fikupililo fya madirisha, umwe mumenye, mūmo une akabalilo kōsa ngugogwa akabalilo kamo isya kuya ni kitēmbe ikinywāmu kubuyobumo kūko une nābagile ukufikila pāsi nukukwabilamo ikilabe iki pāsi, ukwisa injila yosa ukukilania i kigemo; kangī isetuli ni sanusyo u Ntwa āmbēle une, nu kwēga ikisōsōlēlo nu kwānda ukukīndāmo mula nu kutwāla ingulilo ukusuluka. Polelo akabalilo kāko uswe tukumālisyā na ikyo, fyusya yimo yila, ukukwaba iyīngi yila pāsi bo *ulu* nu kwanda pa ikyo, nukumanyisya ikyene ukukindāmo. O, ikyo kikuyaga itolo bo ku mwanya kunini, bule ikyene? Itolo ukwītūgāsyā amapepo amamalisye ukukīndāmo, itolo ukwītūgāsyā ikyēne lōsa nu Ntwa.

³² Kinunu fiyo ukuya pa gwimwene nu Mwene! Umwe mumenye, uswe twalisibile ukwimba ulwimbo, “Tulipo utubalilo tumo une ngulonda ukuya lōsa panimwene na Kristi Ntwa gwangu, une mbagile ukumbula Umwene indamio syangu syosa paniwene.” Muketile, iyo yo njila iya kufika.

Abene balisibile ukwimba, Roy Davis, aalisibile ukwimba akimbo akanini, *Yonga Sôkâpo kangî Iputa na Yeso*. Kilikyosa itolo kikusôsôla... kalikosa ugwe ubagile ukuketa kikugwila palapala ukugomokela mu lukindi lwa Yeso Kristi, bule ikylene?

³³ Lilino, pa ngulilo sya kipanga isi uswe twâyobilepo, amasiku lwele ndukomano... Polelo ikilo kya mmayolo une ngwinogona uswe twâfikile ku linandi lya 2 ilya ntu gwa 4 ugwa Busetuli. Kangi une ngusakikisya mwesa ba umwe mwâli apa ikilo kya mmayolo uku—u kwêga ikylene. Kangi polelo une... lumo linga une ngufika pa linandi pamo mabili ga ilylene ulubunju ulu, kangî... Pamo bo butali buki u Ntwa isakulongolelâga, une ngamanya. Une mfikile pâsi ku kifuki ilinandi lya 6 pamo 7 apa, itolo ulwalo ulunini lusîmbîgwe pâsi kûko une mbagile ukugomokela mu fiyabo ifikindane ifya Masimbo nukukwabila panja ifindu fila, kangî kuko une nafundile mmayolo.

³⁴ Kangi lilino, uswe tukusyâgânia, uswe tusôkilépo nkilo, une ngwîtîka, pa linandi lya 2, ukwânda pa lya 3, une ngwinogona ikyène kyâli. Kangi uswe itolo tulinkusôkako na “I Lisyu-lya-pakanwa lya Ngangabwîte.” Ngimba ikyo kikâli kitalusye, “Ukukuba kwa Lisyu-lya-pakanwa?” Unko une mbâle ikyène kyôsa ukuti uswe tukugomokela lilino:

Ukufuma pa iki une ndinkukêta, kangî, kêta, i kifigo kyâlîgulîgwe ku mwânya: kangî i lisyu-lya-pakanwa ili une nâpîlike lyâlî bomûmi ilyène lyâlî lya ngangabwîte likuyoba kwa une; ili lyâyobîle, Isa mmwânya kuno, kangî Une nisa kukunângisya ugwe ifindu... fibagile ukuya ukufuma apa.

Kangî mbimbibi une nâli mwa mbepo: kangî, kéta, i kikota-kya-butwa kyâtûgasîgwe ku mwanya, kangî yumo âlitugesye pa kikota-kya-butwa.

Kangî umweene uyu aalituugesye pa kikota-kya-butwa... umweene uyu aalituugesye ayaga pakuboneka bo... yaspala kangî... ibwe lya sardini: kangî pala kyâlipo ikîpingafula ukusyûngutîla i kikota-kya-butwa, mu bufwâne bwa i mbindipindi.

³⁵ Lilino, ikimanyisyo ikimogi iki, o, ikimanyisyo kimogi! Kangi ulubunju ulu, bo une ngâli ukwisa pâsi, une ndinkufika pâsi apa mu linandi lya 6, Une ndinkwinogona, “O, mwe, une ngabagila ukufika ukukîsânia ilyo, panongwa yakuti apa kilipo ikindukimo mu linandi lya 6 ili Une ngulonda a bandu bosa ukupilika kanunu naloli, akabalilo kako uswe tukufika ku *finyamana* ifi.” Indîngânio ingîndâne isya finyamana ifi apa, fikukêta kunyuma mu kyâpabwândilo, kimo kyo luko lumolwene lwa kinyamana, kangî ifinyamana ifingi fyo kingi. Kimo kyo kinyamana, mu kiGiriki, ngati “kinyamana kyândîsu.” Iki ikingi kimo kikâsanusîgwe mbutalusye mu Mwalafyale James, kabuno ikylene kikaya *finyamana*, ikylene kyo “Fîpeligwa

fyabūmi.” Kangi mumo Ifipeligwa fila, iki ifyene fyāli, ikyene kikāli mundu mma kangi ikyene āli Gwandumi. Polelo ifyene fyo “Fipeligwa ifyabumi,” kangi mumo abene baali ni fisyo fina kangi fina...O, mwe, uswe tukutwala ikyo kulakula ukusulukila ku Nongwainunu, nukutwala ikyene palapala ukugomokela nukukibika ikyene umwisyugu itolo mpelelesye mumo ikyene apa. Kangi, kumbukilaga, *ina* yo mbalilo yapakisu. Muketile? Kangi ikyene kyo itolo kimanyisyo ikimogi pala, kangi polelo une—une nsisimikisye uswe tutikusuluka mu ikyo; lumo uswe tukubombaga. Lōli ikyene kyo kinunu fiyo!

³⁶ Polelo, u Ntwa iganega, polelo linga uswe tuli kifuki, lumo pa Ndungu ugu gukwisa uswe tubagile ukugela ikyo kangi; gela, pāsi, kēta linga uswe tubagila ukumalisya untu gwa 4 bo uswe tukāli ukusōkamo. Uswe tukamanya katikati nalino kūko ukwānda kwākwānda kwisa kuyaga.

³⁷ Lilino, uswe tukwaga ukuti *ukufuma*, “Ukufuma pa findu ifi.” *Ukufuma* kyanusyaga ukuti “Ukufuma papo ingulilo sya kipanga syamalike.”

³⁸ Polelo Yohani akōlēlīgwe ukwisa pamwanyapo, “isaga mmwanya kuno,” iki kikusanusya “isaga pamwanyapa.” Umwēne ānāngisye umwēne fyōsa ifi fyāyāga pakuboneka nkisu kya i—i ngulilo ya Kipanga. Polelo ukufuma pāpo i ngulilo sya kipanga syāmalike, uswe tukwaga polelo ukuti Yohani āli kyakwimilila ikya mwitiki ugwabwanaloli aligwesa uyu isakubilikigwāga na Kristi pa Mwanya. Uko kotalusya? Ukubilikigwa, “Isaga mmwanya kuno.”

³⁹ Kangi uswe tukusyāgānia ukuti i Lisyu ili lyāyobīle ku mwēne lyāli Lisyu lya ngangabwīte, lilāngāle, mbukīndāne, kangi ilylene lyali Lisyu-lya-pakanwa lilalila ili lyāyobīle ku mwene apa pa kisu. Muketile, akabalilo kōsa Umwēne āli nkati mwa fikolekelo fyākandulo fihano-na-fibili fya golidi, Umwēne āyobāga ku...pamo *ukufuma*. O, une nkiganile ikyo, “ukuyoba ukufuma ku fikolekelo fyākandulo.” Muketile, Umwēne āli mu fikolekelo fyākandulo, ikuyoba ukufuma ku fyēne ku Kipānga Kyāke. Polelo akabalilo kāko ingulilo ya kipanga yālīmīle, Umwēne alinkukileka i kisu nu kusāma mmwanya m’Mwanya kangi Umwēne alinkukōlēla a Batabuligwe Bāke nu Mwēne. O, ngimba ikyo kikaya kimogi? Une—une...O, ikyēne itolo kikipela indumbula yangu ukunyēla.

⁴⁰ Kangi kumbukilaga, bo uswe tukutwala ifindu ifi, une ngulonda fīyofīyo abapinduke abakeke bo yu Kalumbu Ina apa, pamo, kangi Ina, ndigi, kangi undume gwāke, na Rodney nu—nu nkasi gwāke, kangi Charlie na bala, ukupilikisya ukuti ifindu ifi, kangi mwe bingi ba umwe bāndu bakeke aba itolo bikwisa mwa Ntwa, aba bakabūka kubutali fiyo pāsi pa lukīndi tāsi, itolo balyōnjile Umwēne nu kukēta ukuti Umwēne yo nnunu kangi gwaipyāna. Lilino, ketesya iki, ukuti

ifindu ifi uswe tukuyoba, ifi uswe tukugela ukubomba ko kusēngamīsyā ulwitiko lwīnu, ukuti akabalilo kako Kyala ikuyoba kalikosa ikylene kikufimbilisigwa ukuboneka. Ikyene itolo kitisakutoligwa! Kisita kupasya...Ikyene kibagile ukuboneka ngati ikylene kili amamailosi elifu-elifu...kangi kikabagilamo siku ukuboneka, lōli Kyala isa kuguta ikyēne palapala ukusyūngutīla nu kupela ikyēne ukuboneka. Kangi Umwēne ikubōmba ikyo ukukugela ugwe.

⁴¹ Keta iki Umwene āyobile kwa Abraham. “Ega u mwanundumiana gwako pamwanya apa pamwanya pa kām̄ba nukungoga umwene,” ukufuma pāpo umwene āgūlīle kuli umwene ku finyinja malongo-mabili-na-fihano. Kangi Umwene alinkuti, “Mwegaga umwene apa nukungoga umwene.” Kangi bulebule kyo...? “Une ngukupelaga ugwe ukuya tata gwa fikolo.”

⁴² Kangi Abraham, ifyinja mia yumo mbukusi; unkasi gwake, malongo-mahano-na-mana; kangi u mwana gwabo mwēne... Abraham āli kifuki mia-yumo-na-malongo-mahano akabalilo kala. Polelo umwene alinkuti, “Umwene ikuyaga bulebule, bulebule—bulebule ikylene kibagile ukuya? Linga une, u nnyambala unkangale, mumo une njīlīle, nukugūlila ku finyinja malongo-mabili-na-fihano...Ugwe kumbapo une ulufingo pa malongo-mahano-na-mabili-na-fihano, kangi apa une ndi mia yumo. Kangi Sarah āli malongo-ntāndātu-na-fihano, kangi lilino umwene yo malongo-mahano-mana. Bulebule? Ukufuma pāpo uswe twāli nu mwāna uyu...Kangi Ugwe gwālimbulile une kubutali kunyuma kula, ifyinja malongo-mabili-na-fihano ifi fikindile akabalilo kāko une nāli ni finyinja malongo-mahano-na-mana-na-fihano mbukusi, Une nāli ‘gwakuya nu mwāna’ ukufuma pa kwītūgāla na Sarah ifyinja fyōsa ifi, une nāli kibūmba kangi umwēne āli nsitamboto. Popāpo polēlo bulebule? Pōpe, Ugwe gwāmbēlīle une gwāmbōto nu kumpela umwēne gwāmbōto, kangi polelo ukwīsa pala nu kutupa uswe u mwāna uyu. Kangi uswe tunkusisye umwene apa ku finyinja kalongo na fihano mbukusi, kangi ukwisila mu mwāna uyu Ugwe gwāyobīle Ugwe āngālī ‘Kusayaga a Bāpānja kangi ikikolo kilikyosa nkīsu,’ nukumbela une ukuya tāta na gwa Bāpānja, ukumbela une ukuya tāta. Polelo mu ngulilo isi sikwīsa, Ntwa, ukuti Ugwe ubagile ukumbela une ukuya tata gwa kisu kilikyosa pasi pa kumwanya ukwisila mu mwanike uyu. Kangi ukwisila mu mwāna uyu pala āngālī pīkwīsāga u Ntabuli, kangi ukwīsila mu Ntabuli yula ābagile ukutabula u luko lōsa lwa būndu. Ngimba Ugwe kubombaga bulebule ikylene, Ntwa?” Ilyo likaya linogono lya Abraham mma, lila likālī lyo lilālūsyō lya Abraham. Lupilikilo! Akāyobile, “Ugwe kubombaga bulebule ikylene?”

⁴³ “Iylene yikaya nayimo iya mbombo yangu. Ugwe uyobile ikylene, polelo une mmenye i Lisyu Lyako lyo litalusye, linga

Ugwe ubagile ukukyunga i Lisyu Lyako kuli une kangu ubagile ukunnangisya une ukuti akabalilo kâko une nâli ni fyinja malongo-mahano-na-mabili-na-fihano mbukusi; akabalilo kâko ugwe gwālingōlile une nukuti, ‘Ipāgūla gwimwene kangu endela nkisu ikihésya,’ une mfumile pakuya nkisu iki ku fyinja malongo-mabili-na-fihano. Nsōkilēko, mūndu nkāngāle, ngwītūgāla nu nkasi uyu nītūgēle nagwe ukufuma pāpo umwēne āli ndīndwāna, umwēne yo kalumbu-sīnda gwāngu. Kangu polelo une nal- . . . akabalilo kōsa aka. Kangu Ugwe umbele une u mwāna uyu uyu yūyo Ugwe gwāfingile; une nālīmmwāmbilile umwēne ukuya yumo ukufuma ku bafwe. Kangu linga Ugwe kuyoba ‘mgoga umwene,’ Ugwe ubagile ukunsyusya umwene ukufuma ku bafwe kangu.” O, mwe! Iyo yo njila, ikyo kyo kyene. Kangu Umwene ābombile.

⁴⁴ Kangu bo itolo umwēne āpilikile Kyala mbwīsūsye, alinkugūsa inywīli sya Isaka ukufuma ku kisyo kyāke, alinkukwabila panja u mmāge ukugoga i . . . umwanundumyana gwake mwene, an u mwanundumiana gwake ummwagigwe ntiga. Kyala anangisyaga ikifwanikisyo, ikutubonesya uswe. Ngimba Umwene ābombile fiki kila? Umwene akāfimbilisigwe ukubōmba. Loli Umwene ābombile ikyene ukuti umwe na une, ukuti uswe tubagile ukukēta pa findu ifi mu lisiku ilisisya ili kūko indumbula sya bāndu siswile nu bubībi, ukuti uswe tubagile ukumanya ukuti Kyala ikukyūnga ulufingo Lwāke. Kisita kupāsyā bo butumukilwe bulebutle ikyēne kibagile ukuboneka ukuya, kisitakubōmbigwa bulebutle ikyēne kibagile ukuya, Kyala akaali ikusyāla Kyala kangu Umwēne ikwima nu lufingo lulilōsa ulu Umwēne ātēndike.

⁴⁵ Ikyo kyo iki une ngugela ukuyoba kwa umwe akabalilo kako uswe tukwima apa mu bubombelo bwa lubumbulusyo. Ima apa, ugwe kuyoba, “Une ndi mbine.” Kangu ugwe. . . Ikyo kyo kisita kwilamwa, ugwe uli mbine. Loli Kyala ikukyūnga u lufingo Lwāke! Polelo Umwēne ikwisaga pasi. Lilino, muketile, Umwēne ātēndike uluhombo apa ukuti Umwēne—ukuti Umwēne ikubumbulusyaga ugwe. Ikyo kyo iki Umwene abombile. Lilino, ikindu kyene iki Umwene ikukusuma ugwe ukubomba ko kwitika ikyo, kolelela ku kyene itolo bo yu Abraham aabombile.

⁴⁶ “Ena, u dokotala ikuyoba une nisa—une nisa kuyamumi ilisiku limolyēne lyākóngelēlāpo.”

⁴⁷ Une ndikupasya. Ikyo kyo kinunu, ikyo kyo kyosa nnyambala amenye, ikyo kyo kinunu ukukinda fyosa iki umwene amenye. Ngimba āyāga Abraham pakwāmbilila umwānike uyu ukufuma ātalile ālindāmbālike umwēne pamwanya pala, kangu i Lisyu lya Kyala lilinkumbula umwene “buka ukungoga undumiana”? Ngimba umwene ikubombaga bulebutle ikyene? Ilyo likaya lyo lilālūsyo mma. Kyala ayobile bomba ikyene kangu ikyo kikumasya ikyene. “Ngimba une nguyaga kanunu bulebutle

kangi u dokotala ikuti une ngabagila ukuya kanunu?” Une... ikyo kikaya kyangu...une ukulaalusya; ikyeene kyo ega i Lisyu Iya Kyala. Kangi nakalinga itolo bo ikyo kisetuligwe kwa ugwe ukuti ugwe kuyaga kanunu, polelo ugwe—ugwe itolo kumbukilaga ugwe kuyaga kanunu. Kikayapo nakimo kikukukyunga ugwe ukufuma ku kyene. Uko ko kutalusya. Muketile?

⁴⁸ Polelo akabalilo kako Abraham lōsa mu lupilikilo... Ngimba Umwene ikubombaga bulebule ikyene? Akabalilo kābumalikisyo, amaminiti mahano aga gikwīsa, amaminiti matatu ga bumalikisyo, amaminiti mabili aga gakīndāga, i miniti yimo yākīndāga, agabumalikisyo masekondi malongo-matatu, sekondi lyābumalikisyo, akabalilo kāko i kiboko kyātalile kyāli mmwanya ukwēga ubūmi bwa ndumiana, Kyala alinkuti, “Imika ikyene palapala pala. Imika ikyene palapala pala, muketile. Une nguketa ukuti ugwe naloliloli kunsubila Une. Lilino, une itolo mbombile iki, Abraham, ukunangisya u Branham Tabernacle mmasiku aga gikwīsa, muketile, ifi fikubombigwa, ukuti abene bikufimbilisigwa ukunsubila Une. Abene balingasulwa ukunyīlāmwa Une na panandi. Nsubila Une!”

⁴⁹ Itolo kifuki akabalilo kala, umwene... Apa lyalipo i likemo, umwene akātēndikēmo siku ikyene paitolo. Umma, umwēne akābōmbilēmo nasiku ikyēne mwa itolo, kabuno itolo akabalilo kala u—u kang’osi alinkukoloma, akang’osi akanyāmbāla akanini kīkolile mu matēngēle kula ni mbēmbe. Kangi tubalilo tulinga uswe tubūkile ukukīnda ikyo. Ngimba ing’osi yālīsile bulebule pala? Bulebule, ukwisila mu finyamana fyōsa fila ifyandisu? Amamailosi mia yumo ukufuma ku bwīgufu, pakati pa ngalamu, imbwa-sya-ndisu, bakāmbwwe, uluko lulilōsa lwa kinyamana kyāndisu kunyuma nkati mula, kubutali mmwanya pamwanya pa kyāmba kūko gakayako na mīsi pamo ilīsu, ngimba ikyēne kyābōmbāga fiki kula? Kyala alinkupela ikyene, itolo ukubika ikyene pala.

⁵⁰ Kangi ukumbona Umwene mmasiku gitu aga uswe tukwitugasyamo! Lilino, ulubunju ulu une ngufimbilisigwaga ukubomba fingi fya—ifya findu fya panīmwenne ukuyoba ikyene, ukwega iki une ngulonda ukuyoba. Iyo yo nongwa une ngugomokelāmo mu iki injila iyi une ndi, bo ngāli ukwānda pa iki. Une ngulōnda umwe ukupilikisya ukuti ifindu ifi fīfyo fikupilikigwa fyapanimwene, ifyēne fitikubīngiligwa fyapanimwene. Ifyēne fitwāligwe itolo nkati ukupa ikyākwegelela kwa umwe ukuti u lwītiko lwīnu lubagile ukutūsyā nubusisya mu lwītiko ulu luli mwa Kristi, ugwe ubagile ukwīgēmekēsya pa lufingo Lwāke. Panongwa yakuti Kyala ikwima nu lufingo Lwāke itolo ukuya mpelesye bo mūmo ulwene lubagile ukuya, lilino ukunāngisya uswe.

⁵¹ Kangi kēta kwa yulayula u *Yehova-yire*, uyu Abraham

ālīnkōlīle Umwene, iki mu kiHiburi kikusanusya “Kyala isakwipaga Mwene i likemo.” Kyāla abagile ukubōmba ikyo. Umwēne ātēndīke injila Yāke. Linga Umwēne āyobīle... Umwēne ālimbūlīle Noa...

⁵² Ugwe gwātīle, “Ena, yula āli itolo Abraham.” Umma. Umwene alinkubabula bosa ukusuluka ukukinda i ngulilo, kangi Umwene akāli ikuyoba.

⁵³ Umwene alinkuyoba kwa Noa kunyuma kula, ukuti, bo uswe tukwisa ndubunju ulu, “Fiki, ukwene kukugwaga ifula.” Fiki likālipo...nasiku i libingu mmwanya. Ulusoko ulunywamu ukukinda ulwa misi lwāli kasoko-kapāguke kūko Kyala ōnelélāga i kisu, akanyībūko akanini kubuyobumo. Lula lwāli lusōko ulunywāmu ukukinda ulwa mīsi kula lwāliko.

⁵⁴ Lilino, abāndu bikuyoba, “Bulebule nkīsu pisakwīsa amīsi galigōsa ukufuma pamwanya pala? Nāngisya une kūko ikyēne kili pamwanya pala mu lisuba lōsa ilipyāno, linga kikālīko nakimo kumwanya kula.”

⁵⁵ “Linga Kyala āyobīle, ‘yēnga i ngalaba, ukuti ikylene kikwisa,’ iyene yo mbombo yangu ukuyenga i ngalaba nukwitendekesya, panongwa yakuti ikylene kikwisa. Umwene yo Yehova-yire, Umwene abagile ukupa amisi pamwanya pala.”

⁵⁶ Kangi i kindu kyene iki Umwene ābombīle kyāli ukundeka u nnyambala, ntoyofu, u nnyambala nkonyofu, ikubomba katikati na sayansi gwake, ukutwala ku kwīsa iki Umwene aamenye kikwisaga. Kyala akabongotolamo siku ikisu; umundu ikubongotola ikisu. Kyala atikōnānga nakimo, Kyala ikugela ukukyūnga kilikyōsa. Umundu ikwīyōnānga mwene ukwisila mu bumanyi bwake, muno umwene aabombile mu ngunda gwa Edeni ku mpiki, na fyosa. Kangi popāpo u mumilisi yumo alinkukolelēla a maka gamo ga atomiki, kubuyo bumo, ukuti abēne bāli nakyo ikyēne.

⁵⁷ Abene—abene babagile ukubomba ni kyene polelo, panongwa yakuti abene babagile ukubomba ifindu polelo ni kyene ifi uswe tukamanyilēmo siku mpaka na lino. Uswe tukabūka pabutali fiyo mma. Lumo twēge ifyīnja fitatu pamo fina tāsī, pamo ukōngelélāpo, bo tukāli uswe tubagile ukubōmba ikyēne, ukubōmba iki abēne bābōmbīle. Abēne bayēngile amapiramidi na basifinkisi na fyosa bo ifyo. Uswe tukābagile ukubōmba ikyo. Uswe tukābagile ukwēgelēla ikyo, yikayapo injila kuli uswe ukubōmba ikyēne, pene pāpo uswe tubagile ukwēga a maka ga atomiki. Amaka ga petulolo, amaka ga bumeme, gakābagile ukupīmba limo mwa gala amalyālābwe, gakābagile ukusemesya ikyēne ukufuma pāsī. Kangi gamo mwa gēne matali bo lukīndi lwa kāya, gafyūkile mmwanya mu mbepo, kangi masito matani mabiliyoni. Ngimba abene bagafikisya ga bulebule agene pamwanya pala? Muketile, abene bamenye.

58 Kangi abène balinkwābùla kila, yumo alinkwītikìsyā kimo mwa fila ifipufulilo fya atomiki ukupululuka mu kimato kya yumo uyūngi, kunyuma m’masiku, ’nongwa yakuti, “Mumo ukwene kwayilile mmasiku ga Noa,” mumo ukwene kwayilile, uluko lula ulwa bwigufu, uluko lula ulwa bandu abakomu; “mumo ukwene kwayilile mmasiku ga Noa, momumo ukwene kwisakuyilaga, momumo ukwene kwisakuyilaga pa kwisa kwa Mwanundumiana gwa mundu.” Ukwandisya kwa iki ikylene kyāli! Muketile?

59 Kuno pakaya patali mma abene bākúmbìle imbombo ya misi yamwisyugu, yaali pasi—pasi apa mu Mexico bo gukali umogesyo. Umwe mwākibwène ikyène? Ikyène kyāli mu kinyūzi, kūko imbombo yamīsi yamwīsyūgu itolo bomūmo uswe tulinayo lilino, iyi yālībìle pāsi fiyo kubutali pāsi mu mfu; kimo ikyātomiki ikindukimo kyākúpìlìle ikyène pamwanya. Umwène itolo alinkupufula mwanya kangi alinkubūka ukukilania bo ulo. Muketile?

60 Lilino, “mumo ukwene kwayilile mmasiku ga Noa,” abanyambala abakomu, abanyambala abakomu na maka gabo ga atomiki na filifyosa, bābagìle ukuyenga amapiramidi na basifinkisi na fyosa bo ifyo. “Mumo ukwene kwāyilìle mu lisiku lila, momumo ukwene kwisakuyilaga.” Lōli imbombo yo yakutumuligwāko mbupīmba mu lisiku ili, ’nongwa yakuti pākuyako abāndu Abanyakiligwe bikwēgìgwa pānja. Ngati Enoki, pabagile ukuyapo a bāndu bapīmbigwe. Uswe tuli mu kalasi yila ulubunju ulu, abandu aba bapīmbigwe ukukilania bo yu Noa aali mu mogesyo.

61 Lōli kumbukilāga, bo kukāli...Komma ukwībwa iki! Bokakāli kamo akandonyela ka fula kāgwile, bokikāli kula ukuyako ikindu kimo mmwanya, boakāli Noa siku—siku ālinakyo ikingalaba ukumalisìgwa, Enoki ālyēgìgwe ku Kāya. Enoki ānyakilìgwe kisita bufwe, itolo alinkwānda ukwēnda ilisiku limo, kangi—kangi ubusito bwatāgile ubukolelelo bwāke pa mwēne. Kangi umwēne alinkwāga ikilūndi kimokyēne pamwanyapo panini, kangi ikilūndi ikīngi pamwanyapo panini, kangi ikilūndi ikīngi pamwanyapo panini, kangi ikindu kyakwanda umwe mumenye, umwene alinkuti, “Bukaga kanunu, kisu.” Itolo alinkwenda nkyeni kula mu Lwimiko.

62 Kangi akabalilo kākō Noa āketìle ukusyungutila kangi alinkutoligwa ukummwaga Enoki kulikosa, umwene alinkukéta ukusyungutila kangi umwene akāmenye kūko Enoki ābūkìle, polelo umwene alinkuti, “Akene kō kabalilo ka kuyenga i ngalaba lilino.” Muketile? Kangi umwēne alinkubūka ku mbombo pa ngalaba ukubōmbapo abasyāle.

63 Ikyo kyo kindu kilakila iki kikuboneka pa buyo papapa apa. I Kipanga kyālyēgìgwe mmwanya ku Mwanya, kangi Yohani lilino atwaligwe mmwanya ni Kyene ukuya kyakwimilila

kya basyusigwe, mumo uswe twālyegile ikyene nkilo. Kangi ukusyāgānia ukuti ili i Lisyu-lya-pakanwa lilalila ili lyālimbīlikile umwēne ukukēta kunyuma pa kīsu, lyaali Lisyu-lya-pakanwa lilalila ili lyalinkólile umwene ukwisa pala.

⁶⁴ O, u Nkristi aligwēsa! I Lisyu-lya-pakanwa līlyo, Charlie, ili lyābīlikile ugwe ilisiku limo kula mu Kentucky, uku “Syumbutuka ukusyūngutīla,” lyo Lisyu lilalila ili likukukólela ugwe, “Isaga mmwanya!” Ngimba ugwe ukaya nsangalufu isya ikyo, Nkundwe Evans? I Lisyu-lya-pakanwa ili lyātile, “Syumbutuka ukusyūngutīla,” i Lisyu-lya-pakanwa lilalila lyātile, “Isaga pamwanya!” O, mwe! Pala, ko kukólela kuki! Bo bwānalóli nki! Lilāngāle, likīndāne ngati i ngāngabwite, “Syūmbutūka ukusyūngutīla, mbōmbēla Une! Isaga pamwanya kūko Une ndiko.”

⁶⁵ Kula uswe tumbwene umwēne ikwīmilila bala bābo bāfwile, Mōse ukwīmilila abīkēmo abafwe; āsyúkile. Eliya, ni kibugutīla kyake ku lisiku lyabumalikisyo, ni kibugutīla kyake i Kinyakiligwe bimile pala. Bosa bo akāli u Ntwa Yeso! Yohani āsetwile ukuti. . . Yeso ababulile abene ukuti umwene—umwene akābagile ukufwa, kangi ngimba ikyēne kyāli fiki ku bēne linga umwēne ābagile ukuya mūmi mpaka umwēne ākētīle u kwīsa Kwāke. Kangi abafundīgwa balinkubīka ubuyobi pānja.

⁶⁶ O, une ngunyonywa une nābagile ukufika naloliloli, naloliloli mbusolofu lilino, ku maminiti manandi, ku kipanga. Aligwesa amenye. . . Kangi aligwesa ikwitūgāsya u—u būmi bwa pamwene na Kyala. Ikyene kyo kindu kya pamwenepamwene, ifindu fya Mbepo ifi fikukupīmba ugwe mbuyo ugwe angali utikusulwa nu kuyobapo isya ikyene.

⁶⁷ Une ngētesīsyē iki mu butumīgwe bwāngu ubunini, ubwakwīyīsyā, ukuti tulipo utubalilo twīngi ukuti une nguyobaga ikindukimo kangi ngamanya nongwa ya fiki une njobile ikyēne, kangi ikyēne kitikuboneka kitalusye (Lōli pōpe, umunduyumo isa kuyoba ikindukimo.), lōli une nisa kukētēsya kangi ikindu kila kisa kwīsa itolo nubupelelesye ukusyūngutīla ku ikyo bomūmo ikyēne kibagile ukwīsa. Kyāla isakukitēdekāga ikyēne ukuboneka! Akabalilo kāko une itolo ngulōnda ukuyoba ikindukimo, une nguyobaga, “Ena, lilino, gūlila i miniti. *Umiana yula, gwakuti-na-gwakuti, iki* ukuboneka ukukilania apa, lilino ikyo—ikyo itolo kikufimbilisigwa ukuya injila yila.” Ena, naloliloli, une—une ngamanya nongwa ya fiki une nāyobile ikyene. Kangi i kindu kyakwanda umwe mumenye, ikyene kyo itolo njila yila. Kyala ikubomba ikyene!

⁶⁸ Lilino, akabalilo kako abafundīgwa aba bayobile, “O, Yeso ayobile ‘unnyambala uyu akabagile ukufwa.’” Yeso akayobilemo siku ikyo.

Yeso alinkuti, “Ngimba ikyene kyo fiki kwa umwe linga umwene mūmi mpaka Une ngwisa?”

⁶⁹ Lōli ukukēta abafūndígwa bikutēndéka ubuyobi bwa ikyēne, polelo Yeso alinkufikila pāsi nukwēga Yōhāni nu kuntwāla umwēne mmwanya nu kundeka umwēne ukwāndīsyakāngi ikīndu kyōsa, ukukēta ubwāndīsyokāngi bwa Kwisa kwa Ntwa. Yōhāni āketile i Kipanga, umwene āketile ubumalikisyo bwa ngulilo ya Kipanga, umwēne ākētile u bumalikisyo bwa baYuda, umwēne ākētile u Kwisa Kwākibili, umwēne ākētile ulubātiko lōsa.

⁷⁰ Kangi kēta iki Kyala afimbilisigwaga ukubomba; ukumubīlīsyā umwēne mmafuta kuli kifuki isala malongo-mabili-na-ina pāsi pala, ukubaleka abēne bakēte ukuti umwēne āli Nyakyala, ukuti u Mbepo Gwamwakyala āpakīle i—i kyāmfu, kila ikyāpānja, kyamfu, pamo kilikyōsa umwe mukikōlēla ikyēne, unyōfu gwābūndu, kyāfumile Mbunyakya pakukihobosya ikyēne fiyo mpaka amafuta amapyāno amakubilano kuli isala malongo-mabili-na-mana gākabagīle nu kummōkya umwēne. Ukugela ukubilisya u Mbepo Mwikēmo ukufuma nu mūndu; kabagila ukubōmba ikyo. Polelo ukumbīka umwēne panja pa Lusūngo lwa Patmos, kangi umwēne āsimbīle u Būku, nukugomokēla nukulūmbilīla ifyīnja fingi. Hmm. Hmm.

⁷¹ Ena, lilino, umwene afumbilisigwaga ukupimba i ngamu imbībi, “Umwene āli ndagusi, umwene āli ndosi.” Balinga bamenye ukuti Yōhāni ākoleligwāga ndōsi? Naloliloli! Yeso ākoleligwāga yumo, yōpe. Muketile? Muketile, ikisu kitikumanya nakimo isya findu ifi. “Umwene āli mbala-līnogonēlo.” Muketile? Abēne bāyobīle ukuti “Umwēne āli ndosi fiyo mpaka umwēne ālogīle amafuta gala, ukuti amafuta gakābagīle ukummōkya umwēne panongwa umwēne ālōgīle ikyēne,” itolo panongwa yakuti umwene akālītikisenie ni fundo syābo sya Kikatolika. Kila kyāli kyōsa.

⁷² Umwēne āli ntumigwa gwa Kyala uyu. . . gwakwiyīsyā, āli nu butumigwe ubunini pāsi pala ubu umwēne ākyūngīle. Umwēne āngati atipubisya na fila ifinywāmu ifīndu fyaizolo, kangi popāpo Kyala itolo ālinkyūngīle umwēne nu kumpaya umwēne. Polelo Umwene alinkubomba: Mwikemo Martin kangi—kangi Irenaeus, na bosa ukusuluka ukukīnda i ngulilo.

⁷³ Kangi Umwene ikubomba ikīndu kilakila umwisiyugu, ukwisa itolo nkyeni pāsi. Lilino, komma siku ukwībwāmo iki, ukuti Kyala afīngīle imiyuganio imikulumba, kangi imbombo ingulumba, isyamaka. Lilino, simba iki pa tusimbo twīnu utu umwe mukusimba (Muketile. Muketile?), ukuti iki unnyambala ikukolela “kyamaka kangi kikulumba,” Kyala ikukikōlela “Butoyofu!” Kangi iki unnyambala uyu ikukolela “butoyofu,” Kyala ikukolela “Kikulumba!” Komma ukwibwa ikyo, muketile, komma ukwibwa ikyene. Ikyo kisakukutūlaga ugwe mula mu fyīnja ukwīsa, panongwa yakuti uswe tukulōndēsya ikīndukimo ikikulumbapo akabalilo kōsa. Kangi uswe

tukwambilila ifikulumbapo akabalilo kosa, loli abandu ba nkisu batikukimanya icyene. Kangi abene bakakimenye icyene mmasiku ga Noa, kangi abene bakakimenye icyene mmasiku ga Yōhàni, mmasiku ga Yeso, mmasiku ga bapostoli, mmasiku ga Irenaeus, limo mwa masiku gala, abene bakakimenyemo siku icyene.

⁷⁴ Yōpe Joan gwa ku Arc, umwēne āli mwīkēmo, unkīkūlu unnīni. Akabalilo kako umwene ali nakimo loli ndindwana, Kyala alinkuyoba ku mwene mu mboniboni, kangi u Gwandumi āyobile ku mwene. Umwe mumenye iki i kipanga kya Katolika kyāyobile? “Umwene yo ndósi.” Kangi abēne balinkumbika umwēne pa mbānda nu kummōkya umwēne ku bufwe, abapūti ba kiKatolika bābōmbile; bālinkungoga umwēne, bālinkutuma ubufwe bwāke ukuya “ndósi,” kangi Joan gwa ku Arc āfwile ukuya ndósi. Kifuki fyinja bamia babili ukufuma kula, abene balinkusyagania umwene akāli ndosi, umwene āli u—u mfūndigwa gwa Kristi.

⁷⁵ Abēne bābōmbile ikindu kilakila ku bīkēmo bōsa. Yeso alinkuti, “Yo ani gwa umwe batāta bīnu bakāfwīmīle? Yoaliku yumo gwa basololi isilēmo siku uyu abēne bakāli mpíkile?” Alinkuti, “Umwe fimato ifyēlusigwe.” Alinkuti, “Umwe—umwe mukubūka pāsi kangi—kangi mukubika ikimogesyo pamwanya pa lipūmba lya basololi, kangi umwe mwe bābo balabala aba bābabíkile abēne nkati mula.” Hmm! Mwe! Mwe! Muketile? Umwēne akālekileko ifibuli filifyōsa pa bēne. Hmm! Umwēne itolo ābabūlīle abēne.

⁷⁶ “Ingulilo iyi iya njoka,” Yōhàni alinkuti, “ywani abasokile umwe ukubopa ukufuma ku bugasi ubu bukwisa? Komma ukwanda ukuyoba umwe muli na Abraham ukuya tāta gwīnu.” “Uswē tuli mu fipanganio fimo, ifikulumba.”

“Ugwe uli Nkristi?”

⁷⁷ “O, une ndi gwa Methodisti. Une ndi gwa Presbeteri. Une ndi gwa Pentekosti.” Ikyo kikaya mu kyene napanandi. Kila kikaya nakyo kangi mma ukubōmba ukukīnda—ukukīnda—ukukīnda—ukukīnda—ukukīnda a matalala gikubōmba nu lumu. Muketile? Ikyene kikaya nakyo nakimo icyakubomba ni kyene. Linga ugwe uli Nkristi, ugwe gwe mbombi umpapigwe-kabili gwa Kyala.

⁷⁸ Lilino, lilino, akabalilo kako Yōhàni ālisīle, uswe twālinakyo icyene ikilo kya mmayolo. Lilino, kumbukilaga, akabalilo kako ugwe kwisa ku iki. . . Ku lwalo lwa kindu, une—une mbabulile umwe polelo. Kumbuka, i kīsu kīkwāmbilila uluyuganio ulukafu-fīyo icyēne kiyīlemo nalo siku, papapa lilino, i kīsu kya kipānga.

⁷⁹ Lilino, kumbukilaga, kisita kwilamwa, mmasiku ga—ga Yōhàni, amasiku ga Yeso, syāliko i sekelo ingulumba kangi abayobi abakulumba mu masiku gābo, abanyāmba abamahala abakulumba, kangi abēne bakwābile amalongo ga maelifu

ukōlosya maelifu ga bāndu. Fyo fiki āngàli Kaifasi ikubōmba linga umwēne ākōlile u—u lukomano palikimo? Umwēne āngàli ikutwāla gwēsa Yerusalemu, umwēne āngàli ikutwāla gwēsa Israeli palikimo, ukufuma ku mbānda ukubūka ku liyēngo. Kangi bosa ba abene bikuyoba, “O,”

“Lilino, linga Kaifasi ikuyoba ifindu *fyakuti-na-fyakuti*, ikyo kisakuyaga kikulumba.”

“O, ngimba umwe mukwitika a Masimbo, Rabi, Ntiligwa, Dokotala, Bishopu? Ngimba umwe mukwitika a Masimbo?”

“Naloliloli, une ngwitika a Masimbo, une ne mfunda umfumuke!”

⁸⁰ “Umma ndaga. Lilino, ili Bāngéli lyāyobīle apa ukuti pisakwisaga akabalilo ukuti kwisakuyapo, ‘Fyōsa i fyāmba fisakunyēlanyēla bo tung’ōsi utunyāmbāla utunini, amāni gōsa gisakub’amapi na maboko gābo, kangi amabuyo gōsa agapamwanya gisakutwāligwa pāsi nukutēndekigwa pāsi, amabuyo gōsa ga pāsi gisakutwāligwa nukutēndekigwa pamwanya. Kangi ikylene kisakubombigwaga ni lisyu-lya-pakanwa lya yumo ikukūta ndulangelanga.’ Ngimba ugwe kwitika ikyo, Rabbi, Ntiligwa, Dokotala, Ntimi?”

“Naloliloli, une ngwitika ikyo!”

“Ngimba ikyēne kikubonekāga bulebule?”

⁸¹ “O, Kyala isakutuma u nnyāmbāla ugwāmaka pa kīsu ilisiku limo. O, umwēne isakuyaga nkulumba. Umwene isakuyaga lisyu-lya-pakanwa lya yumo ikukūta ndulangelanga, pamo umwene isakutalulilaga u Mesiya ikwisa. Kangi akabalilo kako umwene ikwisa, kukayapo ukwilamwa nakumo mminogono gangu loli iki umwene ikusulukila ku Mwanya nukwisa ukusuluka ku tempeli. Umwēne ikwisaga papapa pāsi apa ku tempeli, nukuti, ‘Lilino, uswe tukwegaga bōsa a Baroma nu kubatika abēne ku bufwe. Ikyo kyo kyosa. Uswe twisa kutika abaRoma bosa pasi.’ Kangi—kangi polelo umwene isakuyobaga, ‘Isaga nkyēni kuno, Mesiya!’ Kangi Mesiya ikuyaga pa kwisa ukusuluka, kangi uswe tukuyaga pakubūmba syōsa sya isengo syītu ukubuka mu . . . pamo inyībo syītu ukubuka mu fyēmbete-fya-kulimila ni sēngo, kangi pala patisa kuyako amabwīte kāngi mma.” Kangi, uu-huu, ubo bo bulinganio bwābo.

⁸² Loli fiki fyabonike akabalilo kako ikylene kikwisa? Ngimba kyabonike kyo fiki? Kukālipo nu kunāngisya kwa Kumwanya, iki abēne bākētilémo siku; ālipo yumo, lōli abēne bakākibwēne ikyēne. Abēne bakākibwēne ikyēne. Muketile. Mondili apa ifyāmba fyōsa filinkunyēla nkati tung’osi-tunyāmbala tunini? Mondili ngimba gōsa amabuyo amafyūke gikwisa pāsi kangi amabuyo gapāsi mbufyūke? U ndumbili gwaiyolo umbūlūfu-kisyo ikwisa ikwēnda pānja pa matēngele kangi akāmēnye nukumanya abāke baABC. Ukufwana ni syambukulu, umwene alinkubuka mmatengele pa finyinja lwele na kimo mbukusi kangi

akabonekilemo siku kang'i mpaka umwene ali malongo matatu. Umwēne āgonelāga a mapalalila nu lūki lwandisu. Mapalalila yo mbāsi, sila imbāsi indali.

⁸³ Abene bikulya ifyene akabalilo kosa. Ena, ugwe ubagile ukuula ifyene papapa apa mu... Komma ukwinogona ikyo kyo kinyali, panongwa yakuti ugwe ubagile ukuula ifyēne papapa apa mu sokoni linga ugwe kulonda agene, injuki-imbēti, injuki-sya-lūki, amapalalila, injoka-ya-njwego, kilikyōsa ugwe kulōnda, muketile.

⁸⁴ Polelo umwene itugasyaga ukufuma ku mapalalila kang'i nu lūki ulwāndisu. Ko kalyēlo nki! Loli umwene ākyūngígwe na maka ga Kyala. Umwene akafwalaga nu kolala gwake asyumbutisigwe ukusyūngutila; bo umunduyumo ayobile ikilo kya mmayolo, Nkundwe Parnell pamo bamo mwa bene. Umwēne akāfwēle ni kijāsi kya nswīgāla-gwa-kunyuma, na fyōsa fya ikyēne. Ukusoka panja pa lulangalanga ni kiyabo ikinywamu, ikipapa kya ng'osi kiniembeteligwe ukusyungutila umwene. Mumo une njobīle, lumo... Uswē tukufimbilisigwa ukwega ukōgāmo ilisiku lililyosa, kang'i lumo umwene akālyegilemo siku na kumokwene i myesi mitatu pamo mina, panja pala ndulangalanga. Une ngamanya. Umwene akāli fiyo gwakukētapo. Umwene akāli ni kigemo nakimo. Umwēne akābūkile mu kāya kalikōsa akanywāmu nu kuya ni sasanio inywāmu. Umwene alinkwima panja pala pa filoboko fya Yorodani, umfundi mmwanya pa mafundo gake, kang'i alinkuti, "Umwe ngulilo ya bābukoma, ywani abasokile umwe ukubopa ukufuma ku bugāsi bwākwise?" Hmm. Apo po pāpo amabuyo gapamwanya gātendekígwe pāsi, muketile, kang'i amabuyo ga pāsi gapelígwe gapamwanya. Uu-huu. Ena, nkulumba.

⁸⁵ Polelo, ikindu kyakwanda umwe mumenye, abēne bāgūlilāga u Mesiya ukwisa pāsi na Bāndūmi ni findu, nu kusēngāma pāsi pa fisyēnga pānja pala kang'i i tempeli kūko abēne bāyēngile kuli Umwēne ukwīsako (mūmo uswe tukuyenga amabuyo amakulumba amanywamu umwīsyūgu ukukilania ifisu na fyosa bo ifyo). Muketile? Kang'i akabalilo kaki Umwene isile? Umwene alinkukilania kilikyosa kya fipanga fila, kilikyosa kya fipāngānio fila, nu kwisa ukusuluka ku kibaga. Abēne balinkumfimbilisya Umwēne mu kyēne.

⁸⁶ Ikyo kyo iki ikyēne kiyīlile umwīsyūgu. Umwēne ikufimbilisigwa mu findu, ikufimbilisigwa ukubōmba ikyēne, ukufimbilisigwa ukuya pakati-pa-fipānga-fipāgūke, panongwa yakuti i Ndumi Yake yitikupilikisania ni kipanga-kipaguke. Indumi Yāke umwīsyūgu, indumbililigwe na babōmbi Bāke, yo yapakati-pa-fipānga 'nongwa yakuti ifipānga-fipāgūke finkagile Umwēne pānja. Ili Bangeli liyobile lulalula. Umwene aali panja, ikukung'usya, ikugela ukwingila (Muketile?), mu kipanga Kyake Mwene. Kula ko kūko ikyēne kili. Muketile, ikyēne kyo itolo kilakila umwīsyūgu.

⁸⁷ Popāpo, kumbukilāga, iki kikuboneka kinywāmu ku mūndu, kyo kinīni pankyēni pa Kyala. Lilino, iyo yo nongwa ugwe utikufimbilisigwa ukuya na maluba mingi fiyo. Kangi akabalilo kāko Kyala ikwīsa kāngi, akabalilo kāko Yeso ikwīsa kāngi, ugwe kwīsa kuswīgisisigwa, ukuti unnini unkikūlu ugwakusukasuka kunyuma mu mbako. Uu-huu. Ugwe kwisakuswīgisisigwa, u miana yula uyu atikuyoba nakimo, ikukyūnga ifyakusofu fyāke ku mwēne nu kwēnda ukusyūngutīla pankyēni pa Kyala, gwākwiýisya. Ugwe kwīsa kuswīgisisigwa. Ikyēne kisa kusw- . . .

⁸⁸ Une nālumbilile pakaya patali mma, ku bulōngi... *Ifiswīgisisyo ku Bulōngi*. Ikyēne kitisa kuswīgisisya ukunkēta u kinwēlwa kula, umwēne amenye umwēne ikubūka. Nālōli. Kitisa kuya kiswīgisisyo ukukēta u nsyōbi, u ndogwe, kilikyōsa kula, ikyo kikaya. Lōli ikiswīgo kisa kuya, kangi u busulumanie bwīsa kuya, bala aba bikwinogona abene bābūkāga; uu-huu, ena, kangi polelo ukusyumbutusiasigwa pāsi. Bala bābo batile, “Ena, gulila panandi, u mama gwangu ali gwa kipanga iki, tata gwangu ali nkipanga iki, umwīskulu-tāta gwangu nu mbuya. Une njīle mbakasya kula ubumi bwangu bosa.”

⁸⁹ “Sokapo ukufuma pa Une, umwe mwe babomba butulwanongwa, Une ngabamanyamo umwe siku.”

⁹⁰ Kēta mmasiku akabalilo kāko unnini, ugwaiyolo Simiyoni, nyāmbāla unsitakumanyigwa, nasimo ukuyobīgwa, uswe tukamanya nakamo aka umwēne mu i Bāngēli. Loli i Libangeli lyaayobile, “Ikyene kyasetuligwe ku mwene na Mbepo Mwikemo,” (Apo umwene ali; mwaketa lelo umwe.) “ukuti umwene akābagīle ukufwa mpaka umwene ākētīle u—u Kristi gwa Ntwa.”

⁹¹ Polelo kēta uyu Yōhāni u Mōsi āli, u luko lumo lwa umwīnitu unkīndāne-ngati, u nyāmbāla-gwa-matēngēle pānja mu matēngēle. Ikyene kyasetuligwe ku mwene. Umwene alinkusoka panja ikulumbilila Indumi. Keta ku ikyo!

Ywāni āli nnini Anna?

⁹² Umfunde unnini, Maria, ukusuluka mu—mu kāya ka Nazareti (nsusilwa bo yu Jeffersonville) kangi kūko ubutulwanongwa na kilikyōsa fyābēle, lōli umwēne ālikyūngīle mwēne mpelelesye panongwa yakuti umwēne āménye ilisiku limo ālipo u Mesiya ikwīsa. Muketile?

⁹³ Yōsēfu, u nkeamatapwa, ātāgīle u nkasi gwāke kangi—kangi āhāhāga u ndindwana unnini uyu. Kangi ikyēne kyāli ukwisila mula u Mbepo Mwikemo alinkwisa ku ikyo. Kangi polelo ikisu kikwisa ukusyungutīla kangi kīkup’ingamu-nditu ikyene, ngati “bikemo-babunguluka, bapentekosti.” Muketile, balinkup’ingamu-nditu ikyēne. “Fiki, ukuti, umwēne . . . u mwāna yula āpāpigwe pānja pa bwēgi ubwīkēmo.” Muketile, abēne bālītike ikyo, kangi ikyēne kyābonekāga ngati ikyēne

kyāli. Lōli Kyala ikubōmba ikyo ukugoga amaso ga bamahala na bakomu, nukusetula Ikyēne ku banike aba lukō ulu lwisakumanyila.

⁹⁴ Une ngusūbila lulipo ulwālo lwakufwāna ku kabalilo kāko une ngutika ikindukimo ukufuma pakabagilo. Une nguyaga pakubanāngīsyā umwe. Ugwe kukéta i mafuta aga? Lilino, iki une mbabulile umwe, u lwalo, ukuketa ukuti ikylene akaya mundu, ikylene yo Kyala, une ngusosolaga ku *iki*. Umma ndaga.

⁹⁵ Lilino, “Isaga kumwanya kuno,” lyāli Lisyu-lya-pakanwa. Kangi akabalilo kāko umwēne āligwile umwēne āpilike ingangabwite yikukuba, kangi polelo mbimbibi Yōhāni āli mwa Mbepo—āli mwa Mbepo, kangi nakalinga itolo bo umwene ikwingila mwa Mbepo umwene alinkwanda ukuketa ifindu. Ugwe kwanda ukuketa ifindu akabalilo kako ugwe kufika mwa Mbepo. Ikyākwānda ugwe kufimbilisigwa ukwingila mwa Mbepo. Ngimba uko kutalusya?

⁹⁶ Lilino, bule linga ugwe gwābūkile ku lukino lwa mpila, kangi ugwe kuyoba, “Une naloliloli nguganile u mpila-gwa-bēsi.” Um-hum. Kangi ugwe kwāga ikikota kya nkolofwa-gwa-kunkyēni, mulamula ukusuluka mu kikota kya bokosi kangi ugwe kukētelēla a baYankee pamo baBulldog, balibōsa aba abēne bali, bikukina. Kangi abēne bo bōsa bali nu lukino ulunywāmu pānja pala.

⁹⁷ Kangi ulubafu lwāko lo itolo kifuki ukupōnjoligwa, kangi mōsa nkabalilo kamokēne u gwālilino Babe Ruth ikuniongotola lōsa ikitikilo kyāke bo *ulu* kangi ikuyoba, “Twāgāne kubutali ukukilania kwīsilya?” Ali na banyāmbāla batatu pa bēsi. “Ng’apa!” Kangi umwēne ikuguta umwēne mpaka kisita kuboneka; ikufūla ikitili kyāke nu kwīpuputa mwēne; ikwēnda ukusuluka ku bēsi yakwānda kangi ikukelengania, bōsa bala abamiana; ikubuka ku bēsi yakibili, ikuponia amaboko nu nyāmbala gwa bēsi yakibili; ukwēnda, kimyemye kulakula ukugomokela ku kāya, ikwīnama iyāke... Fiki, mwe! Mwe! I miywēgo, u kunyēla, u kulāta, i ngōlo sya, “Nāla!” Fiki, abēne āngāli... .

⁹⁸ Une mbwānalōli mbabwēne abāne bikwēga ifi... Umwe mukukūmbūka ikyaiyolo ikitili ikipelesye ikya lyūndu? Une nābūkile ku lukino lwa mpila-gwa-bēsi ilisiku limo kangi nākētīle u miāna yumo ikutika u lubopelo lwa kukāya. Kangi umiana uyu itūgēsye pankyeni pa une ni kitili ikya milala, umwēne alinkuya lōsa nsāngalūke; alinkwēga i kitili kyāke kangi itolo alinkukikwāba palapala pāsi, itolo ukubika mwēne i kolala ukusyūngutula bo *ulu* kūko pamwanya palinkubūka pānja. Fiki, umwene āyāganako umwene akabalilo akakulumba! Umwene—umwene āli kulubafu mwene fiyo umwene akāmenye iki umwene ābombaga. Itolo ukubaya nu kubopela nu kuywēga nu kunyēla. Ena, lilino, umwe mumenye iki une ngwinogona,

umwene naloliloli āli . . . umwene āli kikwa- . . . umwene āli u . . . umwene āganīle i mpila gwa bēsi. Umwēne āli lisyētāno lya mpila gwa bēsi, itolo ngati ilisyētāno lya sogoto-sya-ngāmba pamo ilisyētāno lya kachasyu.

⁹⁹ Une lisyētāno lya Yeso. Ena. Une itolo nkiganile ikyo. Une . . . Linga ugwe kufikapo ukuya lisyētāno lya Yeso, umwe mukētīle, i lisyētāno ukukōnga ikindukimo.

¹⁰⁰ Polelo ngimba umwe mubagīle ukwinogonela u miana yula ikuyoba, “O, naloli, une ne ligana mpila gwa bēsi.” Kangi ulubafu lwāke luli kifuki ukupōnjolwa, kangi abēne bālimbwēne umwēne ikwīsa nukupōnjōla ulukino bo lula, umwene alinkukēta ukusyungutila kangi, “Ena, ngusakikisya kila kyāli kinunu mosa.” Uu-huu. Yoba, umwene “ikugana u mpila gwa bēsi.”

“O, umwene yo kindukimo!”

¹⁰¹ Ugwe ubagile ukuyoba, “Fiki, ugwe utikulonda ikyene, bule ugwe? Kilipo kimo kitamisye na ugwe!” Lililyōsa ilinunu iligana mpila gwa bēsi libagile ukuyoba, “Ngimba kitamisye fiki nu miana yula? Ikindukimo kitamisye nu mwene. Kēta ku mwene itugesye pala.” Huu! Ikyo kyo itolo lūlo . . .

¹⁰² Bika fibili ku fibili palikimo lilino, muketile. O, akabalilo kako ugwe gwe ligana Yeso, kangi ugwe kwipilika u Mbepo Mwikemo ikwingila mu Masyu gala, polelo ikindukimo kikukūta pānja! O, ugwe kufika pakukīnda pa gwīmwēne!

¹⁰³ Une ngusubila unnyambala uyu ikuhobokela une, umwene itugesye kifuki apa. Umwinitu unywamu, untali-ntitu itūgēsye apa, uyu ālīmīle panja pala ikilo kimo mu kiyumba, kangi umunduyumo āyobile ikindukimo mu luko lwa . . . butuli, umwe mumenye, uluko lwa kunsaya umwene bo lula. Kangi u ndumiana umpelakisa āli na kabalilo akasisya, une mmenye ugwāke—ugwāke unkasi ālindekile umwēne kangi alinkunstaka umwene kuli ukusōk’ubwēgi panongwa yakuti umwene ālinganīle u Ntwa Yeso. Uko ko kutalusya. Kangi umunduyumo āyobile ikindukimo isya Yeso, umwe mumenye, umwēne āli mu luko lumo lwa kimo mwa figana fila. Kangi umwēne āfumīle pakuya mu bwīte kangi mōsa atusulīgwe lōsa, na filifyōsa, u ndumiana āli; ālipilike nakusulumania kuli umwēne. Ukwisa ku kāya na . . . bāna bāke nu nkasi. Polelo umwene—umwene āfingīle u Ntwa umwene ikumbombelaga Umwene, kangi nakalinga itolo bo u Ntwa ikwanda ukusaya umwene kangi umwene alinkuya ntalusye na Kyala, unkasi gwāke alinkusyūmbutuka itolo ukusyūngutila, alinkustāka umwēne kuli ukusōk’ubwēgi kangi alinkundeka umwēne. Alindekile umwēne itūgēsye pānja mu mbepo. Lōli umwēne akāli yo lisyētāno.

¹⁰⁴ Kangi akabalilo kako umwene imege pala ikilo kimo kangi u munduyumo āyobile ikindukimo isya Yeso, ikindukimo,

mumo Umwene āli nkulumba, bo lula, umwene alinkuti, “O, Lwimiko!” Alinkubālūla ulukōngi lwāke pānja kangi apa ikibuli kyāke kīkōlile ukukīndāmo mu kimato ngati ulo. Umwēne akāmēnye umwēne ābōmbile ikyēne. Āli ni kibuli kyake kīkōlile ku kibumba. Alinkuti, “Nkundwe Bill, une nisakuhomba panongwa ya ikyo.” Une ngwinogona Nkundwe Wood ikusuluka pāsi nukubika akayabo ka akene, ukubika akapatu akangi pamwanya. Uswe tukālīnogwīne ikyo, Nkundwe Ben, uswe itolo—uswe itolo tuhobwīke ugwe gwāli lisyētāno. Muketile?

¹⁰⁵ Akabalilo kāko u Mbepo Mwikemo ikubōmba ikindukimo kwa ugwe, ugwe itolo ukabagīla ukwitūgāsya kimyemye, kilipo ikindukimo kikubila ukusefuka. Amenī. Whuu! Ena, i kindukimo kikwega ubukolelelo, u ligana kuli Kristi. Akabalilo kāko ugwe kungana u Ntwa, itolo ikindukimo mwa ugwe kikufikila panja, ukukamata, ni njala ni kyūmilwa, Yeso alinkuti, “Basayigwa bo bene, kabuno abene bisakwikutisigwaga. Basayigwa bo abēne na kukūmilwa, kali ugwe uli nakyo Ikyene pamo mma.” Balinga bikulonda ukongelelapo ifya Kyala? Umma ndaga. Ena, inongwa iyi ugwe kulonda fingipo ifya Kyala, ugwe usayigwe itolo ukuya ikyo. Linga ugwe ukaya nakyo Ikyēne, ugwe pōpe usayigwe. “Kangi basayigwa bo bēne aba bikuya ni njala ni kyūmilwa.” Ugwe usayigwe itolo ukuya ni njala ni kyūmilwa. Panongwa yakuti ugwe kulōnda Ikyēne, ugwe gwe nsayigwa. Panongwa yakuti balipo abandu bingi batikulonda Ikyene.

¹⁰⁶ Mukumbuka ubulūmbilili bwāngu ikilo ikīngi? Muketile, ngati u gwamatīngo yula, umwēne ākyūngile i bokosi nu kutāga ikyābūpi kubutali. Muketile? Komma ukwega ilibokosi, ega i Kikūngilwa. Umma ndaga.

*Lilino, mbimbibi...mwa mbepo: kangī, kēta, i
kikota-kya-butwa...kītugesye ku mwanya, kangī
yumo ālitugesye pa kikota-kya-butwa.*

¹⁰⁷ Lilino, ketesya, kunkyeni panandi, pamo, uswe twalinakyo ikyene ikilo kya mmayolo, une ngusubila, ukuti pa Kikota-kya-butwa iki ukuti...Uswe tukusyāgānia ukuti ikyākwānda kukālīko nakimo pa Kikota-kya-butwa, kangī lilino alipo Yumo pa Kikota-kya-butwa popāpo ikyēne kyānāngīsye ukuti Yeso isile ni Kipanga Kyāke mmwanya mu Lwīmiko kangī ābīkīgwe pa Kikota-kya-butwa Kyāke Mwēne. “Ītūgēsye pa Kikota-kya-butwa,” ikyo kyo ukufuma pa ngulilo ya Kipanga. Lilino, lilino, uswe tukulonda ukufikako ku ikyo ukufuma pa kabalilo.

¹⁰⁸ Lilino, ugwe kuyoba, “Ena, ko kugu ikikota-kya-butwa Kyake kiliko umwisyugu?” Lilino, Nkundwe Neville, linga une ngukīsania ikyo, ugwe ndālūsya une ukufuma pa kabalilo, “Ko kugu ikikota-kya-butwa Kyake kili umwisyugu.” Une ngwinogona une ngufikaga ku kyēne pāsi mbutalipo mula.

“Ngimba ikikota-kya-butwa Kyake kili kugu lilino linga Umwene akaya pa Kikota-kya-butwa Kyake lilino?”

Umwene akaya pa Kikota-kya-butwa Kyake lilino. Umma, nkulumba.

¹⁰⁹ Umma ndaga, lilino:

Kangi umwēne uyu ālitúgèsye āli gwakubonekapo ngati...yaspala kāngi...ibwe lya sangalabwe: kangi kyālipo ikipingafula ukusyūngutīla kifuki i kikota-kya-butwa, mu bubonekelo...mu u bukētelo ngati buliti ibwe-lya-kyambindipīndi.

¹¹⁰ Lilino, unko uswe twēge lilino ilinandi lya 3, ukwānda. Kangi popāpo “yaspala,” Uyu yūyo ālitúgèsye pa Kikota-kya-butwa āli gwakukētapo...Mmasyu agāngi, akabalilo kākō ugwe gwālimbwene Umwēne, Umwēne āli mbumogi bumō, ubumogi buki! O, une ngulōnda ukumbona Umwēne. Bule umwe?

¹¹¹ Ilisiku limo...Une ngukumbukila Kalumbu Cadle, Kalumbu Howard Cadle, une ngwinogona mwe bingi ba umwe mukukumbukila umwene. Une nākilaniaga u lukindi pala, kangi u nkasi gwangu itugesye pala lilino ngukūmbukila umwene āli ntalalifu, nkyumba. Kāngi une nāfumile pakusumuka, kangi nālinayo innīni, iyaiyol’...iyēne yāli stovu ya salila pānja pala na i...uswe twālyēngile u nkate lōsa mu oveni, mu lipīpa. Kangi une...ukwēne kwāli kutalalifu fiyo kangi umbelo gwāpūtāga, akabalilo ka mapepo, amatalala pa mfu, kangi umbelo pāsi pa kisonge-kya-lyōsi, kangi une ndinkutoligwa ukukēta ikīndu kila ukōkya, ukupoka ubūmi bwāngu. Kangi une nāli itolo fiyo ndepukene lōsa ukufwana ni kyēne. Kangi une ndinkubika simo nkati, ugwēne gwāpūtāga ukusimisa ugwēne kāngi. Billy ātalele kangi umwene ātalele, une nagelaga ukutendeka u moto. Kangi une ndikwāgigwa ngwāsya i rediyo kangi (amaminiti manāndi pabutasi, kangi itolo yālūngusigwe, yikwīsa ukwāka), kangi Kalumbu Cadle īmbāga, “Akabalilo kākō une ngufika ku Kīsu kila, pa kabuyo ka pabutalipo, une ngulōnda ukumbona Yeso. Bule umwe?” O, mwe!

¹¹² Une itolo nālītúgèsye palapala pāsi mkatikati mwa kipālo kangi nālītúgèsye itolo pala kangi ndinkwānda ukulila. Umwe mumenye mūno umwēne ābagile ukwīmba, pāsi, ukufuma lila ilyānalōli ilinyāfu ilisyu-lya-pakanwa ya njuni-iyākyūgila lya umwēne. Une ngulonda ukumpilika umwene akabalilo kako une ngukilania kula ku mpaka kula; alinkuti, “Une ngulonda ukumbona Yeso. Bule ugwe?”

¹¹³ Une ndinkwinogona, “O Kyala, ena, une ngulonda ukumbona Umwene ilisiku limo. Akabalilo kako amaluba gikuselemuka, une ngulonda ukumbona Yeso.” Bulebule... Ukumbona Umwēne pa Kikota-kya-butwa Kyāke, ubumogi Bwāke, ubumulike Bwāke! Kangi linga une...O, une ngulonda

ukwima kuko Yohani ābombile, polelo une mbagile ukwima itolo nukuketesya Umwene.

¹¹⁴ Apa akabalilo kamo aka kakindilepo, ukusuluka... akabalilo ka butumwa. Une nguyoba iki mbuyo bwa binangu abalāngi aba bali apa ulubunju ulu. Aalipo unnyambala unkangale, ugwakititu kangi umwene ali...ukubuka kubuyo bumo ubunini, abene bālísibile.

¹¹⁵ Kangi ālisibíle ukubōmba iki pāsi mu Kentucky, ukuya nu kwimba. Lumo Māma Cox na bala babagile ukukumbukila akabalilo kāko umwene ālisibíle ukubūka nukwimba, umwe mumenye, ukubūka pānja ku nyūmba kangi abēne bābagile ukukina i ologani, abāndu abakeke na bōsa bikwimba. Ālisibíle ukubōmba ikyēne pamwanya apa ku Utica, kangi ukusyūngutula mmabuyo ga kīsu. Lilino abēne balinayo sinda-gwa-sinda gwa kachasyu, pānja pabuyobumo ku lusekelo lwa tyōnga-bunguluka.

¹¹⁶ Lōli, polelo, abēne bālimbíle inyīmbo. Yimo mwa nyīmbo-isyaiyolo isi, ālipo u nkūdwe ugwaiyolo, unkūdwe ugwālāngi āpokígwe. Kangi u Ntwa alinkunkolela umwene ukulumbilila, kangi ilisiku ilikonge umwene alinkubuka ukusyungutula ukubabula abatumwa pa fibyaligwa. Umwēne alinkuti, “U Ntwa ālimbokile une nkilo kangi angōlile une ukulūmbilila ku bakundwe bāngu.”

¹¹⁷ Kāngi kubumalikisyo ikyēne kyāfikile ukugomokela ku mwenenakyo gwa kibānja pamo u mwenenakyo gwa bubyāle. Umwēne ālinkólile umwēne nkati, alinkuti, “Sambo, une ngukulōnda ugwe, isa nkati muno.” Alinkuti, “Isaga kuno mbubombelambombo bwāngu.”

Umwēne alinkuti, “Ena, nkulumba,” alinkwēnda kula ku ofisi.

¹¹⁸ Umwēne alinkuti, “Ngimba iki kyo fiki Une ngupilika ugwe kubalania pakati pa batumwa, pakati pa binitu bala panja pala, amaboko gāngu, abatumwa bāngu, ukuti u Ntwa ākutēndike ugwe ukuya mwābūke?”

¹¹⁹ Alinkuti, “Ena, nkulumba.” Umwene alinkuti, “Bwana, une ne ntumwa gwako.” Umwene alinkuti, “Une nālyūlígwe ni hela syako, loli...” Umwene alinkuti, “Loli injila iyi Kyala ālīmbelile une ukuya mwābūke nkilo, Yeso ālīmbélile une mwābūke ukufuma ku būmi bwa butulwanongwa ni soni, kangi ubūmi bwa bufwe. Umwēne ālindēndike une ukuya mwābūke.”

Umwēne alinkuti, “Sambo, ngimba ugwe nalōli kususimikisya ikyo?”

Umwene alinkuti, “Une ngusisimikisya ikyene.”

¹²⁰ Umwene alinkuti, “Une mbilike abene bikuyoba ukuti ugwe kuyaga pakwanda ukulumbilila ukusyungutula apa ku bandu bako—bako pa bubyāle ni kīndu.”

¹²¹ Alinkuti, “Ena, nkulumba!” Alinkuti, “Ikyyo kyyo iki une ngulonda ukubomba, ko kulumbilila i Nongwainunu iyi ku bandu bangu.”

Alinkuti, “Ugwe nalōli kususimikisya ikyyēne, Sambo?”

Umwene alinkuti, “Une naloliloli ngusisimikisya ikyyēne.”

¹²² Alinkuti, “Isaga, buka na une kula ku—ku nyumba ya bulongi, une nguyaga pakukupa ugwe ubwābūke bwako. Ugwe uli mwabuke ukufuma kwa une, kangi ugwe uli mwabuke ukufuma kāngi mma ntumwa. Une nākugūlile ugwe, ugwe gwe gwāngu, kangi une ngukubika ugwe mwābūke ukuti ugwe ubagile ukulumbilila i Nongwainunu ku bāndu bāko.” Umwēne ābūkile ukusuluka kāngi alinkusaina u bwābūke, pamo u bufumusye, kangi umwēne ābīkigwe mwābūke. Umwene akabagiile ukūlisigwa kangi mma ukuya ntumwa. Umwene aali nnyambala mwābūke ukulumbilila Inongwainunu.

¹²³ Umwēne ālumbilile pakati pa bakundwe bāke ku fyinja. Abāndu abasungu bīngi bāpīndwike pāsi pa butumigwe bwāke. Ilisiku limo umwinitu unkangale ikwisa pasi ukufwa. Umwene alumbililaga ku fyinja malongo matatu pamo malongo mana, pamo ukongelelapo. Kangi akabalilo kāko umwēne āsulwike pāsi ukufwa, umwēne ālambalēle nkyumba, kangi bīngi ba bakundwe bāke abasungu bābūngénie ukusyūngutīla nkyūmba kangi abene binogonaga umwene akindile ku sala ibili pamo sitatu. Polelo akabalilo kako umwene kubumalikisyo alinkusumuka nukuketa ukusyungutīla nkyumba, umwene alinkuti . . .

“Kokūgu gwāliko ugwe, Sambo?”

Umwene alinkuti, “O, ngimba une ngomokile apa kangi? Ngimba une ngomokile kangi?”

Abēne balinkuti, “Ngimba kitamisye fiki, Sambo?”

Alinkuti, “O, une nālobwike ku Kīsu ikingi.”

Abene balinkuti, “Tubula uswe isya ikyyene.”

¹²⁴ Umwene alinkuti, “Ena, une nīsile itolo mula, ku Kuyapo Kwake.” Kangi alinkuti, “Akabalilo kako une nimege pala,” umwene alinkuti, “alipo u Gwandumi alinkwenda ukusegelela, alinkuti, ‘Ngimba ingamu yāko, Sambo *Gwakuti-na-gwakuti?*’”

Umwene alinkuti, “Ena, nkulumba, iyene yoyiyo.”

Umwene alinkuti, “Ingila.”

“Ndinkwingila nkati, kangi une ndinkuketa Umwene itugesye pala.”

¹²⁵ Umwēne alinkuti, “Sambo, isaga kuno lilino, ukufuma pāpo ugwe umbwēne Umwēne Une ngulōnda ugwe, isa pānja kuno, uswe tukulōnda ukukupa ugwe unselekesye gwāko, uswe tukulōnda ukupa ugwe ikisāngo kyāko, uswe tukulōnda ukupa ugwe ingiga yāko.”

Sambo alinkuti, “Komma ukuyoba kwa une isya fisāngo, ngiga ni miselekesye.”

Alinkuti, “Lōli ugwe upōnjwīle umfwālo, uswe tukulōnda ukupa ugwe u mfwālo gwāko.”

¹²⁶ Alinkuti, “Komma ukuyoba kwa... isya une... isya mifwālo.” Alinkuti, “Itolo unko une nīme nukukēta ku Mwēne ku fyīnja elifu yumo. Ikyo kisakuyaga mfwālo gwāngu.”

¹²⁷ Une ngwinogona iyo yo njila uswe twesa tukwipilika, “Itolo unko une nīme kangi ngete Umwene.” O, une nisa kufimbilisigwa ukuya nu mbili unkīndāne ukukīnda une ndinago lilino, u ndisi guligōsa gwa būndu bwāko itolo ukukēta Umwēne.

¹²⁸ Pala Yōhāni alinkwima kangi umwene alinkumbona Umwene itugesye pa Kikota-kya-butwa, kangi Umwene “abonekaga bo yu yaspala ni sangalabwe.” Lilino, ifindu fyosa kangi ilisyu lililyosa lili nu kusanusya mu i Bangeli. Lilino, “yaspala n’ibwe lya sardini.”

¹²⁹ Lilino, linga umwe mukuketesya, ikyene kikufwanikisania ni Lisimbo lyōsa. Mu fiyabo fya kunyuma kwa Lisimbo, Umwene āli Alfa, Omega, Umwene āli Bwandilo nu Bumalikisyo, Umwēne āli Gwākwānda kangi Gwabumalikisyo, Umwēne āli Tāta, Mwanundumiana, kangi Mbepo Mwikemo. Umwēne āli “fyōsa mu fyōsa” fibunganisigwe mwa Umwēne. Matai 17 ikubonesya ukuti Umwene... pamwanya mu Kyamba Bwāndūke, ikyene kyosa kyabūngēne mwa Umwene.

¹³⁰ Lilino, “yaspala” lyāli i—lyāli ibwe, kangi “sardiya” lyāli ibwe. (Lilino, uswe twisakwisaga ku langi syābo ukufuma pa kayabo.) Lilino, une ngulōnda umwe ukukētēsya ukuti aligwesa gwa batāta akabalilo kāko abēne bāpāpigwe, ena, umūndu aligwēsa, ali n’ibwe-lya-bupāpigwe. Ilyāngu, une napāpigwe mu Epurelo, diamondi. Kangi imyēsi imikīndāne gikwīmila amabwe amakīndāne. Ena, abātāta bāli lulalula. Akabalilo kalikōsa aka u tāta yumo, akabalilo kāko umwēne āpāpigwe, umwēne āl-... ālinālyo ibwe-lya-bupāpigwe.

¹³¹ Kangi itolo ukwima papapa apa itolo pa kabalilo. Akabalilo kako abamama ba kiHiburi... Unko une mbanangisye umwe i Lisyu Lyabunyakyala, mwinangu, ukuti ulwitiko lwinu lukuyengigwaga lusingisikisye mu Lisyu lya Kyala. Akabalilo kalikosa, bala aba mama ba kiHiburi, akabalilo kako abene baali mu kupapa, bikupa ububabe bwa kupāpa, ukupāpa... abana aba, ga masyu galagala aga umwene āyobile mu mbapo yake ukupa u nnyambala (u mwāna uyu āpāpigwe ukufuma ku mwene) i ngamu yake, kangi mbuyo-bwake alinkumbika umwene mu Palestina kūko umwene isakuyaga ku kwisa kwa Ntwa. U bubabe bwa bufyēle mwa māma uyu! Ngati, Ephraim kokuti “kifuki ni nyānja.” Muketile? Kangi Ephraim āpīgwe ikiyabo kyāke kifuki ni nyānja. Kangi, tutigi, Yuda āsanusyāga... Une ngamanya iki i lisyu likusanusya, lōli une

nābagile ukupēlélēsya ilyēne lōsa. Lilino, muketile, apo po pāpo une ngaya na kabalilo, ifindu ifipimba ifi, ukupimba ifindu fila. Lōli polelo ukugomokela, kangī *Yúda*, kulikosa Yuda kokuti, āsanusyága ubuyo bwāke bubíkigwe pakati pa bāna ba Israeli.

¹³² Kangi ega ku Bwandilo 48 na 49, umwe mwisakusyagania kula ukuti Yākòbo, akabalilo kako umwene āfwāga, ikwigēmekésya pa ngili yake, afwil’amaso, umwene mbuyo-bwāke alinkubabula abana bala kuko abene bikuyaga kubumalikisyo bwa kisū. Kangi abēne bitūgésye pabuyo-na-pabuyo palapala pala lilino ukufuma pāpo abēne bagomokile ku kīsu kyakukāya. Aalimbulile Yosefu, “Ugwe gwe mpesa gwa kipaso kubwa ku kibūmba,” muketile, “kifuki kisiba,” amīsi. Umwene alinkubuka kula. Umwene alinkuti, “Ugwe usūbīle mwa Ntwa Kyala. Ugwe utēndīke ubwāko—ubwāko ubupīnde bwamaka” (United States. Muketile?) “mwa Ntwa, loli ilisiku limo ulusamba lula lwagomokile ku kibumba.” Kangi pala umwene alipo, palapala pala lilino. Itolo katikati iki umwene āyobīle kifuki ifyinja maelifu matatu ifi fikindilepo, ukusanuka kulakula kunyuma. Ālimbūlile Ephraim umwēne āyúbike ifilūndi fyāke mu mafuta, kangī Ephraim ālitúgele palapala pala kūko ifisiba ifikulumba fya mafuta fili. Itolo katikati.

¹³³ U buyobelo bwa bāndu bala, iki kyāli pa bākufwa bala? Kyala ikwēga imilisi gyābo nu kwenda mu bēne!

¹³⁴ Kyābonekaga ngati akabalilo kāko i Kitangalala kya Roma kyābalenīe abene, akabalilo kāko abangi bābalenīe abene, akabalilo kāko abene bābengígwe na Hitler, abakalongo ba maelifu ukōlosania na maelifu, umwēne ālasile imitotofu mu ndepa syābo kangī abēne balinkufwa, ugwe gwābagile ukukēta imibili gyābo gisololwīke pa mbaso na bāna bābo na filifyōsa ifīngi, kangī ififupa. . . .kangī alinkwēga kangī alinkutēndēka mbolela ukufuma ku fifupa fyābo. Itolo ukubēga abēne pānja pala nu kubapa abēne i sindāno, ukubabika abēne mu gileta. Polelo sōka panja, akabalilo abēne bikusōka pānja, bōpe mu bwāndilo, abēne bīmāga, “Mesiya ikwisaga kangī uswe tukunwaga ililopa lya mpesa kangī.” Akabalilo kāko abēne bābūkīle pāsi, bikufwa, abaYuda bala, bikwenda kulakula panja pala, bamenye ukukung’unda kunini ukwākóngelelāpo kangī indumbula yābo yisa kuya yikīndile. Kangi ukusuluka abēne bābūkāga, bikwimba, “Uswē twisakumbonaga Mesiya lululu ulu.” O, mwe! Ukutēndēka imboto ukufuma ku fifupa fyābo.

¹³⁵ Mwe bingi ba umwe basikali muno mumēnye ikyo nu kukikēta ikyēne. Une nālimīle pa malubīngilo kūko abēne balyōkile abēne na filifyōsa ifīngi, kula, Hitler na bēne. Kangi keta pa Stalini na Russia na bosa bene, bābombile ikindu kilakila. Uko ko kutalusya. Lōli uNjuda yula, ngimba kitamisye fiki? Umwēne āfimbilisígwe ukugomokela ku kīsu kyakukāya kyāke. Apo po pāpo abēne bīmīle.

136 Lilino, une ndinalyo i filimu ingulumba yila, *Amaminiti Matatu Pabutasi Pa Kilo-Pakati*. Akabalilo kâko abaYuda bala bikwîsa nkati, abêne balâlusyâga abêne, balinkuti, “Nongwa ya fiki ugwe kugomokela, ukuti ufwîle nkîsu kyakukâya?”

137 Alinkuti, “Uswe twisile ukumbona Mesiya.” Amenî. Hmm! Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo.

138 Aligwesa gwa bana bala akabalilo kako abene bapapigwe, abene baali ni ibwe lya bupapigwe. Kangi akabalilo kâko Aronî, umputi unkulumba pamwanya pa aligwesa gwa bâna bala, âli ni sahani ya pakipâmbâga pa mwene, idiresi lyâke. Ikyo iki une ngulônda ukukolelêla pânja itolo panini ukôngelelâpo, ukufika mu linandi lya 6 ili, panongwa yakuti ikyo kikutwâla nkati ikimanyilo kilikyôsa kya Lwîtikâno Ulukûlu mulamula nkati mula. Kilikyôsa...fyôsa i fyômbo kangî kilikyôsa mu Lwîtikâno Ulukûlu kyâli bulabe bwa kila kyâkétigwe ku Mwânya, kyegelegigwe ukugomokela ku mundu gwa bûndu.

139 Kangi apa kilipo isahani-ya-kipambaga ya Aronî, umwêne âli mpûti nkulumba. Kêtësya, ibwe-lya-bupâpîgwe lya kila kikolo lyâlîmililîgwe nkati mula. Limo, ibwe-lyakipapigwa, ukubika ibwe lyake nkati mula; ikikolo kya Efraimu, ikikolo kya Manase, i kikolo kya Gadi, ikikolo kya Benjamini, fyosa fyalimililîgwe nkati muno. Kangi umo mo mûmo... Polelo abêne bikwêga amabwe-ga-bupâpîgwe gala, gala amabwe amamogi, nu kutulika ilyêne pa mbânda bo ulu. Kangi linga unsololi âsolwîle, kangî linga ikyene kikupilikigwa kitalusye pamo mma, abene bammwegaga umwene kula ku Urim Tummim kangî ndeke umwene ayobe ubusololi bwake; linga lulipo u Lumuli ulusisya lukwisa pala nukwanda ukumulika amabwe aga palikimo, ikyene aali Kyala ikuyoba ukugomokesya. Ikyêne kyâli kulu i kikolo kyôsa, bôsa ba abêne, ikikolo kilikyôsa.

140 Lilino, pa ifi, ibwe lyâkwânda. U gwâkwânda, balinga bamenye ywâni u mwânundumiana gwakipânda âli? Ngimba ingamu yake yo fiki? Reubenî. Umma ndaga. Ngimba ywani aali gwabumalikisyo yula? Benjamini. Uko ko kutalusya. Ibwe-lyakupâpîgwa lya Reubenî lyâli “yaspala,” i libwe-lya-kupâpîgwa lya Benjamini lyâli “sardini.” Umwene abagile ukuketapo ukuya “Reubenî na Benjamini,” u Gwakwanda kangî Gwabumalikisyo, Umwêne uyu Âli, Uyu Ali, kangî Isa Kwisa, Umwêne âli Alfa (A) mu alifabeti ya kiGiriki, Omega (Z) mu alifabete ya kiGriki. Umwene aali yo Gwakwanda, Gwabumalikisyo, Umwene afumile ku Benjamini ukubuka ku Reubenî, ukufuma ku Reubenî ukubuka ku Benjamini. O, mwe! Pala Umwêne âli, “Kêta pamwanya ukuya ibwe lya sardiya n’ibwe lya yaspala.” Umwêne âlitûgèsye pa Kikota-kyabutwa iki!

141 Ngimba umwe mukulonda bulebule ukumbona Umwene itugesye pa Lwimiko Lwake? Unko uswe tusanukile kula mu

Busetuli 21:10, mbibimbibi itolo, kangi itolo ega ubukēto k'Umwene apa. Umma ndaga, 21:10 mpaka 11.

Kangi umwēne ālimbimbile une kubutali mwa mbepo ku kyāmba ikikulumba kangi ikypamwanya, nukumbimba une a kāya akakulumba, u Yerusalemu Mwikemo, ikusuluka ukufuma kumwanya ukufuma kwa Kyala,

Ukuya nu lwimiko lwa Kyala: . . . Ukuya nu lwimiko lwa Kyala: kangi isyāke imuli yāli yiliti bo ībwe ilipala fiyo, kangi ngati . . . yaspala . . . , ukuya lilāngāle ngati ndalasi;

¹⁴² “Lumuli Lwake.” U Lumuli! Ngimba Ywani yo Lumuli? “Kangi a Kāya kakāli nu bufūmbwe nabumo ubwa lisuba, panongwa yakuti u Kang’osi yo Lumuli ulu lulipo.”

¹⁴³ “Yaspala, sardiyasi” ibwe. U Lwimiko lwa Kyala yo Yeso Kristi, u Lwimiko lwa Yeso Kristi kyo Kipanga Kyake. Kangi Umwene aali Gwakwanda. Ngimba Umwene aali fiki? Umwene aali Bwandilo bwa kabalilo, Umwene yo Bumalikisyo bwa kabalilo. Umwene aali yo Gwakwanda gwa batata, Umwene yo Gwabumalikisyo gwa batata. Umwene aali Kipanga iki kyaali mu . . . Umwene aali yo—yo Mbepo uyu aali mu Kipanga kya Efesi, Umwene yo Mbepo gwa Kipanga mu Laodikiya. Umwene yo Gwakwanda kangi Gwabumalikisyo, A mpaka Z, Gwakwanda, Gwabumalikisyo, Umwene uyu Āli kangi Isa Kwisā, Nsisi kangi Kimela kya Davidi, u Lutondwa lwa Ndubunju, i Liyibiyibi lya Kikoga, i Liluba lya Sharon! O, galipo amapalo bamia bana ni kindukimo mwi Bangeli ukufwana na Umwene. Inogona itolo isya ikylene, iki Umwene āli! Kangi pōpe Umwēne āli gwapāsi Ntwa Yeso uyu āpāpīgwe nkibaga ku ndufyo sya Kyala.

¹⁴⁴ Kilikyosa iki kyo kyakwiyūfya, ketésya ikylene ’nongwa yakuti ikyo kyo kitalusye. Kilikyosa iki kyo kinywamu kyo shati ya kulakilwa, polelo komma ukupākisya ku kyene; muketile, ugwe go mbelo mwingi, kangi komma nakimo ku gwene. Umma ndaga.

¹⁴⁵ Lilino, “Umwēne āyāga pakukētapo ngati ibwe lya yaspala na sardiyasi.” Unko uswe tusanukile kunyuma. Ngimba umwe . . . ? Uswe tuli na kabalilo kanini, bule uswe? Uswe tulnago kifuki amaminiti malongo mana tāsi. Unko uswe tukētésye, unko uswe tusanukile kwa Esekieli 1. Ukugomokela mu i Bāngéli ku Lwītikāno Ulukúlu, kwa Esekieli, kangi unko uswe tubāle apa pāpo Esekieli ālimbwēne Umwēne, yōpe. Kangi fwanikisania a Masimbo aga lilino nu kukēta kuko uswe tuliko. Ezeikieli untu gwa 1, umma ndaga, lilino unko uswe tubale ku kabalilo. Lilino une nguyaga pakubala amanandi gakwanda mahano, kangi polelo uswe tukuyaga pakubala, une ng’walile mōsa apa, ukufuma 26 ukubuka 28. Loli unko uswe

tubale amanandi gakwanda lilino aga ntu gwa 1 gwa Esekieli, u nsololi. Umma ndaga:

Kangi ikyēne kyālīsile ukuboneka mu kyinja kya kalongo-na-fitatu, kangi mu mvesi gwa buna, mu lisiku lyabuhano ilya mwēsi, . . . Une nāli pakati pa batumwa—pakati pa butumwa mbupipi kisōko kya Sebara, . . . (Ngimba ikyo kyo kitalusye, Sebara? S-e-b-a-r-a, Sebara.) . . . kangi i myānya gyāligwike, kangi une ndinkukēta i mboniboni ya Kyala.

Kangi mu . . . (Lilino, kētēsya.) . . . Mu lisiku lya buhano ilya mwēsi, ugu go mwēsi ugu gwa untumwa gwa mwalafyāle gwa Yehoyakini,

I lisyu lya NTWA lyālīsile pabwelu kwa Esekieli u mpūti, u mwanundumiana gwa Buzi, nkisu kya . . . Bakaladiya mbupipi nkisoko kya Sebara; kangi ikiboko kya NTWA kyaali . . . pa mwene.

Kangi une ndinkukēta, kangi, kēta, u kafulafūmbi ālīsile ukufuma kulūlu, . . .

¹⁴⁶ Ketesya unsololi uyu apa, ifyinja abamia bahano na malongo mahano na mana na fihano bo kukafika ukwisa kwa Kristi, keta mumo imboniboni yake yikufwanikisania na Yōhāni:

. . . u kafulafūmbi ālīsile ukufuma kulūlu, i libingo ilikulumba, . . . u moto gukwibālūla guwēne, kangi u bubale bwāli ukusyūngutula ugwēne, kangi ukufuma nkati mula yāli i lāngi ya amberi, ukufuma nkati mwa moto.

Kangi ukufuma pakati pa pala palinkwīsa ubufwāne bwa fipeligwa fina ifyabūmi. Kangi ubu bwāli buboneke bwābo; ifyēne fyāli nu bufwāne bwa . . . nnyāmbāla.

¹⁴⁷ Kētēsya, ilāngi ya Mbepo gwa Kyala uyu āli pamwanya pa bufwāne bwa Fipeligwa fina ifi, yāli amberi. Amberi yo mbindipindi-gwakiyinja. Lilino, kētēsya, “mbindipindi-gwakiyinja,” *amberi*, o, Umwēne yo yuyo mmayolo . . . Umwēne ālisetwile Mwēne kwa Esekieli; nkati mwa mboniboni ya Esekieli, u Lumuli ulu lūlo umwene āketile lukwisa pamwanya pa Fipeligwa fina ifyabumi fyāli mu mbindipindi-gwakiyinja. Akabalilo kāko Umwēne ikwīsa kwa Yōhāni, Umwēne ābonike mu *emeradi* iyi yo yōpe “mbindipindi-gwakiyinja.” Umwēne ikwīsa lilino ku nsetuli mu mbindipindi-gwakiyinja. Umwēne ikwīsa kwa uswe mu mbindipindi-gwakiyinja, u Lumuli! Enda mu Lumuli, Umwēne yo Lumuli.

¹⁴⁸ Unko uswe tubūke ku linandi lya 26 lilino, ukuti uswe tubagile ukubala ku lya 28. Ilinandi lya 26:

Kangi pamwanya pa bupind- . . .

O, akabalilo kâko ugwe kufika ku kâya, une ngulônda ugwe ukung'wala ikyo nukubala akayabo kalikôsa ka ikyêne. Pokaga akabalilo:

Kangi pamwanya pa kumwanya kûko kwâli pamwanya pa mitu gyâbo bwâli ubufwâne bwa ibwe, ukuya bo buboneke bwa ibwe lya sardiyo: kangi pa bufwâne bwa kikota bwâli bufwâne bwa buboneke bwa nnyâmbâla pamwanya...ikyêne.

¹⁴⁹ Yula âli Mwanundumiana gwa mûndu, muketile, Kristi. Lilino kêtésya mûmo Umwêne âyilile, mûmo Umwêne âfwikígwe apa:

Kangi une ndinkukéta ukuya langi sya amberi, (ketesya, ukusyungutula u Mwanundumiana gwa mundu uyu) bo u buboneke bwa moto gumo ukusyungutula mbusyungutulo nkati mwa ikyêne—ukufwana nkati mwa kyêne, ukufuma ku bubonekelo bwa nsana gwâke...

¹⁵⁰ Pilikisya! Yaga gwamwambepo, yaga gwakupilikisya, kangi mu ndumbula syinu mwimwene apa. Une ngukufimbilisya ugwe mu Ngamu ya Yeso, kyûnga iki kwa gwimwene! Lôli itolo kumbukilâga mûmo kisitabugâsi!

¹⁵¹ “Une nând-...” Unko uswe twânde kangi mu linandi lya 27. Pilikisya, aligwesa! Yaga nalôli bâkupilikisya lilino!

Kangi une ndinkukêta ngati i lāngi ya amberi (uyo yo mbindipîndi-gwakiyînja), ngati ububoneke bwa môto ukusyungutula mbupipi...ikyêne...

Moto ukusyungutula u mbindipîndi-gwakiyînja. Lilino:

...ukufuma mu buboneke bwa imisana gyâke na kubwakumwanya, (Ukufuma imisana gyâke ukubuka mmwanya.) kangi ukufuma mu buboneke bwa misana gyâke...mbwâpâsi, une nâkétile ukuya ngati ikyêne kyâli buboneke bwa moto, kangi ikyêne kyâli nu bubale ukusyungutula mbusyungutulo. (Moto mosa ukusyungutula.)

Ngati u buboneke bwa kipingafula kimo kangi mu i lāngi mu masiku ga fula, momûmo bwâli u buboneke bwa bubale mbusyungutulo ukusyungutula. Ubu bwâli u boneke kangi u bufwâne kangi u lwîmiko lwa NTWA. Kangi akabalilo kako une nâkétile ikylene, une ndinkugwa pa kisyo kyangu, kangi une ndinkupilika ilisyu lya yumo ili lyayobaga.

¹⁵² Kêtésya! Ngimba umwe mwîtêndekísye? Pilikisya! Kyûnga iki lilino, itolo kumbukilâga, ukubaleka umwe mumanye. (Gene, ugwe ubagile ukukolelela i tepi iyi.) Pilikisya! (Umma, une ndikufimbilisigwa ukukikola ikylene pala, ikyo kyo kili kanunu. Une ngusanusya itolo umilisyaga i tepi; itikisya iki ku Kipanga.)

Kētésya iki! Lilino, ukuti umwe mubagile ukumanya ukuti ilangi ya Lumuli ulu luli nu Ntwa, kang'i u Lumuli lwa Ntwa ulu lukukonga u Ntwa, kang'i ikyene kyo bo yu Ntwa, yo amberi, mbindipine-gwakiyinja. Iyo yo lāngi ya Bwēlu ubu buli na uswe umwīsyūgu, bo mūmo abasayansi bēgile ipicha Yāke, mbindipindi-gwakiyinja, amberi.

¹⁵³ Bo u ndumiana unnini, kang'i une nākibwēne Ikyene ku kabalilo kangu kākanda, umwe mukukumbukila, abakūlu-baiyolo apa. Une bwila nābabūlile umwe bo kikāli ikipīcha ikyānalōli ukwēgigwa, "Ikyēne kyāli kyambindipindi-gwakiyinja, iki kyo amberi." Lilino, ukubaleka umwe mumanye ukuti u Mbepo gwa Ntwa. . .

¹⁵⁴ Umwēne alinkuti, akabalilo kākō umwēne ākibwēne ikyēne ukufuma ku misana gya Kipeligwa kyābūmi iki kyālimile mu kuyapo kwāke, "Ukufuma ku misana gyāke ukubuka-mmwanya gwāli ngati moto, u Lumuli ukufuma ku misana gwāke ukusuluka, ākupililigwe nu Lumuli. Kangi mōsa ukusyūngutula syāli lāngi nyīngi ngati ku kipingafula." Ngimba uko kutalusya?

¹⁵⁵ Une ngulōnda umwe ukukūmbukila, Kyala akāli ikuyapo mu lāngi yilayila, "ukufuma ku nsana gwāke ukufyūka-mmwanya, moto, ilāngi ya amberi," yikómigwe ni kamera ya filimu pamo i kamera ya lāngi, "amberi ukufuma mmisana ukufyūka, ukufuma mmisana ukusuluka, kangi mōsa ukusyūngutula, ilāngi silinga bo mu kipingafula mmwanya ukufuma pa fula." Yeso Kristi yulayula mmayolo, umwīsyūgu, na bwilanabwila! U Mbepo Mwikemo akāli mu maka Gake, akāli mu Kipanga Kyake mmasiku gabumalikisyo aga. Mwaketa lelo umwe. Komma une, une nālimile itolo pala, lōli ikyēne kyāli kipīcha iki kyālyēgigwe. Une ngulōnda umwe ukukēta ku kila, itolo katikati iki Esekieli āketile. Ilāngi silasila, injila yilayila, nu kubōmba injila yilayila, nu kwāka injila yilayila, iya Fipeligwa ifyabūmi. Ngimba ikyene kyo fiki? I Fipeligwa ifyabumi fikwimila i Kipanga ikyabumi, i Kipanga iki kikwitūgasyāmo na maka kang'i ubusyūke bwa Kristi. Polelo ilāngi silasila sya amberi sikupilile ikyēne ukufuma mmisana ukufyūka, ukufuma mmisana ukusuluka.

¹⁵⁶ Kukayapo kang'i mma ukusakikisya, u sayansi ēgile ifipicha! Kēta ilāngi syābo, itolo kēta ilāngi sya moto nkati mula. Muketile? I kipīngafula. Kēta ilāngi yakiyinja-emeradi iyi. Lilino, pa kamera *iyi*, ikyēne kyāli itolo i kitalule kamera ya mkomafipīcha. Pa kamera *iyi* yāli lāngi, fipicha fyalāngi, i lāngi Kodachrome. Kēta i lāngi ya emeradi nkati mula. Linga une mbagile ukukitwāla ikyēne pamwanya pa bwēlu pabuyobumo kūko ugwe ubagile ukukibona ikyēne ku nyuma. Ngimba umwe mubagile ukukēta lilino? "Kifwēne ni kipingafula," kēta ifingw'ālo fikubūka kunyuma na kunyēni ngati kipingafula, kilikyōsa i lāngi ingīndāne. Uswe tukufikaga mu ikyo mu maminiti manandi, ngimba ilangi sila syo fiki kang'i ngimba isyēne sikunāngisya fiki?

157 O! Ikwo itolo kikupela indumbula yangu indondo ukunyela panongwa ya busangalufu. Kangi ukumanya ukuti mu lisiku ili lilyo uswe tukwitugala, ukuti Kristi... akabalilo kako ifisu fyosa fyo misanga yakwibila, ifisu fyosa. Une ngwinogona, “Nongwa ya fiki une ngabagila ukuyoba ikwo? Ngimba fiki une ngabagila ukupela ikisu kyosa ukuketa Ikyene?” Ikisu kikaatēdekigwe ukuketa Ikyene. Ikisu kitisakukibona Ikyene mma, abene batisakukibonamo siku Ikyene! Lōli i Kipānga kikkwāmbilila ubuyugānio ubukulumba-fiyi Ikyēne kiyīlēmō nabo siku!

158 Mu masiku gala abēne bākābāgile ukwēga i kipīcha kya Ikyēne. Abēne babāgile lilino panongwa yakuti abēne balinafyo ifyōmbo ifyabumang’anyi. Balabala bābo bikugela ukwēga u bumang’anyi ukupīka Kyala, bikwisa kulakula kunyuma ukusyūngutīla kangi bikusisimikisya aliko Kyala. Uko ko kotalusya, “Emeradi.” Lilino, umwe kūmbuka, une ngātēndikēmō ikwo nasiku, une ngubala ikyēne kwa umwe mulamula ukufuma mu i Bāngeli. Kētēsya bo une ngubala, kangi kēta, kangi kēta ukuti Ikyēne yo yulayula Ntwa Kyala, kukayapo ukukīndana. Kētēsya ilinandi lya 27:

Kangi une nākētīle...i lāngi ya amberi, ngati mu buboneke bwa moto...

159 Muketile, ngati ndapi sila sikumyānda. Muketile? Ilangi sya amberi ukwisa ukufuma ku moto. Umwe mukukēta ikyēne lilino? Amberi, *iyi* yo lāngi sya amberi sikwisa ukufumila ku moto. Pasi apa ilyēne likuyoba:

Kangi u buboneke ngati bupīnde, pamo ikipingafula, mu masiku ukufuma pa fula,...ikipingafula, mu masiku ukufuma pa fula,...

160 Kangi pala kyalipo i—i “Kipeligwa kyabumi.” Iki Yōhāni imililaga, i Kipanga kyosa, kyālyēgigwe mmwanya. Une nābabūlīle umwe. U mūndu yumoywene apa mu mboniboni abagile ukwīmilīla u Mbili gosa gwa Kristi, ākupililīgwe! Lilino, kētēsya:

Kangi une nākētīle...i lāngi ya amberi, ngati u buboneke bwa moto...ukusyūngutīla na ikyēne, kangi u buboneke...ukufuma u buboneke bwa misana gyāke na kukufyūka, kangi ukufuma ku bubonekelo bwa misana gyāke na kukusūlūka, une nākētīle mūmo ikyēne kyāli bubonekelo bwa moto,...

161 Kētēsya, kēta u moto gukunyāfila. Ukufuma ku fiki? I kipingafula, ilāngi ihano na ibili. Lilino, ketesya, silipo katikati ilangi ihano na ibili *pala*, kangi ikipingafula kili ni langi ihano na ibili.

...Une nākētīle mūmo ikyēne kyāli bubonekelo bwa moto, kangi ikyēne kyāli nu bwēlu ukusyūngutīla mbusyūngutīlo.

Ngati bubokekelo bwa i kipingafula iki kili mu mabingo mu lisiku lya fula, momumo bwāli u bubonekelo bwa bubale ukusyungutula mbusyungutulo. (Ukusyungutula kifuki i Kikota-kya-butwa kya Kyala, muketile.) Ubu bwāli boneke bwa bufwāne bwa lwimiko lwa NTWA.

¹⁶² Komma u Ntwa, lilino, u lwimiko lwa Ntwa. U lwimiko lwa Ntwa lukukupilila pamwanya pa Kipanga Kyake panongwa yakuti Umwene ali mu Kipanga Kyake! Ameni! O, ikyene kikupilikigwa kyabutoyofu ku njila yimo, loli mumo Ikyene kiyilile ubukulumba ku bala aba bikwitika. Uu-huu.

. . . Iki kyāli kibonekesyo kangi bufwāne bwa lwimiko lwa NTWA. Kangi akabalilo kako une ngetege ikyene, une ndinkugwa pa kisyo kyangu, kangi une ndinkupilika ilisyu likuyoba. . .

¹⁶³ Lilino umwēne ikubūka nkyēni kangi ikutubula iki i mboniboni yāsanusyāga, iki uswe tukaya nako akabalilo ukufikamo ulubunju ulu.

¹⁶⁴ Lilino, kētésya mūmo u Ntwa mu kisa Kyāke ikikulumba ukutupa uswe ifindu ifi.

¹⁶⁵ Lilino unko uswe twēge ilīngi limo. Bosa-babili Esekieli na Yōhāni balimbwene Umwene mbufisigwe bwa langi Yake nu Lumuli, kangi alinkukolela Ilyene ukuya “lāngi ya mbindipindi-gwakiyīnja.” Yohani pankyēni. . . Umwe mwe mukubīka. . . umwe mukusimba a Masimbo, Gwākwānda Yohani 1:5 ukubuka 7. Yohani, pankyēnipo (kangi umwēne āli pa Lusūngo lwa Patmos kifuki ifyīnja fitatu akabalilo kāko umwēne āsīmBILE u Būku), akabalilo kako umwene ikugomokela, unnyambala unkangale mu malongo-lwele-na-kimo fyāke, mwa Yohani Gwakwanda 1:5 na 7, umwene alinkuti, “Kyala yo Lumuli.” Yohani āli nu bwendelemo, umwene ālimbwene Umwene kangi umwene āmenye ukuti Umwene āli Lumuli, Lumuli, u Lumuli Lwasyēpwa; komma ulumuli lwa mmwanya, komma ulumuli lwa bumeme, ulumuli lwa lisuba, loli Lumuli Lwasyepwa! O, mumo une nunganiile Umwene. “Kyala yo Bwelu.”

¹⁶⁶ Kētésya, uswe tukuyaga pakwanda kunyuma lilino nukukéta kūko uswe tuliko. Pa linandi lya 3 tāsi, bule uswe? Ngimba uswe tukukyagaga Ikyene? Une ngusubila. Umma ndaga:

. . . umwēne. . . āyāga pakukētigwa pamnwanya ngati ibwe lya yaspala na sardiyasi: kangi kyālipa i kipingafula. . . ukusyungutula i kikota-kya-butwa, mu u bukētelo bufwēneko ku emeradi. (Mbindipindi-gwakiyīnja.)

¹⁶⁷ Lilino, “kipingafula,” umwe mukukētésya ikyēne kyāli kipingafula. Unko uswe tugomokele ku Bwandilo 9 nukusyāgānia, mu Bwandilo 9:13. Kangi uswe twisakusyaganiaga apa i “kipingafula,” akabalilo kāko

ikipingafula icyakwanda kyābonekile. Bwandilo untu gwa 9, kangi uswe tukwandaga pa linandi Iya 13, Bwandilo 9:13. Mwesa ba umwe bo Iki? O, une nkiganile Ikyene! Une ne ndikukinyonywa itolo Ikyene, une nkiganile Ikyene! Keta:

U nalōli ngubika u bupinde bwāngu mu mabingo, kangi icyēne kisa kuyaga kuli i kikole (Kètèsya!), kikōle kya lwitikāno pakati pa une ni kisu.

168 Fiki? “Pakati pa Une na Noa”? Umma. “Pakati pa Une ni kisu.”

Kangi ukwene kwisa kubonekaga, akabalilo kako une ngutwala i libingu pa kisu, ukuti ikipingafula kisakukētigwa mu libingu:

Kangi Une nisakukūmbukila u lwitikāno lwāngu, ulu—ulu lo luli pakati pa une na ugwe. . .

169 Lilino Umwēne ikwisa ukugomokela ku lwitikāno Lwāke pakati pa bala, lōli u lwitikāno Iwa kipingafula. . . Muketile, u lwitikano lwāli bumi kwa Noa, ukuti Umwēne ālinkyūngile umwēne, lōli u lwitikāno ulu Kyala ābōmbile nu Mwēne āli kipingafula, ukuti Umwēne akābagile. . . Lilino, une nisa kubanāngisyāga umwe iki u lwitikano Iwa Noa lwāli na Kyala, mu miniti. Lōli iki apa kyāli lwitikano Iwa Kyala Mwēne nu Mwēne, ameni, i kipingafula.

170 Lilino, uswe tukusyāgānia ukuti u lwitikāno polelo kyo “kikōle,” i kikōle. Kyāla āyobile icyēne kyāli “kikōle” apa, bule Umwēne? Muketile?

Une. . . mbikile icyāngu. . . Une nalōli ngubika ikipingafula kyāngu mu mabingo, (Ikyo kyo ukufuma ku bōnangiko bwa kisu, kyōnāngike na mīsi; umbili guligosa, palubafu Noa—Noa, fyabongotoligwe.) kangi icyene kisakuyaga kikōle kya lwitikano pakati pa une ni kisu.

171 Komma “Une ni kisu-kyā-pāsi.” I *kisu-kyā-pāsi* kyo “kosmos.” Muketile? Lōli iki kyo “pakati pa Une na kisu.” Kyala āyobile, “Une nāpelile i kisu. Kangi une mbubibi fiyo nakibōmbile icyēne, ukuti Une nakisanwisye icyēne kumwanya ukuya pāsi kangi ndikōgēsya umwēne ku tupātu. Kangi—kangi Une—Une—Une—Une—Une āngāli ngabomba icyene, lumu.” Umwēne alinkuti, “Une—Une nāsulumēnie nukukīndilila, icyēne kyāli kīndu kibibi fiyo.”

172 Ngimba ugwe kwinogona icyene kikuyaga fiki akabalilo kako Umwene ikwisa mu bukalale Bwake lilino? Yaga ntalusye, ntulwanongwa mwinangu.

O, yaga gwakukētēsya nukugūlila ubuketelo bula ukukēta;

Umwene ikwisa kangi.

Ugwe kwitika ikyo?

Umwene ikwisa kangi.

Une nkiganiile ikyo, bule umwe?

O, ngimba ugwe kubaligwàga ukuya yumo gwa ndugu Gwāke?

Une ngabagila ukulonda ukuya ikyo. Ngimba umwe mubagile? Umma, nkulumba. Ukuya ndugu käng-...pamo, ukuya ndugu kuli Umwēne, ukuya ndugu kuli Umwēne, ukuya nu Mwēne kukuyaga kanunu. Lōli ukulwana nu Mwēne!

Yaga nsitakatōndobya nkati, yaga gwākukētésya nukugūlila ubukételo bula ukukēta,

Umwene ikwisa kangi. (Hmm!)

¹⁷³ Lilino, u lwītikáno, i kikóle kya fiki? I kikóle kya fiki? Ikya likemo ili lītikisígwe. Lilino ega Bwandilo 8:20 na 22. Lilino, Bwandilo 8:20 na 22, umma ndaga, itolo ukukilania i lyani ilyene lili.

Kangi Noa āyēngile i kigemo kwa Ntwa; kangi ālyēngile... ikinyamana kilikyōsa ikipelesye, kangi... kilikyōsa ikiyuni ikyēlusigwe, kangi alinkupa ikyābūpi ikyōke pa kigemo.

Kangi u Ntwa alinkunūngisya u lūma ulunyāfu; kangi u Ntwa ālinkuyoba mu ndūmbūla yāke, Une ndisakuguna kangi u mfu (ukuguna u mfu) kangi mma panongwa ya mundu; kabuno u bwīnogonēlo bwa ndumbula yāke bo bubībi ukufuma ku butubwa bwāke; kangi'mma Une nisa kängi ukutika kangi mma kilikyōsa kyābūmi, bomūmo une mbōmbile.

¹⁷⁴ Kangi lilino uswe tubagile ukubala ilinandi ilyabumalikisyo:

Kangi... Bo i kīsu kikusyāla, akabalilo ka mbeyu nu mfūnjo,...kutalele kangi kupile,...kifuku kangi mapepo,...pamusi na pakilo fitisa kwīma. (U lwītikáno.)

¹⁷⁵ Ikindu kilakila iki Yohani āketīle: Yeso, u lwītikāno ulwītikisígwa na Kyala ukusyūngutīla mu imyanya. Kangi ukusyungutula Umwene kyāli kipingafula ukusyungutula kifuki ni Kikota-kyā-butwa, mu bukételo bo u Lumuli lwa mbindipindi, u Lumuli lwa mbindipindi ukusyungutula i Kikota-kyā-butwa. Lutufyo luyege kwa Kyala!

¹⁷⁶ Kētésya! yaNoa yālingisyēmo mbwandililo...ikipingafula kya Noa kyālingisyēmo ubunywamupo bwa lāngi ihano-na-ibili. Aligwēsa amenye i kipingafula kili ni lāngi ihano-na-ibili. Lilino, ngimba ilāngi sila syo fiki? Bukesefu, bwālūki, mwakinyomo, umma, bukesefu—bukesefu, bwālūki... mbindipindi, blulu, indigo, kangi mwakinyomo. Isyo syo lāngi sya kipingafula. Lilino, uswe tuli nakyo ikindu ikisolofu apa, kangi une itolo nguyaga pakufimbilisigwa ukutika

utubuyo twapamwanyapo utwa icyène 'nongwa yakuti icyène kikuya kwilile fiyo. Lilino, kumbuka, bwālūki, pamo, bukesefu, bwālūki, kiyīnja, mbindipindi, bululu, indigo, kangi mwakinyomo.

¹⁷⁷ Lilino, linga ugwe kukētésya, fihano-na-fibili. Kētésya. Ifipīngafula fihano-na-fibili...ilāngi ihano-na-ibili, une ngusanusya, ikipingafula kya langi ihano-na-ibili. Ikyo kyasanusyaga ifipingfula fihano na fibili! Ifipingafula fihano na fibili, ifipanga fihano na fibili fikumulika imuli sihano na sibili, ubwēlu bulibosa bwaniēmbeteligwe mu kīngi kimo. Ikyene kyalayandile nu bukesefu, kikesefu. Ukufuma pa bukesefu ukwisa bwālūki, iki kyo lundaliko lwa bukesefu. Ukufuma pa bwālūki bwāli...ukufuma—ukufuma bwālūki bukwisa bwākiyīnja, iki kyo bukesefu nu bwakiyīnja fifuluganikene palikimo, kikupela kiyīnja. Polelo mbindipindi. Mbindipindi na bululu kikupela kitītu. Polelo ikwisa indigo. Kangi polelo ukufuma indigo ikwisa mwakinyomo, iki kyo kiyabo kya bululu. Aleluya! Ngimba umwe mutikukibona? Kyalā, mu kipingafula Kyake kya lāngi ihano-na-ibili, ulwitikano Lwake ulu Umwene āpelīle, u lwitīkāno ukuti ukwisila mu Ngulilo sya Kipanga Ihano-na-ibili, ilāngi ihano-na-ibili, Umwēne isakupoka i kīsu.

¹⁷⁸ Ngimba Umwēne āngāli ikubōmba fiki? Kumbukilāga, Umwēne ātēndīke ulwēne ni kīsu, ilāngi Yāke. Lōli lilino kētésya. I kipingafula iki kyène, mbulāmbalale, itolo kikukupilila (mu bubilamu bumo) sinda yumo gwa kīsu. Ikyo kyo kyōsa kipingafula kya Noah, itolo...ukukupililīgwa, itolo sinda gwa kīsu. Ikyène kyāli mu bugōmbēko, ikyo kyo kyōsa ugwe ubagile ukukēta. Lōli akabalilo kāko Yohani ālimbwēne *Umwēne* mu lāngi Yāke ya mbindipindi, Umwēne alinkusyūngutīla i Kikotakya-butwa kyōsa ikya Kyalā. U sinda akāli akayobigwāmo siku. Umwēne ākupilile...Umwēne itolo...i kīsu itolo kikutēndēka u sinda-gwa-kigōmbeko, icyène kyo itolo sinda gwa kyène; ikyo kyo ngulilo sya kipanga.

¹⁷⁹ Lōli akabalilo kāko Yōhāni ākētīle Umwēne mu lāngi iyi ya mbindipindi-gwākiyīnja, i lāngi ya mbindipindi-gwākiyīnja, Umwēne āsyūngutīle nu kukupilila ukusyūngutīla ngati ngiga. I ngiga! I ngiga ya lāngi ya mbindipindi-gwākiyīnja, Iyēne yāsyūngutīle ubūndu Bwāke! Mukētīle? Ilāngi yimo, u Kyalā yumoywene ntiga pamwanya pa fyosa, kangī mu fyosa, loli silipo i Ngulilo sya Fipanga Fihano-na-fibili.

¹⁸⁰ Kētésya i diamondi ilikulumba. Bālisibīle ukugāga agēne...ugwe ubagile ukugāga agēne mu Africa gilāmbalēle pa ngīndi. Ugwe ulingasulwa ukukyūnga limolyēne, 'nongwa yakuti ilyēne likatumuligwa mma. Ugwe uli nalyo limo ili likatumuligwa, abēne bisa kukupinya ugwe kuli ilyēne lululu lilino, nu kukupa ugwe ulutumulo lwa kabalilo ka būmi panongwa kukyūnga ilyēne. Ugwe uli nalyo, kabapepo ilyēne nakalinga itolo bo ugwe kulyāga ilyēne.

¹⁸¹ Lilino, abēne bikwēga i diamondi ili. . . O, ikyēne kyo kīndu kikafu. Une ngētīle ikyākusya ikinywāmu kya matani-malongo mana kīmīle pala bo *ulu*, abēne bikōna lila ibwe-lya-blulu nkati mula, ukusya ilyēne ukusyūngutīla, ikyēne kikutīka i lyālābwe lila ukubuka ku mifwāndilo, lōli ikyēne kitisa kusya i diamondi. Kila ikya matani-malongo-mana kisololwike pa busyūngutīlilo, pamwanya *apa*, kikubunguluka ukusyūngutīla na gala amagiya bo ulo, itolo ukusya ilibwe lila ku tupātu; lōli i diamondi litisa kubūka mulamula ukukīndamo ikyēne, ikyēne kisa kusemesya ikibūmbe kila ikya matani-malongo-mana. O! Akabalilo kāke ikyēne kikusya lōsa nu kwīsa ukusuluka ukukīndāmo mu sēfa, kikusēfa ukusuluka mu sēfa isīngi, kikusuka pāsi kangī polelo kubumalikisyo likubūka pa njila-ya-bubopelo indali.

¹⁸² U nkētesi gwa kila ikikulumba Kimberley Diamond Mines āli yumo mwa bambilila-bahesya bāngu pāsi pala mu lukīndi, gwānalōli ugwakwīyisya, nkundwe unyāfu.

¹⁸³ Kangi polelo kuli kifuki amafiti matatu pamwanya pa mīsi gala, kūko agēne gikususuluka, ikyēne kyo, yo Cosmolīne abīkīgwe pamwanya pala. (Umwe mumenye, kyo fiki—ngimba kyo fiki iki umwe mukukōlēla ikīndu iki? I. . . Meda, ngimba kyofiki kila uswe tulinakyo mu supa mu kilūndu nkati mula? Vaseline!) Kangi uswe twābīkile Vaseline yula, kifuki inchi mbusolofu, pabutali pamwanya apa pa busulukilo. Kangi ikyēne kikwīsa pāsi, kangī kētēsya, akabalilo kalikōsa ukuti ilyālābwe lila likwīsa pamwanya, ikyēne kisa kubūngulūka ukusyūlako yula Vaseline; lōli akabalilo kāko u diamondi ikwīsa pamwanya pa ikyēne, ikyēne kisa kumata. U diamondi yo mūmu kangī ikyēne kisa kumata ku kila. Une ngētīle bala bikusala ifyēne, na tōpe utunini utupātu tula, kangī bikupāgulānia agēne na mandalasi-ga-fisige. Kangi une nābalālusišye abēne iki abēne bābōmbāga ikyēne kulifiki, abēne balinkuti abēne bikulisya agēne ku America kuli i sindano sya Victrolla ni fīndu; ifyēne fitisa kumalika lōsa mma, muketile.

¹⁸⁴ Loli amadiamondi amanywamu gala, lilino, pala agene gali, itolo umpila gumogwēne unnywamu. Lōli akabalilo kāko. . . Abēne bikwēga agēne nu kwēga amakina ga bumeme nukugatumulania agēne, nukupela i diamondi ilitumuligwe. Polelo akabalilo kāko abēne bikutumula ilyēne, ilyēne lyo lyakundalika ilāngi syamoto sya karati yāke, kangī ilyēne lisa kundalika ilāngi ihano-na-ibili, lyōpe.

O, mūmo fikuti Yeso. . .

¹⁸⁵ O, ugwe ubagile ukuya ni hela nyingi fiyo, ugwe ubagile ukuya ni ntimo gwa ma Cadillac, ugwe ubagile ukuya ntimi gwa kyūmba-kya-bafwe kimo ikukulumba ikinywāmu pamo katedro ya kindukimo, ugwe ubagile ukuya bishopu pamo bishopu-nkulumba, lōli, o, nkundwe, akabalilo kāko ugwe kwāga lbwe-

ilipala lila, i Diamondi lila, u mündu ikūlisya bōsa ubukabi bwāke umwēne alinabo, ikupa ubwēne pānja, kilikyōsa ikīngi.

¹⁸⁶ Kēta ku mfunde ungonatulo. O, ngimba umwene aabombile fiki? Umwene alinkufimbilisigwa ukūlisya ikindukimo ukuti agule a Mafuta gake. Ngimba umwene ālyulīsyē fiki? Ifyāke fyaiyolo fimanyisyo ni fipanga-fipāgūke ni findu. Umwēne āgulīsisye mōsa fyōsa umwēne āli nafyo ukuti āmmwāge Kristi, Kristi, u Ibw'ilipala ilikulumba lila. Yeso, u mbili gula... [Ubuyo busitakandu pa tepi—Nsimbi]...?... Une ndinalyo i tikiti ukubūka ku Mwānya akabalilo kākō i sitima yikwīsako, limo mwa malubunju agāngisi aga. O, lo lusayo luki!

O, bo bupala u busululuke bula
Ikyo kikumbela une nje mwēlu bo matalala;
Ni nyībuko nayimo une njimenye,
Nakimo loli Ililopa Iya Yeso.

¹⁸⁷ Kisita bufumuke, kisita findu ifinywamu, umma nakimo, kisita bukabi, umma—umma nakimo, itolo mbapo une u Busululuke ubupala bula. Ikyo kyo kyōsa!

Nakimo mu ngongi syangu une ngutwala,
Itolo ku Kipingika Kyako une ngwibanīlila.

¹⁸⁸ Lila Ibw'ilipala ilikulumba! Ngimba Ikyene kyāli fiki? Ikyene kyāli kipelelesye. Ikyēne kyāli pa bukusi bwa fyīnja malongo-matatu-na-fitatu na sinda mbukusi akabalilo kākō Kyala ābīkile Ikyēne ukwīsila mu makina agakupūla amanywāmu, akabalilo kākō Umwēne alyāgile Ikyēne ukukilania kula nukwānda ukubūmba Ikyēne mōsa. Umwēne alinkutumula Ikyēne, Umwēne alinkufinya Ikyēne, Umwēne alinkukūyubula Ilyēne.

*...umwene afulasigwe panongwa ya ngilanio
syitu, ...aakuyubuliigwe panongwa ya matingo gitu:
ulufundo lwa lutengano lwitu lwaali pa mwene; kangī
ni fulale syake uswe twa bumbulusigwe.*

¹⁸⁹ Ngimba Kyala ābōmbile fiki ku Nnyambala umpelelesye yula? Alipo itolo yumo mwa bēne nkīsu, yumo ntiga nkīsu, kangī yula āli Umwēne! Kangi Kyala alinkunsōngōla Umwene panja apa, "Umwene afulasigwe panongwa ya ngilanio syitu." Panongwa yakuti une nāli ntulwanongwa, Umwene alinkwītikisya u Lumuli lwa kipingafula ulwa Ngulilo sya Kipanga Kyāke Ihano-na-ibili ukumulika pa une, ukumanya ukuti Umwene afulasigwe panongwa ya ngilanio syangu.

¹⁹⁰ Pala kilipo ikyāko ikipingafula ikyālāngi-ihano-na-ibili. "Umwēne ākuyubulīgwe panongwa ya matingo gītu, ulufundo lwa lutēngāno lwitu pa Mwēne, ni fulale Syāke uswe twābumbulusīgwe." Kyala ālinkekile Umwēne, kangī ālīnkūyubwile Umwēne, kangī alinkufinya Umwēne, nu kunkeka Umwēne, ukuti Umwēne abagile ukundalika ukwīsila mu Fyāke ifilōnda fyābūfwe, uluhobokelo lwa

butulwanongwa, buhobofu, lutengano, kukubilwa-kutali, ubununu, ukwilambika, ubololo. Imbepo ihano-na-ibili sya Kyala syo seke ihano-na-ibili sya Mbepo isi sikundalika kunyuma mu bāndu Bāke. Umwēne ākuyubuligwe, ukuyēngigwa nu kubūmbigwa, ukuti u Bwēlu bwa Kyala bukumulika ukwisila mu mbili gwa Nnyāmbāla yumoywene yula bubagile ukutabula ikisu kyōsa; “Une nisakufyūsigwāga ukufuma ku kisu, Une nisakubakwābilāga abāndu bōsa kwa Une.” Kētēsya sila ilāngi sya kipingafula bo isyēne sikundalika.

¹⁹¹ Loli akabalilo kako Yōhāni alimbwene Umwēne apa, ngimba ikyene kyāli fiki? Ilisiku lya kutabula lyāmalike. Ilyēne lyāmalike lōsa, popāpo umwēne alinkētīle Umwēne kunyuma mu kayīlilo Kāke akapabwāndilo, i lāngi ya amberi. Komma mwēne itolo sinda gwa kisu, ikyēne kibagile itolo... ilisuba, likabagila itolo ukumulika sinda gwa kisu pa kabalilo, muketile, bo ikyēne kikusyungutila. Loli akabalilo kako Yohani alimbwene Umwene, Umwene alitugesye ukuketa pamwanya ukuya bo ibwe lya yaspala na sardiya, lāngi sya mbindipindi-gwākiyinja; ukufulugania fibili fila palikimo, ugwe uli nagwe mbindipindi-gwākiyinja. “Kangi i lāngi ya mbindipindi-gwākiyinja ukusyungutila i Kikota-kya-butwa!” O, mwe! O, une—une ngubabula umwe, ikyo itolo...uswe tubagile itolo ukukindilila nu kukindilila.

¹⁹² Imbepo Ihano-na-ibili, ilāngi ihano-na-ibili, ingulilo sya kipanga ihano-na-ibili, imuli ihano-na-ibili, kilikyosa kili mu ihano-na-ibili. Kyala yo mpelelesye mu “ihano-na-ibili.” Kyala ābōmbāga amasiku ntāndātu; ilisiku lya buhano-na-mabili, Umwēne ātūsīsyē. Ikisu kisakuyapo ifyinja maelifu ntāndātu, kangi amaelifu mahano-na-mabili yo Fyinj’elifu.

¹⁹³ Kētēsya, *mu sinda gwa kigōmbelo*, “sinda yo mpaka nalīno akamanyigwa.” Lilino, nalōli ifindu ifi fikwīmilila ikindukimo.

¹⁹⁴ Lilino, mu Kusōka 23:13 kangi mu Bahiburi 6:12, Kyala ātēndike u lwītikāno nu Mwēne kangi āfīngile pa Mwēne. Bahiburi :13 ikutubūla uswe ikyo, pamo 9, :13, ukuti “Umwēne āfīngile pa Mwēne.” Akālipo nayumo unkulumbapo ukulapilapo akabalilo kāko Umwēne ālimbūlile Abraham na Isaki, pala Umwēne ālimbūlile Abraham ukuti Umwēne ikutēndekāga u lwītikāno nu mwēne, u lwītikāno ulwabwīlanabwila. Kyala...

¹⁹⁵ U lwītikāno lo bwila lutēndekigwe nu lufīngo, popāpo akayapo nayumo...Ugwe kwēga ulufīngo ukwīsila mwa munduyumo unkulumbapo ukukīnda ugwe; ega ulufīngo ukwisila mwa māma gwāko, ega ulufīngo ukwisila mu kisu kyāko, ega ulufīngo ukwisila mu kindukimo, ukwēga ulufīngo ukwisila mwa Kyala. Lōli ugwe ukabagila ukwēga ulufīngo pene pāpo ikyēne yo munduyumo unkulumbapo ukukīnda ugwe.

¹⁹⁶ Kangi pakālipo nayumo unkulumbapo ukukīnda Kyala, popāpo Umwēne ālyēgile ulufīngo Mwēne, ukwisila mwa

Mwēne. Amen! Ukulapila pa Mwēne ukuti Umwēne isakusisimikisya u lwitikāno ulu. Amen. O! Whuu! Lāta ukwisila mu kyēne, Umwēne ābagile “ukukyunga u Luyūngu lwa Abraham.” Ngimba u Luyūngu lwa Abraham ukuya Gwāpanja? Ulosyo lwa Mbepo Mwikemo, u Luyungu lwa Abrahamu. Āfingile pa Mwēne, “Une nisakubafyūsyā abēne, aligwesa, mmwanya. Une nisakubapa abēne u Būmi Bwasyēpwa nukubabika abēne ukugomokēla apa pa kīsu.” Iki uswe tubagile ukubope- . . . ukwīnogonāpo?

¹⁹⁷ Popāpo uswe tukumbona Umwēne mu figōmbelo ifibilamu fya ilangi ya mbindipindi, mbindipindi-gwākiyīnja. Iki kyambindipindi, ngimba kyofiki u mbindipindi ikwīmīlila? Būmi. Mbindipindi yo mbindipindi-bwila, bwila ikusyāla mbindipindi, bo būmi. Ngimba ikyene kikusanusya fiki? Ukuti Kyala afingile, mumo Umwene ālyegile ulufingo kunyuma kula mu Bwandilo, ukuti Umwēne “akābagile umma. . .” (Ukubika ikipingafula mmwanya.) ukuti Umwēne “akābagile ukōnānga ikīsu iki na mīsi.” Umwēne yōpe ikwēga ulufingo Lwāke nu kulapa pa Mwēne ukuti bōsa u Luyūngu lwa Abraham Umwēne isakusyūsyāga mmwanya, kangī ikīsu iki kisa kwīma gōsa ga mabulōngi gāke agakusenyenda. A mabulōngi uswe tukubūkāmo pa fimanyisyo fyamunkyēni uswe tulinafyo fikwīsa, fisa kunāngisya umwe kūko ikīsu iki kisa kubāga nu kusyūmbutuka mu butēke-bwa-kīsu, nu kupufuka mu tupātu, kangī ulubafu-lwa-pamwanya pāsi na filisyōsa. Lōli Umwēne ikulapa pa Mwēne ukuti Umwēne atisakubongotola ikyēne, loli Umwene isakutetenefula umwene kangī nu kubabika abana Bake pa kisu kuli Fyinj’elifu yula. O, mwe!

Une ngukētésya ku bwisilo bwa lisiku lila
 ilīkyéle ilya Finj’elifu,
 Bo gwītu Ntwa nsayigwa ikwisaga nukunyaka
 u Nsingiligwa Gwāke ukubuka;
 O! Indumbula yangu yikunyonywa, ukukūtīla
 i lisiku lila ilinyafu ilyabwabuke,
 Akabalilo kākō u Mpoki gwītu isakugomokela
 ku kīsu kangī.

¹⁹⁸ O, mumo uswe twisyukile ukuketa i Lisiku lila, Umwene aafingile u Fyinj’elifu unkulumba isakwisaga. Kangi ikindu ikingi, inongwa iyi Umwene āsyungutiligwe, Umwene yo Kyala unkyūnga-lwitikāno. Umwene isakukyungaga u lwitikano Lwake!

¹⁹⁹ Lilino unko uswe twēge ilinandi ilikōnge, mulimosa. Mwe, uswe tukulonda ukwega limo ilyakongelelapo, kangī uswe tuli nago itolo kifuki amaminiti kalongo, kalongo na mahano aga kubombela ikyene. Ngimba umwe mukatele fiyo? Umwe mukulonda ukukindilila? [Ikilundilo kikuyoba, “Amen.”—Nsimb]. Umma ndaga, unko uswe twege ilinandi lya 4:

Kangi ukusyūngutula mbusyūngutulo bwa kikota-kya-butwa fyālipo ifikota fina na malongo-mabili: kangi pamwanya pa fikota une nākétile abakulumba bana na malongo-mabili bītúgèsye, bafwikigwe ni myēnda imyēlu; kangi abēne bālinasyo pa ntu gyābo ingiga sya sahabu.

²⁰⁰ Uswe lumu tutikufika injila yosa ukukinda ilinandi lila. Ena, unko uswe twande. Ilinandi lya 4, keta lilino, akabalilo kako Yōhāni alimbwene Umwene, i lāngi yila iya mbindimbindi ukusyungutula Umwene, uswe tuli ni lāngi syōsa, i fipīngafūla, na fyōsa bo ifyo, kangi iki ikyēne kyōsa kyāli kya fiki. Lilino, pa linandi lya 4, ikindu kyākwānda umwēne ikuyoba isya apa, pa linandi lya 4 ilinand-...

Kangi ukusyūngutula ukufwāna i kikota-kya-butwa...

²⁰¹ Kētésya! Ikyēne kyo kipiicha ikimogi fiyo apa, komma ukupondwa ikyēne, “i Kikota-kya-butwa.”

²⁰² Umwe mumenye, unko uswe tugomokele kwa Mōse. Mōse... Uswe tukaya nakabalilo akakukumbila ikyene, polelo ugwe itolo ega iki une nguyoba. Mōse, akabalilo kako umwene apegigwe imboniboni pa Kyamba Sinai...

²⁰³ Une ngulōnda umwe ukukētésya ukuti iki kikāli Kikota-kya-butwa kya ipyāna kangi mma. Pala, i lilopa lyāfumile paku kīndisigwa, kangi i likemo lyāgomokile kāngi kangi abēne bāfumile pakwītikisigwa, kangi ililopa lyāsókilepo pa kikota kya kisa. Kangi ikyēne kyāli lilino kikota kya bulongi panongwa yakuti ifilūnduma ni njasi fyāsókāga ukufuma ku kyēne. Ngimba uko kotalusya?

²⁰⁴ Kumbukilaga, ikyene kyāli bo Kyamba Sinai. Akabalilo kako Mōse ābūkile pa Kyamba Sinai, ngimba fiki fyābonike? Ukulunduma, injasi. Kangi napāpo linga ing’ombe pamo ingwāta pamo ing’osi, pamo aligwesa, apalamasisye i kyamba, ikyene kikufimbilisigwa ukufwa. I Bāngèli lyātīle, “Fīyo bukulumba bwāli u busenyēndo bula mpaka na yu Mōse ātīlāga ikyēne.” Kangi Mōs-...Umwene alinkuti, “Fula ifilato fyako apa, ugwe uli pa amabuyo Amīkemo.” Yoshua undwabwīte unkulumba, āyāga pakwēga a bāna kula kangi ukutapulania ikilingo kyābo, ābagile itolo ukwisa njila-ya-sīnda pamwanya pa kyāmba.

²⁰⁵ Apa pālīmīle Mōse pamwanya pala ni lāngi sya fimulimuli fya Kyala ni njasi na bāmbindipindi ukusyūngutula umwēne, ikuketesya ingomelesyo sila sisimbigwe. Īmīle mu Kuyapo kwa Kyala, i Lisyu-lya-pakanwa lila likuyoba ukugomokesya panja, “Mōse, ugwe uli kugu? Fula ifilato fyako, ugwe uli pa mfu Mwikemo.”

²⁰⁶ I kikota kya bulongi, ikyēne kyāli lilino, nakimo kyābagile ukwima pala lōli abatabuligwe. Untulwanongwa akābagile

ukusegelela ku kyène na panandi (ikyène kimalisígwe), ikikota kya bulongi. Umma ndaga.

207 Lilino, Mōse áténdike ifĩndu pa kīsū, áténdike i kihema, bolũlo i findu ifi umwène ákétile mu Mwānya. Uswe tumenye isyo, bule? Uswe tukwaga ukuti Pauli abombile ikindu kilakila. Ábagile ukuya. . . Bahiburi 9:23, ukuti Mōse ápelile ifindu itolo mũmo umwene ábombile. Kangi Pauli mu mboniboni yáke akabalilo káko umwène ábúkile kula ku Mwānya (akabalilo káko umwène ámanyísye i Bũku ilikulumba ilya Bahiburi), umwene abagile ukuti aaketile mu mboniboni yake ikindu kilakila iki Mose aaketile, panongwa yakuti umwène áyobile ikyo (umwène ámanyísye i Bũku ilinunu lila ilya Bahiburi), mũmo fikuti i Kikristi kyáli kyakupalamasígwa kya Lwítikàno Ulukũlu. Umwène áli manyisi unkulumba, Mo- . . . Pauli áli. Lilino, ikyo kyaali Kikota-kya-butwa Kyake *lula*. Polelo mu. . .

208 Unko uswe itolo. . . Yikayapo ni mbombo nayimo, une ngabagila. . . Une nayaga pakukilania iki mosa, loli une itolo ngabagila ukubomba ikylene. Yili kũgu i bolodi-indĩtu? Ngimba umwe mwáyègile iyène ukugomokesya? Ngimba iyène yigomwike, Doc? Ena, lumo une mbagile ukutèndeka umwe ukukèta ikylene ukufuma apa. Une—une. . . Lilino, ega ifĩnu ifisimbilo na makalatsi, kabuno une ngulonda ukuyoba ikindukimo apa. Une—une nãlitugesye ulubunju ulu ukuya kindukimo kilinkwisa kwa une. Lilino une ngubabũlága umwe iki une nãbõmbile, linga umwe mukukètésya, une ndinalyo ilyène ku nyuma kwa apa. Muketile? Itolo ukukilaba ikylene mōsa bomũmo u Mbepo ápèle ikylene kwa une, muketile, nãlable lōsa apa isya iki ikylene kikuyaga. Loli une—une ngulonda ukuyoba ikindukimo papapa apa.

209 Lilino, Kyala, akabalilo káko Umwène abíkigwe-pakikota, Umwène polelo yo Ndõngi. Ngimba ikyo kitalusye? Ngimba mo ndili u ndongi ikulõnga? Akabalilo kako umwene ikwisa ku kikota kyake ikya bulongi, i kikota-kya-butwa. Lilino, une ngulõnda umwe ukukètésya mũmo u Lwítikàno Ulukũlu lwátendekígwe, mũmo amakoloti gikusegelelela ku Kikota-kya-butwa Kyáke gátendekígwe, kangi mũmo Yõhàni ákétile apa. Uswe tutisa kufika ku kyène ulubunju ulu, fyõsa fya ikylene. Lõli mũmo Yohani ákétile ubulõngelo bulabula ubwa kusegelela ku Mwène, kangi iki kyo kyakusegelelela ku bulõngelo Bwáke buli. Lilino, o, une nkiganile iki.

210 Lilino, mu Lwitikano Ulukũlu, kyálipo iki kyákoleligwága i “kilundilo,” kũko abāndu bālúndanàga. Ikindu kyákwānda, bo abène bakáli ukwisa nkati, ikilundilo, ukwingila nkati mula, abène bafimbilisigwága ukwisa pásì pa lilopa ilyonesígwe, ubulõngelo bwa panja. Ikyákwānda abène bikwisa ku mĩsi ga bupāgulānio, kũko i ngwāta ingesefu yāgogígwe nu kutèndeka amĩsi ga lupāgulanio. Uyo yo ntulwanongwa uyu ikwisa nu kupilikisya ku Lisyu.

211 Umo mo mūmo u rabi unkulumba gwa kiYuda uyu ātwāligwe itolo kwa Ntwa, ālimbilike une ngulūmbilila pa ikyo pāsi mu...ku Tulsa. Ku Tulsa, ikyēne kyāli. Uswe twāli kula ku Tulsa, Oklahoma. Kangi umwēne ikwīsa ukukilania kula, itolo umwīmilila-palubafu. Kangi umwene alinkubuka ukufuma pa lukomano, umwene alinkuti, “Une mmenye!” Alinkuti... Umwene yo yumo mwa ba rabi bahano-na-babili abafumuke aba nkīsu. Kangi umwene alinkwisa ukukilania kula, alinkuti, “Une ngulonda ukukēta iki bala aba Christian Business Men... Abene bikubakolela abene, ‘Bapentekosti.’ une ngulonda ukubuka ukukilania, ukwitugasya pasi, ukupilikisya.”

212 Kangi akabalilo kako u Ntwa āli na une ukuyoba pa likemo lya ngwāta ingesefu yila, ukufuma pa lukomano umwene ālyagéne na bamo mwa bakundwe kunyuma kula, balinkuti, “Une ngulonda ukwagana nu nnyambala. Une mmenye ukuti umwene akaya nabo ubumanyili loli...” Alinkuti, “Une ne rabi gwa kiYuda uyu amenye gōsa gala amasegelelo amakīndāne ni findu bo ifyo,” alinkuti, “Une ngakibonāmo siku ikyo mbūmi bwāngu bōsa.” Alinkuti, “Une ngakibonāmo siku ikyēne.”

213 Kangi lilino umwene yo rabi gwa kiPentekosti, īsusīgwe na Mbepo Mwikemo, ikubuka kulikosa, ukulumbilila i Nongwainunu. “Rabi gwa kiPentekosti,” umwene ikwikolela mwene. Umwēne ābūkile kula ku Hoteli ya Washington Youree, ilisiku limo akabalilo kāko uswe twālyāgéne palikimo pāsi ku kya Nkundwe Jack, kangi u nkikulu ālimmenye umwene, umwene alinkuti, “Rabi,” umwene alinkuti, “uswe tuli ni kyūmba ikinunu kuli ugwe, loli” alinkuti, “uswe tukaya nayo nkati nayimo televizioni mula.”

214 Umwēne alinkuti, “Fila ifindu fyo ‘helevizioni,’ tāga ifyēne pānja! Ndikulōnda ifyēne nkati mula, mulimosa; ikyēne kili nkati mula, une ngutēndēka ugwe ukusopa ikyēne pānja.”

Umwene alinkuti, “Rabi!”

Umwene alinkuti, “Une ne rabi gwa kiPentekosti.” Haleluya!

215 Alinkuti, “Lilino, akabalilo kako ugwe kubuka kwa Israeli, Nkundwe Branham, une ngulonda ukubuka na ugwe.” Alinkuti, “Uswe tubagile ukwega ikyene ku bandu bitu.”

216 Une ndinkuti, “Komma lilino, Rabi, komma lilino. Komma lilino, komma isala mpaka na lino, gūlila panandi.”

217 Lilino, kētēsya amabuyo amīkemo aga. Lilino, akabalilo kāko ugwe kwīsa mu bulōngelo, ubwākwānda bwāli malubīngilo, ulubīngilo lwāpānja. Ikikonge kyāli kigemo, kūko amakemo gāpēgīgwe, ikigemo kya nkuba. Polelo panja pa kigemo kya mkuba, kilipo ikikīngo kitulikīgwe apa iki kyaabukile nkati mu Bwikemo bwa bwīkēmo; nkati mula mwālimo u kikota kyākisa, nkati mula bālipo aba Kerubi. Ikyo kyo iki une ngulōnda ukufikako mu kimanyisyo kyītu ikyakukōnga, aba Kerubi bala bikukupilila pamwanya pa

kikota kyākisa. O, mwe! Une . . . Uswe tubagile itolo ukusyāla u mwēsi gōsa pa kyēne, muketile, pa Kerubi yula.

²¹⁸ Lilino, lilino kētēsya bo abēne bīngile nkati. Ikilundilo kibagile ukwisa *kula*; abapūti bābagile ukwīma *kuno*; loli itolo mputi unkulumba ābagile ukubuka nkati *mula*, kamokene pa kyinja, ikwega ililopa nu mwene.

²¹⁹ Kangi umwene afumbilisigwaga ukufwāla injila yimo, umwenda gumo; āfimbilisigwāga ukuya ni libāngāla kangi i kikomamanga, kimo ku kimo ikīngi. Kangi akabalilo kākō umwēne ālyēndile, umwēne alinkufimbilisigwa ukwēnda injila yimo. Bo umwēne ēndāga, umwēne alinkukina, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa. Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa,” amabangala gala ni fikomamanga fikukuba palikimo, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo!” Fiki? Umwēne āsegelelāga Kyala, ukuya ni lilopa lya lwītikāno nkiboko kyāke, ukubūka pankyēni pa Umwēne, ikupāpa i lilopa.

²²⁰ Apakīgwe (O, mwe!) nu lūma lumō. Imyēnda gyāke gyāfimbilisigwāga ukutēndekīgwa ni kiboko ikīsusigwe-na-Mbepo Mwikēmo, ifiboko ifimanyigwe fikutēndēka imyēnda gyāke. I liluba lya Sharon, a mafuta gākupāka, ālyōnile ilyēne pa ntu gwāke, ilyēne lyābopāga mōsa ukusuluka indefu syāke kangi polelo ukusuluka ukukilānia ubuyo bwāke nu lūma lwābunyafyāle; i kikomamanga ni bāngāla; ikwēga i lilopa lya kang’osi akasitabusobi; kangi umwēne atikusulwa ukusegelela i kikīngo kila pānja, umwēne āngāli ikufwa palapala pala, kūko umwēne īmāga. Polelo umwene alinkufimbilisigwa ukubuka, ikwenda injila yimo, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa. Mwikemo, mwikemo, mwikemo,” (ukusegelela kwa Kyala) “kwa Ntwa. Mwikemo, mwikemo, mwikemo!”

²²¹ Kangi umwene alinkubuka kula nukupa ililopa pa kikota kya kisa, kamokene pa kyinja. Kangi bō umwēne āli nkati mula, umwēne āli gwalusako ukukēta u Lwīmiko lwa Shekinah; akabalilo kako i Mbanda ya Moto, u Lumuli lwāmbindipindi-gwākiyīnja ulu lwālisile pasi, ulu lwālōngolile abana ukufuma kwa Israeli. Umwēne āfukisye nu kufūkisa mōsa i tēmpeli ukuti nayumo ābagile ukukēta Ikyēne. U Lwīmiko lwa Ntwa lwāgwile mpaka ikyēne kyāli mōsa kifūkisigwe lōsa. Kangi Umwēne ālīsile nkati Mwēne, alinkubūka nkati kunyuma kwa kikīngo nukwitūgāsya pāsi pa kikota kyākisa mu Bwīkēmo-fiyo bwa bwīkēmo. “Ubuyo u Bwīkēmo fiyo,” ubwēne bukukōleligwa, Bwīkēmo bwa bwīkēmo. Kangi umwene afumbilisigwaga ukufwāla injila yimo, ukwenda injila yimo, apakigwe injila yimo. Umwēne āli mūndu gwāpasima ukubūka nkati mula. Mūmo i kilūndilo kyābagile ukunyonywa umwēne!

²²² Loli akabalilo kako Yeso āfwile, ikikīngo kya tempeli kilinkulepukana. Komma mwene u mputi nkulumba, loli

“aligwesa uyu iganile” abagile ukuya nu bupakigwe bulabula ubwa Lwimiko lwa Shekinah kangi ukwenda ubumi ubwikemo, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa,” nu kusegelela mu Kuyapo kulakula kwa Kyala, ukwisila mu Lilopa lya Yeso Kristi pankyeni pa mwene. Ega umwene na: “Ntwa Yeso, apa alāmbalēle u nnyāmbāla umbine, umwēne yo nkundwe gwāngu. Umwēne ali pa kitala kya bufwe lululu lilino, ukufwa. Une ngusegelēla kwa Ugwe, ‘Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa.’”

“Kuli fiki?”

“Ukuya mputi nkulumba.”

“Kuli fiki?”

“Mbuyo bwa nkundwe gwāngu. ‘Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa.’”

²²³ Mwākēta lēlo umwe! Ubwēndo bwāko ubwābwila, ubuyobi bwāko ubwābwila, akāyilo kāko akābwila, indūmbūla yāko, umōyo gwāko, kangi fyōsa, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa.” Nagimo imisisi gya bugāsi, nakimo ikingi, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa. Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa,” bo uswe tukwānda ukusegelela ku buyo bwa nkundwe gwītu. Aligwēsa iganile abagile ukwīsa, apakigwe, Lilopa mu nkyēni mwa umwēne, i Lilopa likubūka pankyēni pa mwēne, ikukina “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa.”

²²⁴ Lilino, kila kyāli malubīngilo gapānja, u buyo ubwīkēmo. Kangi u Bwīkēmo bwa mabwīkēmo, bula bwāli buyobwīkēmo bwa Kyala pa kisu-kya-pāsi. Kētēsya, ikyēne kyālimililigwe ukufuma ku kila kya ku Mwanya. Lilino, uswe tukubūkāga ukugomokela kulakula ku Lisimbo lilalila kangi. O, fyōsa bo uswe tukubūka ukukīnda mu Busetuli, uswe tubagile ukwīsa itolo ukutalula ukugomokela ku iki kāngi. Muketile?

²²⁵ Lilino umwene... Yōhāni, ngimba ali kugu Yōhāni? Ku mabulongelo. Unko uswe itolo tubale ukukindilila panini apa ukuti umwe mukwēga ikifwāni:

Kangi ukufuma mu kikota-kya-butwa mukusōka injasi... ifilūdūma... amasyu-ga-pakanwa: kangi pala syālipo inyāle ihano-na-ibili sya moto (Gūlila mpaka uswe tukufika ku ikyo!) sikwāka pankyeni pa kikota-kya-butwa, iki kyo Mbepo ihano-na-ibili sya Kyala.

²²⁶ Ukundalika u Lumuli lwa Kyala mu Kipanga, palapala ukutalula ukufuma ku Kikota-kya-butwa kya Kyala, komma ukwisila mu seminale, komma ukwisila mwa bishopu yumo, lōli ukufuma ku Kikota-kya-butwa kya Kyala, ukwisila mu busetuli bwa maka ga busyūke Bwāke, ukumpela Umwēne yulayula mmayolo na bwilanabwila; indondwa ihano-na-ibili sila simile

pala sikundalika u Lumuli lula, u Lumuli lwa Shekinah, ukufuma ku Lwimiko lwa Shekinah ukufuma ku Bwíkèmo bwa bwíkèmo. Inyāle ihano-na-ibili pa moto, sikwītūgāsya pamwanya pa fikolekelo ifi, ukundalika Ubwelu Bwake, ilangi Syake, isya maka Gake ga busyuke Bwake, mulamula Nkipanga. Amen! Hmm!

Kangi pankyēni pa kikota-kya-butwa...āli sumbi gwa ndalasi afwānikisigwe ku ibwe-ililāngāle: kangi nkati mwa kikota-kya-butwa, kangi ukusyūngutīla ukufwāna i kikota-kya-butwa, fyālipo ifinyamana fina fili ni fisige fingi kunkyēni na kunyuma.

227 Kangi umwēne ikukīndilīla kangi umwēne ikwānda ukupa iki...ifinyamana ifi, ikindu kilakila Esekieli ākētīle; bala abasikali...yumo ngati nnyāmbāla, yumo ngati ngalamu, kangi yumo ngati ngwāsi. Ngimba ikyēne kyāli fiki? Lilino, kētēsya, akabalilo kāko uswe tukutwāla abēne mula nukunāngīsya i Ngalamu yila iya Kikolo kya Yuda na bōsa bala abakīndāne bala ukufuma ku fikolo fyābo, aba bālītūgēsye pa fimato fina, kangi abēne bālīndililāga i kikota kya kisa iki. O, kyo kipiicha nki! O, une itolo...Galipo amasiku amakulumba kunkyēni.

228 Bo uswe tufibwene ifyēne, lilino, kila kyāli Kikota-kya-butwa kya Kyala ku Mwanya, Mōse ālyēgelēlile Ikyēne pa kīsu, kyali Kikota-kya-butwa kya Kyala panongwa yakuti ikikota Kyake ikya bulongi kyalimililigwe apa pa kisu mu Mwikemo gwa mwikemo. Kyala...Gwēsa Israeli isile ku buyo bumo ukwāga i kisa, 'nongwa yakuti Kyala alyāgēne itolo pāsi pa lilopa ilyonesīgwe.

229 Lilino, pilikisya kifuki. Polelo u Lwimiko lwa Shekinah lwāfyusīsye ukufuma ku kikota kya kisa kila ilisiku limo, kangi Ulwēne lulinkusengama pa Kitembe ikingi (Ameni!), uyu Yumo, “U Tāta ikulonga u mūndu nayumo lōli Umwēne abīkile ubulōngi bōsa ku Mwanundumiana.” Ikikota kya Bulongi kya Kyala. Whuu! “Ugwe kuyoba ukulwana na Une, ikyene kisakuhobokeligwāga kwa ugwe,” ukuyoba uyungi—uyungi Yumo ikwisa, i Kikota Kyākisa ikingi. “Yoba...ugwe kuyoba ukulwana nu Mwanundumiana gwa mundu, Une ngubaswaga umwe; loli ilisiku limo u Mbepo Mwikemo isa kwīsa ukwitugasya mu ndumbula sya bandu, ilisyu limolyene ukulwana ni Kyene litisakuhobokeligwāmo siku.”

230 Ikyēne kikūmilisya ukuya kibibipo kangi kibibipo akabalilo kōsa, u bulōngi, 'nongwa yakuti Kyala kingikingi ikumalisya ubufindang'oma Bwāke, ukugela ukwega abatulwanongwa ukwisa ku Mwene ukuya basayanisīgwe. Ikyākwānda, Umwēne āli mu myānya pamwanya kangi ikumulika ukukīndāmo mu ndōndwa. I kyābubīli, Umwēne āli pa kīsu ikumulika ukwīsila mu Lwīmiko lwa Shekinah. Ikyakukonga, Umwene isile nukupeligwa mbili nukwitugasya pakati pitu, akāli

ukufwala ubufindang’oma Bwāke. Polelo Umwene alinkutabula u nnyambala ni Lilopa Lyake, ukwisa mu Kipanga Kyake nduko lwa Mbepo Mwikemo, nukuyoba ukulwana na Ikyo ikyēne kyo kindu ikimalisigwe, kibōmbígwe.

²³¹ Lilino umwe mubagile ukukéta kuko ukusenyenda kukwisa. Kuko akabalilo, abene batikusyagania. Abāndu bakabagila ukupilikisya iki Ikyene kikusanusya.

²³² Lilino, i Kikota-kya-butwa kyākwānda kyāli ku Mwānya, ikikota kya bulōngi. I Kikota-kya-butwa kyakibili kyāli mwa Kristi. I Kikota-kya-butwa kyābutatu kili mu mūndu.

²³³ Lilino, unko une nege ikindu ikinini iki kīkyo une nasimbile apa. Uswe tukubūkága ukutēndéka. . . Une ngunyonywa une nāli ni bolodi-nditu, ukuti une nābagile ukutēndéka ikyēne lumu kyamahalapō kuli umwe. Uswe tukuyaga pa kwēga nu kulaba amalubīngilo, itolo ukutēndéka ikyēne mu busyūngutīlo, pamo ngati iki, kimo pafibili. Lilino uswe tukwegaga. . . Une ngwitika, bo *iki* lumu kikuyaga kinunu ukukinda fyosa, uswe tukwegaga nukutendeka a malubīngilo.

²³⁴ Lilino, ngimba u mūndu yo fiki? Umwēne yo kīndu kyapatatu; mbili, moyo, kangi mbepo. Balinga bamenye ikyo? Ketesya akasegelelo ka Kyala. Ngimba indumbula yake yo fiki? Umwe mukukumbukila indumi yangu, *Kyala Āsalīle i Ndumbula ya Mundu kuli Ikisōnge Kyāke Ikyākulagililāmo*? U mōhési āsalīle untu gwāke kuli ikisōnge kyāke ikyākulagililāmo; muketile, umwēne ikutēndéka umwēne ukukéta ifindu, kēta ukwisila mmaso gāke. Loli mu kyene. . . Kyala mu ndumbula yake ikumpela umwene ukwitika ifindu ifi umwene akabagila ukuketa. Ngimba Umwene aabombile? Muketile, Kyala ali pa ndumbula yake, mu ndumbula ya mundu yo Kikota-kya-butwa kya Kyala. Umwe mukupilikisya ikyene? Nnyambala! Kyala āpelile i Kikota Kyake mu ndumbula ya mundu.

²³⁵ Lilino, kētésya. Ngimba ikiyabo kyākwānda kyo fiki ikya nnyāmbāla? Ikiyabo kyākwānda ikya nnyāmbāla kyo *mbili*. Ikiyabo ikikōnge go *moyo* gwāke, iki kyo kipeligwa kya mbepo gwāke ikyo kikupela umwēne iki umwēne ali. Umwēne ikwīngilila lilino. Lilino, ikiyabo kya butatu ikya mūndu kyo *mbepo* gwāke, kangi u mbepo gwāke ali pakati pa ndumbula yāke, kangi mu pakatikati pa ndumbula kula ko kūko Kyala ikwīsa kuli i Kikota-kya-butwa.

²³⁶ Umwe mukukumbukila, lululu ulu, aba—abakalatasi bapēgígwe mu Chicago kifuki ifyīnja fina ifi fikīndilēpo, akabalilo kāko umwitiki ugwaiyolo. . . unsitakwitika ugwaiyolo, ndigi, ayobaga ukuti Kyala atendike ubusobi ukwisila mwa Solomoni akabalilo kako Umwene ayobege, “Bomūmo u mūndu ikwīnogōna mu ndūmbūla yāke.” Alinkuti, “Fikayamo nafimo ifiyabo fya bōngo mu ndūmbūla ukwīnogōna nafyo. Ngimba umwene abagile ukwinogona bulebule ni

ndumbula yake? Umwene ikufimbilisigwa uku...Umwene asanusyaga untu gwake.”

²³⁷ Linga Kyala abagile ukusanusya untu gwake, Umwene angali ayobile, “untu gwake.”

²³⁸ Bo yu Mōse, bule linga Mōse...Kyala angali ayobile, “Mōse, fula ifilato fyako, ugwe uli pa mfu Mwikemo”; umwene alinkuti, “Ena, fiki une itolo ndikufula ikitili kyangu, ikyo kyo itolo kinunu”? Umwene alinkuti, “ifilato.” Umwēne akāyobīle, “ikitili,” umwēne alinkuti, “ifilato.”

²³⁹ Kangi akabalilo kākō Umwene āyobīle, “Pinduka, kangi yaga bōsīgwe mu Ngamu ya Yeso Kristi,” Umwene akāsanusyaga “Tāta, Mwanundumiana, kangi u Mbepo Mwikemo.” Umwene āsanusyaga itolo iki Umwene āyobīle.

²⁴⁰ Akabalilo kākō Umwēne āyobīle, “Ugwe *kufimbilisigwa* ukupāpīgwa kabubili,” Umwēne akāyobīle, “Ugwe *ubagile* ukuya.”

²⁴¹ Umwene alinkuti, “Ifika ifi *fisa* kukongaga abene aba bikwitika,” Umwene akayobilemo siku, “*Lumo* ifyēne fisa.”

²⁴² Umwene ikuyoba iki Umwene ikusanusya! Kangi Umwene yo Kyala kangi Umwene akabagila ukwega Ilyene ukugomokesya. Umwene amenye iki kipelelesye polelo Umwene ikukupela Ikyene injila yila, kangi iyo yo njila Umwene—Umwene ikusisimikisya Ikyene ukuya. Kangi ugwe kufimbilisigwa ukwisa ku Ikyo. Komma Umwene ukwisa ku fundo yako, ugwe kufimbilisigwa ukwisa ku Fundo Yake. Uko ko kukindana.

²⁴³ Lilino, lilino, pa lubatiko ulu lwa mbili, moyo...Lilino, linga ugwe kwegaga i lisyu *moyo* kangi kukiketesya ikyene mosa, ikyene kikukubūlāga ugwe mu—mu dikisyonale ya i Bāngēli pamo Webster, kilikyosa kya ifyene, ikyene kyo “kipeligwa kya mbepo.”

²⁴⁴ Lilino, apa alipo unnyambala, uswe tukuyoba, *apa alipo* John Doe. Umma ndaga, John Doe. Kangi *apa alipo* Sam Doe. Umma ndaga. Lilino, John Doe yo nnyāmbāla, mbili, umwēne yo nkundwe kwa Sam Doe. Lilino, John yo mbepo, moyo, mbili; kangi Sam Doe kyo kindu kilakila (mbili, moyo, mbepo) bo umwene ali, mbili, moyo, mbepo. Lilino, u nyāmbāla *uyu* yo mbibi, gwakipahu, nsyōbi, nhīyi, ikutūngulūpa, ukusulwa ubulogwe, ikibibi kilikyōsa iki umwēne abagile ukubōmba; loli unnyambala *uyu* īswīle nu lugano, lutengano, buhobofu. Abēne bosa-babali bali nu moyo, mbili, kangi mbepo. Ena, ngimba ukukindana kuli pōki? Unnyambala *uyu* abagile ukugomokela nukuyoba, “Une ngukumbuka mama gwangu, Une ngukumbukila ifindu ifi uswe tubōmbīle akabalilo kākō uswe twāli balumiana”; bosa-babali ba abēne babagīle. Abēne bosa-babali bali ni mbepo, abēne bosa-babali bali ni myoyo, abēne bosa-babali bali nu mbili.

²⁴⁵ Loli ikipeligwa kya mbepo kya nnyambala *uyu* kyo kibibi; ikipeligwa kya mbepo gwa nnyambala *uyu* kyo kinunu. Muketile? Polelo ikipeligwa kya mbepo kyo moyo gwa mundu. Muketile? Polelo, lilino, Kyala ikugela ukwingila mu fiki? U mbepo ni ndumbula ya mundu. Kuko u mbepo alambalele mo mu ndumbula.

²⁴⁶ Umwe mumenye, kangi sayansi yāyobīle (mūmo une ngamalisisyemo siku ikyo), ukuti umundu yula akābagīle ukwīnogóna ni ndumbula yāke. Kangi sayansi yikwānda ukusyāgānia ukuti mula kalimo akakyūmba akanini mu ndumbula yābūndu (komma mu ndumbula ya kinyamana, lōli mu ndumbula ya būndu), kakayapo nakambakasya ka lilopa mma, pamo nakimo. Abēne balinkuti, “Tkyēne kikufimbilisigwa ukuya buyo kūko u moyo gukubōmbéla, pamo u mbepo.” Itolo baleka—itolo baleka abēne pabēne, abēne bisakwēgāga ifindu fyābo ifyabutoyofu nu kusisimikisya Kyala. Uko ko kutalusya. Kyāla itolo ikutēndéka ubukéti bwa butoyofu bwa Umwēne.

²⁴⁷ Lilino, pala ikyēne kili, imitu minywāmu mu kalatasi-gwa-nōngwa. Undindwana gwa Boze unnini āyobile, “Nkundwe Branham, ugwe umenye iki ugwe gwāyobāga ilisiku limo?” Alinkuti, “Kéta, kéta, sayansi yitalile yisyagenie.”

²⁴⁸ Alinkuti, “Ena, saya Kyala! Une ngulōnda ikyo, kalumbu, une ngulōnda—une ngulōnda ikyo.”

²⁴⁹ U moyo gwa mundu go kipeligwa kya mbepo, kangi u mbepo ikwitugasya mu ndumbula ya mundu.

²⁵⁰ Lilino, lilino, ngimba fyo fiki ulubīngilo lwa panja? Ugo go nyōfu. Muketile? Ikyo kyo kindu kyākwānda ugwe kwisako, u nyōfu. Ugwe kufimbilisigwa ukumala ikyo tāsi. Ugwe kufimbilisigwa, kīsània ukukīnda u nyōfu. “Une—une ndikwīpilika ngati nsumuke mmwanya kangi mbūke ku kipānga, imisebwe gyo mipalapala fiyo. Une—une. . .Ukwene kupile fiyo. O, kipanga, une ngamanya.” Ugo go nyōfu. Umma ndaga. Lilino, ugwe kufimbilisigwa ukulya nu kwenda ukwisila mu ikyo, Kyala ikufimbilisigwa ukwisa ukukindilila ikyo.

²⁵¹ Akabalilo akakonge Umwene isile, Umwene ikufimbilisigwa ukwisa mu moyo, ikyo kyo kipeligwa. “O, ngimba Jones isakuyobaga fiki isya une? O, mwe! Ugwe umenye, ikipanga kyango kisakumbaya une panja linga une—linga une ngubomba ikindukimo bo ikyo. Muketile?” Loli ugwe kufimbilisigwa ukwenda ukukinda ikyo.

²⁵² Kangi akabalilo kako ugwe kwenda ukwisila mu ikyo, polelo Umwene ikubuka mu ndumbula kangi mula mo mumo Umwene abīkigwe-pakikota. Uyo yo Mbepo Mwikemo mwa ugwe. Yeso alinkuti, “Ikyēne kikuyaga kubutali kanunupo ukuti ibwe lya kusyīla lyātulikigwe mmakosi gāko kangi ugwe gwamilwisigwe mbusolofu bwa sūmbi, ukukīnda ukusāmbūla yumo mwa abanini aba bābo bikwītika mwa

Une.” Komma ukubabōmba abēne ubufulasye bulibōsa; itolo nu kutwāla inongwa ku bēne, itolo ukubasulumanisya abēne isya kindukimo. Ikyēne āngāli kinunupo ukuti ugwe gwāli nu būndu bwāko gwīmwenē bumilisigwe, pamo ukafumilemo siku ukupāpigwa pa kīsu, ukukīnda nukutwāla i nōngwa yimo kwa yumo. Ngimba Umwēne āsanusyāga ikyēne? Ngimba Umwēne ābagīle ukusyōba? Ngimba abatumigwa bāyobile ikyēne? Umma, umma. Yeso āyobīle Ikyēne! Yeso alinkuti, “Linga ugwe kutwāla ubusofye kwa yumo mwa bēne, abanini aba bābo bikwītika mwa Une.”

“Ifimanyilo ifi fisa kukongaga abene aba bikwitika!”

253 Yumo unkulumba, umwinitu unywamu ikuyoba, “O, une ngwitika mwa Umwene! Haleluya!”

254 “Ngimba umwe muyobilemo siku mu ndimi, ukusanusya indimi, ukukaga imisyétano, imboniboni, na fyosa bo ifyo, mumo Umwene áfingile?”

“Umma, i lisiku lila likīndile.” Umwene akaya mwitiki mma, umwene yo mwipela-mwitiki.

255 Yeso aatile, amasyu agabumalikisyo Umwene aatile, “Ifika ifi fisakukongaga abene aba bikwitika, nkisu kyosa kangu ku kipeligwa kilikyosa.” Uko ko kutalusya. “Abene bisakukonga umwitiki mpaka une ngugomokela.” Ago go Masyu ga bumalikisyo Umwene aayobile. Balinga bamenye ikyo? Ilibangeli, Mariko 16.

Lilino, muketile, umwene yo mwipela-mwitiki.

256 Loli akabalilo kako ugwe kummwaga u mwitiki uyu naloliloli ikwitika, ni fimanyilo fikukonga, kangu ugwe kuketa ulwiyisyo lwa bumi bwabo, komma u mwēgelēli yumo, umenye ukuti abēne bo Bakristi, ugwanalōli, ikīndu kyanalolilōli, itolo kyūnga kimyemye. Ikindu iki ugwe kufimbilisigwa ukubomba, ko kwingila mulamula na bene, andaga ukwenda nkyeni, panongwa yakuti ugwe kwenda panyuma pa nsebwe gwa Mwalafyale.

257 Lilino, fiki fikuboneka? Kētésya iki. Amalubīngilo ga pānja: yāli ngulilo ya Luteri, mumo uswe tukwānda mu Mbili gwa Kipanga kya Bāpanja.

258 Umwe mukukumbukīla, abēne bāli ba kiYuda pamwanya mpaka kifuki akabalilo ka—ka A.D. 606 akabalilo kāko ikyēne kyālisīle mu Tiratira, ikyēne kyāli kifuki bōsa bapīndūki ba kiYuda. Lōli ukufuma ku kiYuda, ikyēne kyāgwīle ukukilania nkati muno ku bosa-babili baYuda na Bāpānja (lōli fiyo baYuda). Lōli akabalilo kāko ikyēne naloliloli kikwīsa mu ngulilo ya Bāpanja, kikwīsa ulubafu ulu, muketile, ikwīsa Martin Luteri, Yohani Wesley, na fyosa bo ifyo. Muketile?

259 Lilino, kētésya ifi fyākīndāga fitatu ukufuma pa Ngulilo ya Ngīsī, ukufyuka ku Ngulilo ya Pakati nukukilania. Akabalilo

kāko ikyēne kikwisa, kētësya amalubīngilo aga. Muketile: nyōfu, moyo, mbepo. Muketile? Amalubīngilo gāpanja, u nyōfu. Ubuyo ubwikemo: Nazarene, Pilgrim Holiness, baMethodisti. Muketile? Kangi polelo Une ndinasyo ingīndiko ukukīnda-syōsa: kunyuma mu kiPentekosti, kūko ikyēne kyālyāndile ku bwāndilo, muketile, ukugomokela ku bwāndilo.

²⁶⁰ Lilino, linga ugwe kusimba ikyene panja, une ngulonda ukusimba. Lilino, filipo ifipata fihano ifi fikubuka mu nyōfu, ifi fikulagila u nyōfu. Umwe mumenye ikyo. Ngimba kikaya kula? Ifyo fyo fyakwīpilikila fihano. Filinga ifyakwīpilikila fikulagila u mbili? Fihano: keta, onja, ipilika, nūngisya, pilika. Ngimba uko kotalusya? Ugo go nyōfu, amalubīngilo ga panja, ikyo kyo fīndu ugwe ukabagila ukusūbīlapo panongwa yakuti ugwēne go mbili.

²⁶¹ Amalubīngilo ga nkati polelo, uswe tuli nago amalubīngilo ga nkati, iki kyo kigemo ikikōnge. Kangi ikigemo ikikōnge kikwisa mula, kangi ikyene kikwisa nkati na—na mabyebye, ukwinogonela, ingumbusyo, ifyakuganagana, ni finyonywo. Ifyo fyo fyākwīpilikila ifi fikulagila amalubīngilo ga nkati. Ugo go moyo. Ifyākwīpilikisya fya finyonywo, ugo go mōyo, lugano, na fyōsa bo ifyo. Kangi polelo ifyakukonga mu fyakwīpilikisya ifi nkati muno, fikuyangapo ifikumbusyo, na mabyebye, ni kisa, na fyosa bo ifyo, kangi—kangi—kangi ukwinogonela. Ugwe kwitugasya pasi nukwinogonela ifindu, ngimba ugwe kubomba fiki? Ugwe utikubōmba ikyēne mu nyōfu gwāko, ifyākwīpilikila fyāko fitikwīnogōnēla. Ikyēne kyo malubīngilo ga nkati nkati mwa ugwe.

²⁶² Ikyēne kili ni fipata fitatu. Ngimba uswe tukubōmba fiki? Uswe tukubongotoka lilino, komma ukupondwa Ikyēne. Ukwisa ukufuma mu mbili, ifyākwīpilikisya fihano; ukubūka ku finine, u mōyo, ulubīngilo lwa nkati; lōli lilino ugwe kwisa mu ndūmbula. Muketile?

²⁶³ Lilino, apo po pāpo umwe banunu baPilgrim Holiness na baMethodisti mwāsyēle pa kigemo kila panja *pala*. Muketile, umwe muli mu malubīngilo. Umwe baLuteri na fyosa bo ifyo kunyuma mu mbili, kunyuma kula ni fyākwīpilikisya fihano, iki ikisige kibagīle ukukēta nu kwēnësya. Muketile?

²⁶⁴ Apa bikwisa aba Pilgrim Holiness iki kyāli itolo ba Free Methodisti, bikwisa ku lubīngilo ulukōnge kangi balinkwītika mu bwikēmo, panongwa yakuti ikyēne kyākōleligwāga u buyo ubwikemo kūko i likemo lyālyālīgwe.

²⁶⁵ Lōli kamokene pa kyīnja alinkubūka u mpūti unkulumba mu Bwikēmo bwa bwikēmo ubu bwātāgīgwe. Yalipo ingulilo ya Luteri; polelo ingulilo ya Methodisti; polelo ingulilo *iyi*, imuli sya Kipanga sikwisa, iki kili bo mu lubātiko lwa mundu.

²⁶⁶ Polelo ngimba—bulebule uswe tukwisa mu *iki*? Lilino, kumbuka, kyālipo ikikīngo, i kikīngo iki kitulikīgwe pakati pa bwikēmo na Bwikēmo-fiyō bwa bwikēmo. Mu Bwikēmo-

fiyo bwa bwikëmo ko kûko Kristi ikwîsa ukwîtûgâsya pâsi pa kikota kya ndûmbûla yâko, Kristi abîkigwe-pakikota-kya-butwa. Umwene ikwisa ukwisila ukwitikisigwa (Ngimba uko kotalusya?); ukukemesigwa; “Kangi polelo ukwisila mu kimokyene...” (amisi...ukwisila mu kipanga kimokyene... ukwisila mu kimanyisyo kimokyene... Umma!) “ukwisila mwa Mbepo yumoywene,” ukufuma apa uswe twesa tôsîgwe mu Mbili gumogwene ugu go Mbili gwa Kristi. Ukwisila mu fiki? Mbepo Mwikemo.

²⁶⁷ Ywani ikwisamo? Methodisti, Baptisti, Presbeteri, Pentecostal, aligwesa îganile. Ikikîngo kila, umwe mumenye iki ikikîngo kila kili iki kikukînga indûmbûla yâko ukufuma ku Kyêne? Ngimba umwe mwitendekisye? Ikikîngo kikukoleligwa “bwigane-bwa-gwimwene.” Ngimba umwe mukupilikisya ikibonekelo lilino? I fyâkwîpilikila pânja *pala*, i fyâkwîpilikila pa mbili kangi ifyâkwîpilikila ku môyo, kangi ikikîngo pakati pa ikyo kangi u buyo ubwikemo, u Bwikëmo-fiyo bwa bwikëmo. Kangi injila yene iyi ugwe ubagile ukwingila mula ko kuya nu bwigane-bwagwimwene! “Kwa aligwesa...” Fiki? Aligwesa ikuponania amaboko? Aligwesa uyu ayubikigwe? Aligwesa uyu ikwingila i kipanga? Aligwesa ikukilania u kalata gwake? Aligwesa ikubomba...? Umma! “Aligwesa uyu îganile ukwisa ukukinda ikikîngo.”

²⁶⁸ Unko Kristi ise ku fyâkwîpilikisya; yoba “Ena, une mbagîle ukubômba. Une ndikulônda ukubûka ku gehena, ikyo kyo kindu kimokyene. Une ngwingilaga ikipanga.” Umma ndaga, Luteri.

²⁶⁹ “Ena, une ngukubulaga ugwe iki, une ngwitika ukuti une mbagiile ukwitugasya ubumi ubukindane, iki une mbagile,” ukukemesigwa ku kigemo. Umma ndaga, Methodisti.

²⁷⁰ Umma ndaga, kangi polelo aligwesa uyu îganile, unko umwene akilaniege ikikîngo ikilepuke. O, lwimiko luyeye kwa Kyala! Une ndi ku lubafu ulungi. Haleluya ku Ngamu Yake! O, mwe! Aligwesa uyu îganile, unko umwene alepule ikyêne pâsi, ifikîngo fya bwîgâne bwâke mwêne, nukundeka Kyala ukwisa mu ndumbula yâke. Alipo Kristi pa kikota Kyâke ikya bulôngi mu ndumbula ya bûndu! Ngimba fiki fikubonekaga?

²⁷¹ Ugwe kuyoba, “Une ngufimbilisigwa uku...O, une—une mbagile ukuyoba isunga imbwapufu, ikylene kitikundobesya une.” Fiki? Abêne bakaya nakyo nakimo Ikyêne kibagile ukutobesya. Nayumo ali pala uku—uku sosyâpo ikyêne. Nayumo Yumo alipo mula uku—ukulônga ugwe. “Ena, une ngukubulaga ugwe,” abakikulu bikuyoba, “Une mbagile ukuya ni nywili imbimba, ikylene kitikundonga une.” Yo nongwa! Muketile? “O, une mbagile ukufwala imbimba... Une mbagile ukubomba *iki*. Une...” Abanyambala baatile, “Ikyene kitikundamia une ukukwesa kangi ikylene kitikundamia une ukukina amakadi gamo—gamo kangi ukutusalila simo inguli,” kangi kilikyosa

abene bikubomba. “Ikyene kitikufulasya une.” Kangi abene bakāli balinkwingila ku kipanga, muketile, “Komma ukufulasya une ukubomba *iki*.” Fiki? Fiki? Kikayapo nakimo mula ukukulonga ugwe.

272 Lōli akabalilo kāko Kristi ikwīsa nkati, ugwe utēndike ikigemo pa ndumbula yāko kangi imbibi syāko syēgigwe ilisiku lyōsa. Unkulumba Mwikemo Pauli, umwēne alinkuti, “Une ngufwa ilisiku lyōsa. Palema nalinga une ndi mūmi, lōli komma *une* ukuyamūmi, Kristi ikwitūgāla mwa une.” Apo po kilipo ikikīngo ikya nkati. O, nkundwe, kalumbu!

273 Mbopole, une mmenye...O, umma, une ne...Une itolo ngabagila ukumalisya ikyene, une ngindile akabalilo. Unko uswe tukete, unko une itolo nsoke...Umma, kinunupo ndingabōmba. Muketile, une ngulōnda ukwēga abakulumba malongo-mabili-na-bana, kangi une mmenye une ngukolelēla umwe mwēsa ukufuma ku fyākulya fyīnu. Uswe itolo...Unko uswe tukēte, ukuti...Balīga bikuyoba ega abakulumba malongo mabili na bana? Itolo...[Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi]. Fyosa filikanunu, itolo i miniti. Umma ndaga, itolo i miniti. “Bakulumba malongo mabili na bana,” polelo, unko uswe tubege abene nakalinga itolo lilino, “ukusyungutila pa Kikota-kya-butwa, kangi bāli malongo-mabili-...ukusyungutila i Kikota-kya-butwa.”

274 Lilino umwe mukukēta iki...Kokugu kiliko i Kikota-kya-butwa lilino? Mu ndūmbūla. Mu ndumbula ya ywani? U mbakasya gwa Ngulilo sya Kipanga Ihano-na-sibili, Kristi! “Ukuyoba ilisyu ukulwana ni mbombo syabo, ugwe utobesigwe,” ugwe kwisakwamula panongwa ya ikyene mu Lisiku lya Bulongi. Kangi ywani isakulongaga abandu? Abikemo bisakulongaga ikisu.

275 Ngimba Danieli ākētīle ikwīsa na bakalongo ba maelifu kalongo ukōlosania na maelifu kalongo? A Bīkēmo. Ama Buku galinkwiguka, abatulwanongwa. Ili Būku ilingi lyālīguligwe, ili lyālī Būku lya Būmi, u mfunde ungonatulo. O, mwe, ngimba abene bakabagila ukuketa ikyo? I kipānga ikigonatulo, bala bābo bābūkile pānja ukwāgāna nu Nyāmbāla, abēne bālekile a Mafuta ukumalika mu nyāle syābo; bakālīgile siku mu Iki, nasiku ukundeka Kristi ēge ubulagili ukuti Umwēne ābagile ukubōmba ifika nu kuyoba mu ndimi nukubomba ifiswigo ni findu ukusisimikisya ukuti Umwene itugasyaga mu Kipanga Kyake.

276 Bule linga Yeso abagile ukwisa ku kisu nukuti “Une ne Yeso, une ne Mwanundumiana gwa Kyala,” nasiku akabombamo nakimo, Umwene abagile itolo ukuyoba “Une—une ngubuka pamwanya apa nukwingila i kipanga”? Ngimba ikyo kibagile ukuya Mwanundumiana gwa Kyala?

277 Ngimba Umwene âyobíle fiki? “Linga Une ndikubomba imbombo sya Tâta Gwângu, polelo komma ukunyitika Une.”

278 O, mwe! Ngimba umwe muketile? Kyla ikwifumusya Mwene, Umwene iganile. Umwene yo Yehova. Umwene iganile ukwipela Mwene ukumanyigwa. O, une nhobwike fiyo isya icyene. Ena, nkulumba. Umwene ikwimanyisya Mwene kwa une, une mmenye Umwene ikufimbilisigwa kwa umwe. Mwe bamo ba umwe bāndu bakeke itolo mupīndwíke, lōli umwe mutikubōmba. . . mubagile ukumanya Umwēne mmaka kangi ifindu ifikulumba ifi a Bakristi abaiyolopo bikubomba, loli ugwe kwisa itolo nkyeni mu kyene. Ugwe kwisa itolo pamwanya pa nsebwe-unywāmu gwa Mwalafyāle. Komma. . . Itolo umilisyāga ukukēta nu kugutila itolo nubukafu mūmo ugwe ubagile. Bopa, bopa, bopa itolo na bubukafu bomūmo ugwe ubagile. Komma ukwīma kuli nakimo, itolo umilisyā ukubūka nkyēni.

279 Ngati u mpelakisa unkangale Kalumbu Snelling ālisibíle ukuyoba:

Une ngubopa, ngubopa, ngubopa, une itolo mfikile ngīsēnie;

Ngubopa, ngubopa, ngubopa, une itolo mfikile ngīsēnie;

Ukubopa, kubopa, ukubopa, kangi ugwe ukabagila ukwitugasya pasi.

Umoyo ugwaiyolo umpelakisa, umwene ali ukukilania kula umwisyugu.

280 Umma ndaga, lilino, kangi pala pālipo—pala fyalipo ifikota kangi filipo, pala balipo malongo-mabili-. . . pala fyalipo ifikota fina na malongo mabili. Lilino, balinga ikyo kikuyaga, bana na malongo mabili? Malongo-mabili-na-mana. Umma ndaga:

. . . ifikota fina kangi malongo mabili: kangi pamwanya pa kikota. . . pamwanya pa fikota une ndinkuketa abakulumba bana na malongo mabili. . . (yumo pa kikota), bafwīkīgwe ni myēnda imyēlu; kangi abēne bālinasyo pa mitu gwābo i ngiga syābo sya golidi.

281 Lilino, “abakulumba malongo mabili na bana.” Une ngulonda umwe muketesye ukuti abene bakaali Findu fya Bwāndūmi. Abāndūmi bakafwanikisigwāko mma, Ifindu Fwakumwanya fikafwanikisigwāko ni ngiga ni fikota-fya-butwa. Muketile, abēne bakayamo siku bafwānikisigwe, abēne bo Bāndūmi, abēne bakapōnjwilemo nalōli siku. Linga umwe mukukētēsya pītasipo panini, inyīmbo isi abēne bīmībīle, ni fīndu, fyāsisimikīsye ukuti abēne bakāli mma. Muketile? Abene balinkwimba ulwimbo lwa butabulo; polelo, a Bandumi batikulondigwa ukutabuligwa. Muketile? Umma ndaga. Loli abene baali banyambala batabuligwe.

282 Une ngaya. . . umwe bandu, une ndikuyaga na kabalilo ukukōla iki. Lōli umwe mwe mukusimba pāsi, linga umwe

mukulōnda ukumanya abēne bāli bāndu batabulígwe, ega Matai 19:28, umma ndaga, 19:28, Matai, Busetuli 3:21, polelo ega bala, Busetuli 20:4, Busetuli 2:10, Peteri Gwākwānda 5:2 na 4, Timoti Gwakibili 4:8. Ikyo kisakukwītíkísyā umwe ukumanya ukuti abēne batabulígwe. Une ngulōnda ukubūka ukukīndamo ikyo ulubunju ulu, umwe muketile. Kangi umwe mubagile itolo ukupēsa ikyēne ku milungu, umwe muketile. Abēne bakāli—abēne bakāli Fīndu Fyābwādūmi mma, abēne bakāli Fīndu Fyammwanya, abēne bāli banyāmbāla batabulígwe. Muketile? Ugwe ubagile ukwinogonela akafwālilo kābo, mūmo abēne bafwālāga; ugwe ubagile ukwēga ubuyo bwābo, iki abēne bāli nakyō; umwe īnogonēla inyīmbo, iki abēne bīmbuga; nu kumanya ukuti abēne bakāli Fīndu fya Bwāndūmi mma. Hmm.

²⁸³ Une nkibengile ukwisa ku iki, loli unko uswe tubale i Lisimbo limolyene ilyakongelelāpo. Ngimba umwe mubagile? Umma ndaga. Unko uswe tugomokele kwa Danieli 7, itolo akabalilo, kunyuma apa, Danieli 7, kangi itolo balaga i Lisimbo apa. Une ngulōnda . . . popāpo iki kisakukutūlāga ugwe ikilūndiko kyōsa mu ndumi yila ulubunju ulu. Une nsisimikisye ukuti ikylene kisa—ikylene kisa kukupelaga ugwe ukwipilika kanunuko ukufuma papo ugwe kubala iki kangi kuketa iki, kēta iki Danieli, untu gwa 7 gwa Danieli, kangi unko uswe twānde lilino ukufuma ku . . . Danieli 7, unko uswe twēge ilinandi lya 9- . . . ilinandi lya 9. Lilino, pilikisya kifuki lilino ku findu ifi:

Kangi . . . *Une nākétile mpaka i fikota-fya-butwa fyātāgigwe pāsi, kangi u Gwaiyolo gwa masiku nalōli ālitūgēsye, imyēnda gya yūyo gyāli myēlu ngati matalala, kangi yūyo inywīli syāke isya ntu gwāke syāli siliti . . . ulusyōya ulupēlelesye: kangi i kikota-kya-butwa kyāke kyāli ngati u lulapi lwa moto, (Ugwe kukēta kāngi, isa gomokela ku mōto gwa mbindipindi gula.) kangi ifigōmbēlo fyāke ngati mōto gukwāka.*

Kangi . . . *I kisoko kyamoto kyāsókāga kangi kīsāga pānja ukufuma pankyēni pa umwēne: maelifu ukolosania maelifu bāmbombelāga umwene, kangi amalongo ga maelifu kalongo ukubāsānia maelifu malongo (Pala pikwisa abinu a Batabuligwe.) balinkwīma pankyēni pa mwēne: kangi ubulōngi bwābatikīgwe, kangi amabuku (mabuku, mīngi) lyāli gīgwiki.*

²⁸⁴ Lilino, kētésya, ubulongi ubu bwabīkígwe. Muketile? Lilino, kētésya. Danieli, akabalilo kāko umwēne ākétile i fikota-fya-butwa ku bulōngi, ifyēne fyāli bwāsi, umwēne ākétile “ifikota-fya-butwa fitāgigwe pāsi, fikusuluka pāsi ukufuma Kumwanya, u Gwaiyolo gwa kabalilo alinkwīsa ukufuma Kumwanya.” Lōli akabalilo kāko Yohani ākibwēne ikyēne, i Kikota-kya-butwa kyātalīle kyābōmbelígwe na Yeso, kangi ifikota-fya-butwa kuli abafūndigwa na batāta, abatabuligwe, fyātalile fyalīngiligwe.

Muketile? Danieli ākētīle ikyēne ifyīnja bamia bahano bo kakāli akabalilo ka Kristi. Kangi polelo ukufuma pa Kristi, kikupela ifyinja abamia malongo-mabili-na-fihano, kangi Yohani aali nu bumi kula mu ngulilo iyi yikwisa, kangi umwēne āfumile pakumala ukukēta kyōsa iki kikuboneka. Kūko, Danieli akākiwbwēne ikyēne, (Muketile?) umwēne itolo ākētīle u Gwaiyolo gwa kabalilo ikwisa; umwēne ālimbwēne Umwēne ikwisa. Loli akabalilo kako Yohani alimbwene Umwene, i Kikota-kya-butwa kyāliswīle, muketile, i fikota-fya-butwa fyātāgigwe pāsi na Gwaiyolo gwa kabalilo, kangi u Bulōngi bwābatīkigwe. Loli akabalilo kako Yohani alimbwene Umwene, abakulumba bākāli bakāsaligwe nkabalilo ka Yohani. . . . pamo akabalilo ka Daniel, loli abene bātālile batabuligwe ku kabalilo kabumalikisyo. . . . ? . . . O mwe! O, ngimba ikyo kikaya. . . Ngimba Umwene akaya nswigisye?

²⁸⁵ Popāpo, Danieli 7, umwēne. . . ngimba Danieli ābōmbīle fiki? Umwēne ākētīle-ngāni u Bulōngi, ākētīle ifikota fyāli fisitakandu. Muketile, abēne babagisēnie ukuya kisitakandu. Bo yu Yohani nkabalilo kāke, ukufuma ku Kipanga ikinyakiligwe, ifyēne fyālingililigwe na bakulumba abatabuligwe. Hmm.

²⁸⁶ Ngimba u *nkulumba* kikusanusya fiki? Linga ugwe kwēga i lisyu *nkulumba*, une ndinafyo kifuki. . . . fyōsa ifi ifisanusyo fisimbīgwe pānja apa, une ne itolo ngunyēla ukusuluka. *Unkulumba* kokuti “untu gwa kāya” pamo “untu gwa kikolo.” U *nkulumba* yumo, “ntu gwa kindukimo.” Mūmo une—une nguyaga u. . . . Nkundwe Neville lululu lilino yo *nkulumba* gwa kipānga iki. Ngimba umwēne yo fiki? Umwēne yo ntu gwa mbili ugwan kāya ugu. Muketile? Kangi u meyala gwa kāya ābagile ukuya *nkulumba* gwa kāya; muketile, u *nkulumba* gwa twāya. Umwe mukukumbukila kunyuma ku tubalilo twa li Bangeli, abakulumba ba kaya kala? *Unkulumba* kokuti “untu gwa kaya” pamo “untu gwa kikolo.”

²⁸⁷ Lilino, ngimba abēne āli balinga? Malongo-mabili-na-bana, bakulumba malongo-mabili-na-bana. Ngimba uko kutalusya? Lilino. . . . O, mwe! Ngimba āli ywāni ikyēne? Abatumigwa kalongo na babili kangi ifikolo kalongo na fibili fya Israeli, abatāta kalongo na babili. I. . . . Lilino, uswe tukuyaga pakwēga ikyēne papapa nkyēni pāsi mpaka uswe tukwisa mu fimanyisyo ifingi, nu kusionikisya ikyo ukuya kitalusye, popāpo umwe, Une nsangalwike umwe mukusimba ikyēne pāsi lilino. Muketile? Abatata kalongo na babili kangi ifikolo kalongo na fibili ifya Israeli! Lilino, ketesya. Yeso aayobile ikyo. . . .

²⁸⁸ Peteri ālalusīsyē ilisiku limo, alinkuti, “Ngimba uswe tukwambililaga fiki? Uswe tulekile tāta, māma, ndume, nkasi, bāna, kilikyosa ikingi, uswe tulekile kilikyosa.” Peteri āyobīle, “Uswe tulekile abakasi bītu, uswe tulekile abāna bītu, uswe tulekile tāta nu māma gwītu, utwāya twītu ni fisu, ukukukōnga Ugwe.”

289 Umwēne alinkuti, “Nalōlilōli, nalōlilōli une nguyoba kwa umwe, ukuti umwe mwisakwītūgāsya pa fikota kalongo na fibili mukulōnga ifikolo kalongo na fibili.” Mwaketa lelo umwe, aba bo batabuligwe, abakulumba abatabuligwe.

290 Kēta—kēta kwa Davidi ikunāngīsyā Kristi. Muketile? Akabalilo kako Davidi isaga mbulagili, ikindu kyakwanda, umwene aali na kabalilo akasisya bo umwene ākaali ukwisa mmaka. Lōli umwēne āli nu bupake pa mwēne, ena, u bupakigwe bwāli pa mwēne. Kangi abāndu bīngi balinkwīnogōna “Umwēne āli itolo nnini mpene, u miana unnini uyu āli nkindane, ikugela ukulepula ikindukimo.” Loli balipo abanyambala bamo bamenye ukuti umwene isaga mwalafyale, abene bāsyele palapala nu mwene. Nkundwe, une ngusanusya ugwe ukābagīle ukusōsyāpo abēne ukufuma ku mwēne, bo abēne bikwenda nkyēni.

291 Ilisiku limo umwēne ālīmīle pamwanya pala pa kyāmba, alinkukēta pāsi nu kukēta akāke mwēne akanini, akāya akaganigwa kasyūngutiligwe nu ndugu. Kangi umwene alinkwima pala kangi alinkukumbukila akabalilo kako umwene ali ndumiana nnini, umwēne ālisībīle ukwēga ing’osi pānja ukukīndāmo mula nu kunwa amīsi gala, ikyēne kyāli mīsi gābwānālōli. (Uswe tuyobilepo isya ikyene apa pakaya patali mma, *A Misi ga Bumi*.) Kangi pala umwene alipo, “Inogona, une nānwile ukufuma ku ikyo.”

292 Kangi ikinyonywo kyāke ikinini-fīyo kyāli bulagili ku nnyāmbāla aligwesa uyu umwēne āli nayo. Nkundwe, babili ba banyāmbāla bala bākolelile inyībo syābo nukulwīla ukukinda mamailosi kalongo na mahano aga Bafilisti, ukubatumulania abene ukufuma ku kililo ukubuka kukimama, ukuntwalila umwene ukunwa kwa mīsi ukufuma ku kisiba kila. Abene bāmenye umwene isaga mbulagili. Ena, nkulumba. Akabalilo kamo, yumo mwa bēne, ukumpoka umwēne, alinkunyēla nkibwīna nu kugoga ingalamu, ikiboko-kya-pamwene. Abēne bāli babwīte. Kangi akabalilo kāko—akabalilo kāko umwēne ikwīsa mmaka, umwe mumenye iki umwēne ābōmbīle? Umwēne ātēndike aligwesa gwa bēne ndagili pa kāya kamo.

293 Muketile Kristi pala? “Umwene uyu ikuponjola isakulagilaga pamwanya pa kāya.” A bapōnjōli! Umwisyugu akabalilo kako uswe tukuketa ukuti Umwene ikwisa mmaka, Kristi isakulagilaga nkisu iki. Germany, kangi United States, kangi fyosa fikufimbilisigwa ukugwa, ikisu kilikyosa kikufimbilisigwa ukugwa. Ifitangalala fya kisu iki fisile ukuya fitangalala fya Kyala gwitw kangi ifya Kristi Gwake, kangi Umwene isakulagilaga nu kutwalaga pa bene. Uko ko kutalusya.

294 Uswe tumenye Umwēne ikwīsa mmaka, popāpo ikinini-fīyo kya kinyonywo Kyāke kyo bulagili kwa uswe! “Umwēne

ikulōnda une ukumwīmilila Umwēne mu kanini kanāndi Tumbuktu kūko kukayako amasenti malongo-mahano ga hela, kūko kikayapo nakimo, pamo ikipambo ikilondo ikya bāndu,” ikyo kyo kinyonywo. Amen!

²⁹⁵ “Ugwe utikufimbilisigwa ukwega fingi fiyo mma, ugwe utikufimbilisigwa ukubomba *iki*, itolo unko une mmanye Umwene ikulonda ukubuka.” Amen. Ikyo kyo kyosa.

²⁹⁶ “Linga Umwēne ikulōnda une ukubōmba mbukīndāne, ukubōmbela mbukīndāne,” ngati abakalumbu aba ni fīndu, “linga Umwene ikulonda une ukubomba i kindu kimo, saya Kyala, ikyene kyo lusako kuli une ukubomba ikyene.” Mwaketa lelo umwe! Uswe tumenye Umwene ikwisa mmaka, kali ikisu kikuyoba fiki. “Linga une ngufimbilisigwa ukulāmbalika palubafu ubusito bulibōsa kangi imbībi nalōli mbupepe sikumbesya une, unko une mbope nu bufindang’oma u lubopesanio ulu lubikīgwe pankyēni pa une. Unko une ngēte ku Mwāti nu Mmalīsyi gwa Lwītiko lwītu, Yeso Kristi.” Ikwisa mmaka!

²⁹⁷ Ukuti “bakulumba,” malongo mabili na bana. Umma ndaga. Kalongo na babili... Ukukilania mu Busetuli, uswe tukwaga iki. Mwa Buku gwa Busetuli, ukufwana nu ntu gwa 21, uswe tukwaga ukuti a kāya ka Yerusalemu kāli ni nyālo kalongo na sibili. Uko kotalusya? Kangi umwene āli ni fipata kalongo na fibili, ifyo fyāli fitatu pa lubafu lulilosa, fitatu fina fyo kalongo na fibili. Itolo katikati injila i kipanga kitugesye mu lulangalanga, kabuno Yohani āyobile katikati nukuketa katikati ikindu kilakila iki Mōse āketīle akabalilo kako umwene āli pamwanya pala, ikindu kilakila iki Pauli āketīle.

²⁹⁸ Kangi lilino uswe tukukētésya ukuti ulwālo lwa kalongo-na-lubili lwāli ngamu sya batumigwa. Kangi ifipata kalongo na fibili fyāli ni ngamu ya kikolo kilikyosa pa kipata. Mūmo uswe tukuketa ikyo kangi tukukēta abakulumba kalongo na babili bala, ifikolo kalongo na fibili, abatumigwa kalongo na babili, inyālo kalongo na ibili, ifipata kalongo na fibili! O, mwe! Ega sila imbalilo sya Kyala kangi ugwe ukabagila ukupōndwa ikyēne nakumo, umwēne isa kubopa mulamula katikati kulikōsa akabalilo kalikōsa.

²⁹⁹ Iyo yo nōngwa, umwe muketile, uswe tulinago amasiku ntāndātu aga i kīsu kisukulikēmo, kangi uswe tuli kubutali kula kifuki ku lisiku lya buhano-na-mabili ili lilino. Ifyinja fyākwānda maelifu mabili, Kyala ābongotwīle amīsi... ikīsu na mīsi. Ifyinja maelifu mabili-na-fibili, Kristi isile. Iki kyo 1961, kulakula ku kifigo, itolo akabalilo kanini. Kangi kēta, Yeso alinkuti, “Lilino, ikyene kitisakumalikamo mu njila yosa panja,” Umwene alinkuti, “panongwa yakuti Une ngufimbilisigwaga ukutumula imbombo ukuya mbimba. Linga Une ndikubomba, i bomu lya atomiki likubongotola umbili gosa. Uu-huu. Kuli

inongwa ya Basaligwa, Une nisakutumula imbombo ukuya mbimba mbugolofu. Ukutumula ikyēne, kiyabo kya kabalilo.” Muketile, polelo i Fyinja maelifu-elifu, i Lisiku ilikulumba.

³⁰⁰ Akabalilo kāko i Kipanga kibōmbile ukulwana nu butulwanongwa ku fyinja maelifu ntāndātu, kangi amaelifu mahano-na-mabili yo Fyinj’elifu. Bo mumo Kyala āpelile ifyinja maelifu ntāndātu ukuyenga ikisu, kangi elifu gwakihano-na-kibili Umwene alinkutunya ukufuma ku mbombo Syake syosa. Kangi i Kipānga kikubōmba ukulwāna nu butulwanongwa kuli ifyinja maelifu ntāndātu, kangi u elifu gwa kihano-na-fibili i Kipānga kikutūsa.

³⁰¹ Imiselekesye imyēlu igi gyāli pa bakulumba bo bugolofu bwa Bikemo. U *bwēlu* kokuti “bugolofu.” Kangi panongwa yakuti abēne *bāfwikigw’imiselekesye* kikunāngisa abēne bāli “bapūti pamo balōngi,” *bāfwikigw’imiselekesye-imyēlu*, abaputi, abalongi, abasololi, na fyosa bo ifyo; muketile, ifi abene bāli. Abēne *bāfwikigw’imiselekesye-imyēlu*, a bakulumba malongo-mabili na bana. Pala bisakuyako abakulumba malongo-mabili na bana. Bisakuyapo kalongo na babili ba abene kuli ifikolo kalongo na fibili ifya Israeli; abatumigwa kalongo na babili kuli i Kipanga.

³⁰² Kangi abēne bikwītūgāsya mu malubīngilo ga Mwalafyāle unkulumba. Kumbukilāga, abēne bītūgēsye panja pala, *aba* bali. Kangi apa alipo u Nsīngilīgwa na Kristi itugesye pa Kikota-kyabutwa Kyāke, kangi u Nkasi Gwāke itugesye kifuki nu Mwene, i Kipanga. Abakulumba malongo-mabili na bana . . . Abafulwe maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana ba tempeli bikubōmbela ku Mwēne. Kuko Umwene ikufyuka, u Nkasi Gwake ikubuka nu Mwene. O, o mwe! Ukwisila mu Ngulilo ingulumba yila iyi yikwisa, akabalilo kāko ubutulwanongwa bosa kangi ubwisusye bwa mbibi . . .

³⁰³ Fyōsa ifinywāmu, ifiyūmba ifinunu ifi abāndu bo fīyo bikwīkyēla umwīsyūgu, ihela syosa ni kinyonyo nu butulwanongwa bosa na bakikulu abamogi na banyambala, kangi kilikyosa iki abene bikugela ukupela umbili gwabo, ikindukimo pamo ikingi, ukuya kipīngo kuli u mōhēsi ukutuma imyoyo gyābo mu gehena, fisa kupyūtīgwa nu kubola, kangi ifwīngili sya kipapa sisa kulya ikyēne kyōsa. Kangi ikindu kyākwānda, ifwīngili sya nkipapa . . . fyōsa ifi abēne bālīmo siku fisakubūka itolo mu moto gwa butēke ukugomokela ku nakimo loli kukugwa kangi—kangi u mfwāndilo gwa butēke bwa kisu.

³⁰⁴ Loli lumu mwa amalubunju aga, mwinangu, lumu mwa lubunju ulu, akabalilo kako ikyo kimalike mosa, umwene isakuteketa panja kangi. I fibānja na gāke amatēngēle amēlusye kangi u—u lūma ukufuma ku maluba fisa kōngāna nkati nu butekete ukufuma ku Mpiki gwa Būmi, kangi Kristi isakugomokelāga ulubunju lumu. Akabalilo kāko injuni

inywāmu, i ngungubiya, sisa kwītúgàsyā mu mipiki nu kwĩmba, kangi kutisa kuyako kangi-mma ubufwe kangi ubusulumanie kangi'mma. Kristi na Batabuligwe Bāke bisakugomokelāga ku kīsu; komma abāndu abakāngāle, lōli bakeke bwilanabwila. Nsitakufwa, uswe twisakwĩma mu bufwāne Bwāke, ilisuba ni ndōndwa uswe twisakumulika.

Une ngubūka ku Kaya akamogi kala
 Ntwa Gwāngu atendekelile ku Bāke Mwēne;
 Kuko bosa abatabuligwe ba ngulilo syosa
 Bisakwimba “Lwimiko!” ukusyungutila i
 Kikota Kyelu.
 Utubalilo tumo une ngongelelapo ukwīsyūka
 kuli ku Mwanya,
 Kangi u lwīmiko kumwanya ukukēta:
 Bo buhofu buki iki kisakuyaga akabalilo kāko
 u Mpoki gwāngu une ngukēta,
 Nkaya akamogi kala aka golidi!

Mumo une ngulonda ukumbona Umwene! O, une ngulonda ukumbona Umwene!

Une ngubūka ku Kaya akamogi kala.

³⁰⁵ Yohani ākibwēne ikyēne, pa Lusūngo lwa Patmos, ukwīsa ukusuluka ukuya Nsīngilīgwa ālimogīsyē kuli u ndume gwāke. U lwīmiko lwa ikyēne une ngulōnda ukukēta, ilisiku limo.

Une ngulōnda ukumbona Umwēne, kangi kēta
 pa kisyo Kyāke,
 Kula ukwĩmba bwila isya ipyāna Lyāke
 ulyakupoka;
 Pa ngīndi sya Lwīmiko ndeke une mfyusye
 ilisyu lyāngu;
 Ifyakupāsyā fyōsa fikīndile, ndikukāya
 kubumalikisyo, bwila ukusānguluka.

³⁰⁶ A kanini ukutelemuka nu kukūla mu matalala, u bunini ubōkye ni sikuliko sya lisiku ili; une nānyonywāga unkasi gwāngu na Mabel bābagile ukwīsa kunkyēni nu kwĩmba ulwĩmbo lula kuli une, linga une—une nābagile, “Isukuliko sya nsebwe sitisakuboneka ngati nakimo, akabalilo kāko une ngwisa ku bumalikisyo bwa njila.” Uko ko kotalusya.

³⁰⁷ Une ngukumbukila ikilo akabalilo kako une nāsōkilémo nkipanga ukwānda mu mbombo ya busasanianongwa, akabalilo kako umwe mwesa mukukúta; nayumo gwa bēne asyēle, kifuki, lumu mwe banini ba umwe apa. Kalumbu na Nkundwe Spencer, kangi lumu a—a bamo mwa bandu-baiyolo basyele, akabalilo kako abene bākūtīle apa. Loli akabalilo kako u Mbepo Mwikemo aayobile, “Ugwe kufimbilisigwa ukubuka!”

³⁰⁸ Kangi une ngukumbukila ulukomano lwāngu ulwakwānda ukufuma pāpo une nābūkile ku myēsi, Meda ikwisa pāsi ku Jonesboro, Becky āli kāna kanini kanāndi, ikwīsa ukusuluka pa

yaiyolo isitima ya Cottonbelt, kikwēga abēne amasiku ukufika kula. Kangi une nālimile panja pala akabalilo kako umwene ikwisa nkilo kila. Uswe twāgelile ukwēga i kyūmba-kyakuyobelamo, ingīndi itatu ukusōkāpo, abapolisi bākolelelāga ingīndi bo ulo. I ngīndi syāli nu kwīsūla. Kyābagile, ukwēga une ukukīndāmo mu ngīndi nu kusyūngutīla mbusyūngutīlo ukufika mu buyo bula. Meda alinkuti, “Ngimba abene bīsile ukukupilika ugwe kulūmbilila, Bill?”

309 Une ndinkuti, “Umma.” Polelo uswe tulinkwimba:

Abene bikufumilako ku Busokel’ilisuba nu
Bwingil’ilisuba,
Abene bikwisa ukufumila ku kisu kyakubutali,
Ukusekela nu Mwalafyale gwitu, ukulya ngati
bahesya Bāke;
Bo basayigwa nki abēndanjila aba bali!
Ukukēta i kisyo Kyāke ikīkēmo
Kikumwēka nu lugano Lwabunyakyala;
Basayigwa balilanisi ba ipyāna Lyāke,
Ngati mabw’amapala mu ngiga Yāke
ukumulika.

O, Yeso ikwisa lululu,
Ingelo syītu lula sisakuya simalike.
O, bule linga u Ntwa gwītu akabalilo aka
abagisenie ukwisa
Kuli bala bābo bo bābūke ukufuma ku
butulwanongwa?
O, polelo ikyēne ngimba kyābagile ikyēne
ukutwala ugwe ubusāngalufu,
Pamo ubusulumanie nu lupāsyo ulusolofu?
Akabalilo kako Untwa mu lwimiko ikwisa,
Uswe twisakwagana nu Mwene mu mbepo.

310 Ameni! O, une nunganile Umwene! Ngimba ikyene kikukutwala ugwe ubusulumanie kangi ubusolofu, pamo ngimba ikyene kikukutwala ugwe ubuhobofu? Akabalilo kako u Ntwa gwitu mu lwimiko ikwisa, uswe tukwaganaga nu Mwene mu mbepo. Na minogono gala pa minogono gitu, unko uswe twinamisye imitu gyitu. Ntwa itikisyege, une ngumalisya ubulumbilili ubu akabalilo kamo akangi.

311 Tata gwitu Gwakumwanya, o, abene bikwisaga ukufuma ku Busokel’ilisuba nu Bwingil’ilisuba, abene bisakwisaga ukufuma ku fisu fya kubutali. Une ngwīnogōna isya Bunyakiligo ubukulumba bula. Abāndu aba une ndumbilīlēko ku Africa, India, kangi ukusyūngutīla ikisu-kyā-pāsi, mūmo une ngukētāga ikisyo kyābo kangi. Bīngi ba bala bikulila, bikubūka pānja ku ndege, nu kwīgemekesya ukukilania i mbaso nu kukūta nu kulila. Une ngwinogona isya kabalilo kāko abēne bābūkīle panja na Pauli akabalilo kamo, bafugeme pāsi kangi abēne

bāliputīle. Umwene alinkuti, “Une nsisimikisye nayumo gwa umwe...mwe bingi ba umwe apa mwisa kukibonaga ikisyo kyangu kangu mma.”

Loli abene bikwisaga ukufuma ku Busōkélo
kangi ku Bwingilolisuba,
Abene bisa kwisa ukufuma ku kisu
kyakubutali,
Ukusekela nu Mwalafyale gwitu, ukulya ngati
bahesya Bāke;
Mūmo basayigwe aba abendanjila bali!
Ukukēta i kisyo Kyāke ikikemesigwe (mu
lwīmiko lwa mbindipindi,)
Kikumwēka nu Lumuli lwa Bunyakyala;

Komma itolo u lumuli-lwa-nyāle pamo u lumuli-lwa-
kandulo, lōli—lōli u Lumuli Lwamwakyalā.

Kikumwēka nu Lumuli lwa Bunyakyala;
Basayigwa balilanisi ba ipyāna Lyāke,
Ngati mabw’amapala mu ngiga Yāke
ukumulika.

O Kyala!

Akabalilo kāko i kikoka kya Moto
kyāpalamasīsyē unsololi,
Ukumpela umwēne ukuya mpelelesye mūmo
umpelelesye abagile ukuya,
Akabalilo kako a Masyu ga Kyala gayobile,
“Ywani ikutubukilaga uswe?”
Polelo umwene alinkwamula, “Apa une ndipo,
nduma une.”

³¹² O, tuma u Gwāndumi ulubunju ulu, a baKerubi na mapiko ntāndātu, bo mūmo Yesaya ababwene abēne, bikupululuka ukukinda mu nyumba iyi, bikulila, “Mwikemo, mwikemo, mwikemo, kwa Ntwa.” Kangi Yesaya unsololi unkeke alinkuyoba, “Une ne milomo imibwāpufu, kangi pakati pa bāndu ababwāpufu, kangi amaso gangu galubwene u Lwimiko lwa Ntwa.” I mbānda silinkusema mu tempeli. Kangi u Gwāndumi alinkwēga ifikoka pamwanya pa kigemo, kangi alinkwēga amakalasila ga moto nukulāmbalika icyēne pa milomo gyāke, alinkuti, “Une ngusuka imilomo gyāko. Lilino solola, mwanundumiana gwa mūndu.” Tuma u Gwāndumi ulubunju ulu, Ntwa, suka imilomo gyītu ukufuma ku bugāsi bulibōsa. Suka indumbula syītu, nu kwisa nkati, Ntwa. Bongotōla pāsi ubwīgāne-pagwīmūwēne. Ikyo... unko ubwīgāne bwāngu (mwa Ugwe) buyege Bwīgāne Bwāko, Ntwa. O, igana Ubwigane Bwako mwa une, O Kyala. Kangi unko une ni kipanga kyangu na bandu bangu bayege bako, O Ntwa. Uswe tukwibika twibene kwa Ugwe.

³¹³ Kangi bo u mwāti ākindilīle ukuyoba, Tāta:

Maelifu-elifu lilino mu butulwanongwa ni soni
bikufwa,

Ukukilania mu Africa, kula ku India, ukusyūngutila i kīsu,
amaelifu isala, kangi ulukomano Ugwe kisita kukumanya Ugwe.

Maelifu-elifu lilino mu butulwanongwa ni soni
bikufwa,

Pópe, Kyala, ikyene kikukuswanyulania umoyo gwangu ku
tuyabo ukwinogona isya ikyene.

Pilikisya ku bukūte bwābo ubusulumanie
kangi ububabigwe;

Bopela, nkundwe, bopela ku buponesyo
bwābo;

Mbibimbibi āmula, “Fundi, une ndi apa.”

³¹⁴ Tupaga ikyene, Ntwa, tupaga ikyene kangi. Une ndendike
uluko losa ulwa busobi, Tata, ukukinda ikyinja iki kyakindaga,
une ngusuma Ugwe nswaga une panongwa ya ifyēne. Kangi
mu Kyinja Ikipya iki, Ntwa, onelela une mbupūpwe. Unko une
mbuke ku maelifu-elifu gala gītūgēsye kula mu butulwanongwa
ni soni, bikufwa, batwālila abēne ubusetuli ubukulumba ubu
ubwa Bwānalóli Bwāko, ukubatwālila abēne ukupaka kwa
Mbepo Mwikemo; ukuti pisiku lila abene babagile ukwisa
ukufuma ku Busokel’ilisuba nu Bwingil’ilisuba, bikumulika bo
mabw’amapala mu Ngiga Yako. Ndula une, Ntwa, ukubūka pāsi
nu kulōndēsya nu kukūmba abēne ukufuma mu mfu, u mfu
gwa kīsu, ubufitāno ni fyakinyanyasi ifi abēne bikwītūgasyāmo.
Kangi unko abēne bakēte u Kyala Mwikemo uyu ikutēndēka
abēne ukuya bīfyūsi nu kwītūgasya ngati Bakristi, bakemesigwe
kangi bapelelesye pankyeni pa Ugwe; ukusanukila panja
ukufuma ku bubībi, ukufuma ku lukō lōsa lwa fyakusāngalusya
ifyankīsu, kangi ukusanukila kwa Kyala gwābūmi, nukubapela
abene bimilili ba Kitangalala Kyako ku lisiku ilikulumba lila.

³¹⁵ Kemesya akapanga akanini aka ulubunju ulu, gwe Ntwa.
Kemesya u mundu aligwesa nkati muno na Mbepo Gwako,
kangi unko u Mbepo Mwikemo ise mu ndumbula syabo, kila
yumo gwa uswe. Pupwa lōsa u Mbepo mu bāla bābo bo
batalile kang-. . . igula indumbula syābo ukwīsila mu bwīgāne-
bwa-pagwīmwenē, bapīkile ubwīgāne bwābo bēne kangi bīsile
ukumanya u Bwīgāne Bwāko.

³¹⁶ Bala abakeke bala, Ntwa, bīngi ba bēne itolo bākumabele
abanini. Mūmo Ugwe kubaswālila abēne mu ngōngi Syāko!
Mūmo u yūba ikupākīsyā unnīni gwāke yula, ukufyūla amāsōsi
ukufuma mfisige fyāke kangi—kangi ukubapa abene ifindu
ifyapasima panongwa yakuti umwene abaganile abene. Umo mo
mumo Ugwe kubagana a bāna Bako abapāpīgwe-mbupya, Ntwa.
Abene bakabagila ukwenda loli, abene bakabagila nukuyoba.
Ikindu kyene iki abene babagile ukubomba ko kukuta nu
keta kwa Mama. O Kyala, bakolelela abene mfiboko Fyako,

nubutenenefu, bo tung'osi utunini, kang'i balongosyaga abene mpaka abene bayege babugale ukuti abene babagile ukwenda. Polelo balongolelaga abene, Ntwa, ukusuluka ukukinda injila sya bubombelo. Paga icyene.

³¹⁷ Tuswaga uswe isya mbibi syitu, bo uswe tukuswa bala babo bikutulw'inongwa ukulwana na uswe. Tulongosya uswe komma mu ngelo, loli tubanga uswe ukufuma ku bubibi. Kabuno i Kyako kyo Kitangalala, kang'i a maka, kang'i u lwimiko, bwilanabwila, ukwisila mu Ngamu ya Yeso Kristi. Ameni.

³¹⁸ Kyala abasaye umwe! Une ngusubila ukuti u Ntwa abombile ikindukimo kwa umwe ulubunju ulu ukubapela umwe ukwanda pa Kyinja Ikipya pa kindu kimokyene iki, ukuti umwe mungane Yeso Kristi, kang'i ilisiku limo umwe mukulonda ukumbona Umwene nu kungana Umwene nukwitugala nu Mwene bwilanabwila. Ikyene kyo kinyonywo kyangu ukuti komma yumo mwa umwe isa kutagigwaga, ukuti aligwesa gwa umwe mwisa kupokigwaga nu kwisusigwa na Mbepo Mwikemo, kang'i ukuya bakyungigwe ku lisiku lila ilya Kwisa Kwake, panongwa yakuti une ngwitika icyene kyo lululu kifuki.

Lilino une ngusanukisya ulukomano ukugomokesya kwa Nkundwe Neville.

61-0101 Busetuli, Untu Gwābùna Kiyabo II
Kitembe Kya Branham
Jeffersonville, Indiana U.S.A.

KYANGONDE

©2026 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS

P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.

www.branham.org